

İSTANBUL
TOPKAPI
ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ
EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK
VE ÜNİVERSİTE TERCİH EĞİLİMLERİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
ESKİPAZAR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA ŞEN

Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı

Güvenlik Bilimleri ve Uygulamaları Bilim Dalı

AĞUSTOS, 2024

ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI
ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK VE ÜNİVERSİTE TERCİH
EĞİLİMLERİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ESKİPAZAR
MESLEK YÜKSEKOKULU ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA ŞEN

22220701020

Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı

Güvenlik Bilimleri ve Uygulamaları Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Tayfun GÜVEN

AĞUSTOS, 2024

02/08/2024

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Enstitümüz Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı, Güvenlik Bilimleri ve Uygulamaları (Tezli) Yüksek Lisans Programı 22220701020 numaralı öğrencisi Mustafa ŞEN'in **“ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK VE ÜNİVERSİTE SEÇME EĞİLİMLERİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ESKİPAZAR MESLEK YÜKSEK OKULU ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA”** konulu Yüksek Lisans tezi Enstitümüz Yönetim Kurulunun 31/05/2024 tarihli ve 2024/10 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği ile 02/08/2024 tarihinde kabul edilmiştir.

	<u>Unvan</u>	<u>Adı Soyadı</u>	<u>Üniversite</u>	<u>İmza</u>
ASIL ÜYELER				
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi	Tayfun GÜVEN	İstanbul Topkapı Üniversitesi	
1. Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Gökhan AK	İstanbul Topkapı Üniversitesi	
2. Üye	Prof. Dr.	Osman Can ÜNVER	İstanbul İstinye Üniversitesi	
YEDEK ÜYE				
1. Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Suat DÖNMEZ	İstanbul Topkapı Üniversitesi	
2. Üye	Prof. Dr.	Ali DENİZLİ	İstanbul Rumeli Üniversitesi	

ONAY

Prof. Dr. Özlem KUNDAY
Enstitü Müdürü

(*)Oybirliği/Oyçokluğu hâli yazı ile yazılacaktır.

(**) Kabul / Ret veya Düzeltme kararı hâli yazı ile yazılacaktır.

AKADEMİK DÜRÜSTLÜK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Özel Güvenlik ve Koruma Programı Öğrencilerinin Meslek ve Üniversite Tercih Eğilimleri: Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulu Özelinde Bir Araştırma” başlıklı çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmam içerisinde kullandıkları her yerde atıf yapıldığını belirtir ve onurumla doğrularım.

25.05.2024

Mustafa ŞEN

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın bitirilmesi aşamasında desteği, akademik bilgi ve deneyimini paylaşarak şahsıma her zaman destek olan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Tayfun GÜVEN' e ve yüksek lisans eğitimi süresince emeği geçen tüm hocalarımıza teşekkürlerimi saygıyla arz ederim.

Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulu akademik personellerinden Dr. Öğr. Üyesi Hasan EKER ve Öğr. Gör Ahmet ÇABUK hocalarımıza destek ve katkılarından dolayı şükranlarımı sunarım.

Ayrıca bu süreçte desteğini esirgemeyen eşim Nigar ÇAKMAK ŞEN ve kızlarım Zeynep, Elif ve Ayşe'ye sevgilerimi sunarım.

Mustafa ŞEN

İÇİNDEKİLER

AKADEMİK DÜRÜSTLÜK BEYANI	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR	x
ÖZET	xi
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL KISIMLAR	3
Güvenlik Kavramının Tanımı	3
Güvenlik Kavramının Ülkemizdeki ve Dünyadaki Gelişimi	4
2.1.1. Güvenlik Kavramının Ülkemizdeki Gelişimi	4
2.1.2. Güvenlik Kavramının Dünyadaki Gelişimi.....	9
Güvenlik Hizmetlerinin Amacı ve Önemi	12
Türkiye’de İç Güvenlik Hizmetlerinin Yapılanması.....	14
2.1.3. Jandarma Teşkilatı.....	16
2.1.4. Polis Teşkilatı.....	19
2.1.5. Sahil Güvenlik Teşkilatı.....	21
Özel Güvenlik Kavramı	23
2.1.6. Özel Güvenlik Sektörünün Ülkemizdeki Gelişimi.....	24
2.1.7. Özel Güvenlik Görevlileri Görev Yetki ve Sorumlulukları	28
2.1.8. Özel Güvenlik Görevlileri Görev Alanları	31
2.1.9. Özel Güvenlik Görevlilerinin Bağlı Olduğu ve Özel Güvenlik Görevlilerini Denetlemeden Sorumlu Birimler	33
2.1.10. Aktif Olarak Görev yapan Özel Güvenlik Görevlilerine Ait İstatistik Bilgiler	36
Özel Güvenlik Sektörünün Okullaşma Süreci	37
2.1.11. Üniversitelerin Özel Güvenlik ve Koruma Programlarının Amaçları	41
Bünyesinde Özel Güvenlik ve Koruma Programı Bulunan Yükseköğretim Kurumlarına ait Bilgiler	42
3. YÖNTEM.....	53
3.1. Araştırmanın Modeli	53
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	53
3.3. Kullanılan Veri Toplama Yöntemi ve Araçları.....	53
3.3.1. Program Seçme Faktörleri Ölçeği.....	54
3.3.2. Üniversiteyi Tercih Etme Faktörleri Ölçeği:.....	54
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	55
3.5. Verilerin Analizi:	55

4. BULGULAR	56
4.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri.....	56
4.2. Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin Geçerliliğine ve Güvenirliğine İlişkin İnceleme 58	
4.2.1. Açıklayıcı faktör analizi.....	59
4.2.2. Güvenirlik analizi.....	63
4.3. Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi	64
4.4. Kestirimsel İstatistik Testlerinin Uygulanması	65
4.4.1. Cinsiyet açısından ölçeklerin incelenmesi	66
4.4.2. Yaş açısından ölçeklerin incelenmesi	68
4.4.3. Kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi.....	70
4.4.4. Öğrenim türü açısından ölçeklerin incelenmesi	71
4.4.5. Sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi	73
4.4.6. Son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi	75
4.4.7. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından ölçeklerin incelenmesi	77
4.4.8. Tercihlerin kaçınıcı ÖGK programı olması açısından ölçeklerin incelenmesi	79
4.4.9. Bölüm hakkında ön bilgi açısından ölçeklerin incelenmesi.....	81
4.4.10. ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi.....	83
4.4.11. Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi	84
4.4.12. Tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından ölçeklerin incelenmesi.....	86
4.4.13. Okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından ölçeklerin incelenmesi.....	88
5. SONUÇLAR	91
5.1 Öneriler	95
KAYNAKÇA	96
EKLER	101
EK 1-Etik Kurul Onayı	101
EK 2-Anket Soruları	102
ÖZGEÇMİŞ.....	108

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2. 1. Türkiye’de Özel Güvenlik Kapsamında Yapılan Düzenlemeler	28
Tablo 2. 2. Özel güvenlik istatistikleri Kaynak: (https://www.egm.gov.tr/).....	36
Tablo 2. 3. 2014 yılında özel güvenlik ve koruma programı bulunan üniversiteler ..	38
Tablo 2. 4. 2024 yılında özel güvenlik ve koruma programı bulunan üniversiteler Kaynak: (https://yokatlas.yok.gov.tr/).....	39
Tablo 2. 5. 2021 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler Kaynak: (https://yokatlas.yok.gov.tr/)	42
Tablo 2. 6. 2022 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler.....	45
Tablo 2. 7. 2023 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler.....	48
Tablo 4. 1. Katılımcıların demografik bilgileri.....	56
Tablo 4. 2. Program seçme faktörleri ölçeği için açımlayıcı faktör analizi sonucu...	60
Tablo 4. 3. Üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeği için açımlayıcı faktör analizi sonucu	62
Tablo 4. 4. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik analizi	64
Tablo 4. 5. Program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistikler	65
Tablo 4. 6. Üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistikler	65
Tablo 4. 7. Cinsiyet açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	67
Tablo 4. 8. Cinsiyet açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	67
Tablo 4. 9. Yaş açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	68
Tablo 4. 10. Yaş açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	69
Tablo 4. 11. Kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	70
Tablo 4. 12. Kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	71

Tablo 4. 13. <i>Öğrenim türü açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi</i>	72
Tablo 4. 14. Öğrenim türü açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	72
Tablo 4. 15. Sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	73
Tablo 4. 16. Sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	74
Tablo 4. 17. <i>Son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi</i>	75
Tablo 4. 18. Son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	77
Tablo 4. 19. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	78
Tablo 4. 20. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	79
Tablo 4. 21. Tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	80
Tablo 4. 22. Tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	80
Tablo 4. 23. Bölüm hakkında ön bilgi açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	81
Tablo 4. 24. Bölüm hakkında ön bilgi açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	82
Tablo 4. 25. ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	83
Tablo 4. 26. ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	84
Tablo 4. 27. Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi.....	84

Tablo 4. 28. Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi....	85
Tablo 4. 29. Tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	86
Tablo 4. 30. Tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	87
Tablo 4. 31. Okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	88
Tablo 4. 32. Okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2. 1 Türkiye'nin Mevcut İç Güvenlik Yapısı (Tekiner ve Gemici, 2019)	16
Şekil 2. 2. Jandarma Genel Komutanlığı karargâh kuruluş şeması.....	18
Şekil 2. 3. Emniyet Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması Kaynak:www.egm.gov.tr ...	20
Şekil 2. 4. Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat Şeması.....	22

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
DPT ÖİKR	: Devlet Planlama Teşkilatı Özel İhtisas Komisyonu Raporu
ÖGK	: Özel Güvenlik ve Koruma
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri

ÖZET

ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK VE ÜNİVERSİTE TERCİH EĞİLİMLERİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ESKİPAZAR MESLEK YÜKSEKOKLU ÖZELİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yapılan bu çalışma özel güvenlik ve koruma programında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin meslek ve üniversite tercih eğilimlerinin tespiti amacıyla oluşturulmuştur. Bu kapsamda yapılan çalışmanın örneklemini Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan özel güvenlik ve koruma programı öğrencileri oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın kapsamını Eskipazar Meslek Yüksekokulunda kayıtlı 171 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden ulaşılabilen 108 kadarı araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, veri toplama yöntemi olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu bölüm tanıtıcı bilgiler, “program seçme faktörleri ölçeği” ve “üniversite tercih faktörleri ölçeği” kısımlarından oluşmaktadır. Yapılan bu çalışmanın ile özel güvenlik ve koruma program öğrencilerinden hareket ile özel güvenlik sektörünün öneminin arttırılmasına , meslek yüksekokullarındaki özel güvenlik ve koruma programlarının eğitim kalitesinin yükseltilmesine ve özel güvenlik ve koruma program öğrencilerinin mesleğe dair beklentilerinin ortaya çıkartılması konusunda katkı sağlanmak istenilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Güvenlik, özel güvenlik ve koruma, tercih eğilimleri,Karabük*

ABSTRACT

OCCUPATIONAL AND UNIVERSITY PREFERENCE TENDENCIES OF PRIVATE SECURITY AND PROTECTION PROGRAMME STUDENTS: A RESEARCH ON KARABÜK UNIVERSITY ESKİPAZAR VOCATIONAL HIGH SCHOOL

This study was designed to determine the occupational and university preference tendencies of university students studying in private security and protection programme. In this context, the sample of the study consists of students of private security and protection programme who are studying at Eskipazar Vocational School of Karabük University. Relational screening model was used in the research. The scope of the study consists of 171 students enrolled in Eskipazar Vocational School. Of these students, 108 students who can be reached constitute the sample of the study. Within the scope of the study, a questionnaire form was used as a data collection method. The questionnaire form consists of department introductory information, "programme selection factors scale" and "university preference factors scale". With this study, it is aimed to contribute to increasing the importance of the private security sector, improving the quality of education of private security and protection programmes in vocational colleges and revealing the expectations of private security and protection programme students about the profession.

Key words: Security, private security and protection, preference tendencies, Karabük

1. GİRİŞ

Güvenlik bireyler için vazgeçilmez en temel kavramlarından biridir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre, güvenlik ihtiyacı fizyolojik ihtiyaçların ardından gelir ve en temel ihtiyaçlardan biridir. İnsanlar güvenlik ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına eski dönemlerden günümüze kadar kendilerini korumak amaçlı taş ve sopalardan yapmış oldukları savunma aletlerinden günümüz devletlerinin teknolojik imkanlar ile donatılmış modern silahlarına kadar hepsi devletlerin ve dolayısı ile devletleri oluşturan bireylerin kendilerini günün koşullarına göre güvence altına almak istemelerinden dolayı gelişim göstermiştir. Meydana gelen bu değişim ile güvenlik ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli birimler ve teşkilatlar kurulmuştur. Kurulan bu birim ve teşkilatlar içerisinde bulunan günün şartlarına ayak uydurarak en verimli hizmet üretebilmek adına kendilerini biçimlendirmiştir.

Güvenlik hizmetleri günümüzde büyük oranda devlet teşkilatlanmaları olan kolluk kuvvetleri aracılığı ile yerine getirilmektedir. Ancak bu durum devletlerin güvenlik harcamalarına önemli miktarlarda bütçe ayırmalarını zorunlu kılmaktadır. Özellikle sanayi devriminin ardından, kırsal bölgelerden kentlere doğru göç artmıştır, artan nüfus oranları ve farklı kültürlerdeki insanların bir arada yaşamaya başlamaları sonucu artan suç oranları karşısında mevcut güvenlik hizmetlerinin artan güvenlik talepleri karşılamada yetersiz kalması, kamunun en temel görevlerinden olan güvenliğin özel sektör firmaları aracılığı ile yerine getirilmesi düşüncesinin gelişmesini sağlamıştır.

Türkiye'de 1981 yılında kabul edilen 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması Hakkındaki Kanun, özel güvenlik alanında resmi bir düzenlemeyi beraberinde getirmiştir. Ancak, bu kanunun eksikliği nedeniyle 2004 yılında yürürlüğe giren 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile günümüzdeki özel güvenlik hizmetleri bu kanun kapsamında yürütülmektedir.

Güvenlik alanında görev yapacak bireylerin bu hassas görevi icra etmeden önce belli bir eğitim almaları gerekmektedir. Bu kapsamda faaliyet gösteren özel güvenlik kursları İçişleri Bakanlığı çatısı altında Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından denetim altında tutulmaktadır. Düzenlenen bu

kurslardaki 120 saatlik eğitime katılım ile özel güvenlik görevlisi kimlik kartı alınabilmektedir. Ancak özel güvenlik sektörünün artan nitelikli personel ihtiyacını karşılamak amacıyla ilk olarak 2002-2003 eğitim öğretim döneminde İstanbul Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu bünyesinde “Savunma ve Güvenlik” programı açılmış ve günümüzde de 49 üniversitenin meslek yüksekokulları çatısı altında “özel güvenlik ve koruma” adı altında eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.

Yapılan bu çalışmada günlük hayatımızın hemen hemen her alanında karşımıza çıkan özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimlerinin verildiği meslek yüksekokulları özel güvenlik ve koruma programlarında eğitim görmekte olan öğrencilerin özel güvenlik mesleğine bakışlarını, öğrenim görmekte oldukları üniversiteyi ve özel güvenlik ve koruma programının tercih etme nedenlerini Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulu özelinde araştırarak özel güvenlik ve koruma programını tercih nedenlerini ve sektörüne ilişkin yaklaşımlarını ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde genel giriş kısmına, ikinci bölümde güvenlik kavramının tanımı, ülkemizde ve dünyada güvenlik kavramının gelişim süreci, güvenlik hizmetlerinin amacı, ülkemizdeki iç güvenlik hizmetleri yapılanması, özel güvenlik kavramını ve sektörünün ülkemizdeki gelişimi ile özel güvenlik görevlilerinin yetkileri ve görev alanları, üniversitelerin özel güvenlik ve koruma programlarının amaçları, özel güvenlik kavramının ülkemizdeki okullaşma süreci ve buna dair yapılan araştırma neticesindeki istatistiki bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, kullanılan veri toplama yöntemi ve araçları ile yapılan çalışmanın sınırlılıkları belirtilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde bulgular ve beşinci bölümünde ise sonuçlar kısmı yer almaktadır.

2. GENEL KISIMLAR

Güvenlik Kavramının Tanımı

Güvenlik kavramı kişilerin iç güdüsel olarak korunma ihtiyaçları sonucu ortaya çıkmış ve yaşamakta oldukları alanlarda herhangi bir tehdit veya tehlike durumu olmaksızın, sosyal yaşam içerisindeki sorumluluklarını tehdit ve tehlike algılarından uzak korkusuz bir şekilde yerine getirebilmesi durumu olarak tanımlanabilmektedir. Güvenlik kavramı günümüzde birçok alanda karşımıza çıkmakta ve bu konu ile ilgili olarak farklı alanlarda yapılmış farklı tanımlama çalışmaları görülmektedir. Latince ‘securus’ kelimesinden türetilmiş olan güvenlik kavramı kaygısız, endişesiz ve güvenli anlamlarına karşılık gelmektedir. Yani güvenlik kavramı kaygı ve endişe durumlarının söz konusu olmadığı yaşamın olağan akışının hiçbir tehdit tehlike ve baskı altında olamadan barış ve huzur içerisinde devam etmesi durumudur (Mesjazz, 2004).

Güvenlik eski dönemlerde olası saldırılara karşı kişilerin kendilerini koruyabilmeleri için günümüze göre ilkel savunma aletleri ile sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak göçebe yaşamdan yerleşik yaşama geçiş ve bununla birlikte toplumsal yaşam kavramının gelişmesi güvenlik kavramında da değişikliklere neden olmuş ve kullanılan araç gereçler ve güvenlik yöntemlerinde değişimlere gidilmesine neden olmuştur (Bakan ve Şahin, 2018, s.136).

Abraham Maslow (1943) ihtiyaçlar hiyerarşisinde beş kategoride değerlendirilen gereksinimler içerisinde güvenlik kavramını fizyolojik ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada gelmektedir. Ayrıca kişinin bir kategorideki ihtiyaçları tam olarak yerine getirmeden bir üst kategoriye geçişinin mümkün olmadığından bahsetmektedir. Bu durum güvenlik kavramının bireylerin en temel ihtiyaçları içerisinde bulunduğunu güvenlik endişesi içerisinde olan bireylerin diğer temel gereksinimleri yerine getirmesinin mümkün olmadığını göstermektedir. Güvenlik kavramını sağlayamayan bireylerin diğer bir üst kategorideki gereksinimleri algılayamayacağı görüşü güvenlik kavramının vazgeçilmez bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir (Maslow, 1943, s.375). Güvenlik kavramı, sürekli devam eden devlet otoritesi, devlet kurumlarının ve diğer sosyo-ekonomik kurumların engelsiz işleyişi, bireylerin özgürlüklerini hak ve sınırlar

içinde kullanarak yaşam, can, mal ve namus güvenliklerinin tam olarak sağlanmasını ifade eder (DPT, Ö.İ.K.R.2001, s,5).

Yine başka bir tanımda ise güvenlik devleti oluşturan kişi, grup ve toplumların varlıklarını devam ettirebilmesi için karşısına çıkan tehdit unsurlarını imha etmeye yönelik izlenilen politikaları ve yöntemleri kapsamakta ve bu durum günün koşullarında olması muhtemel güvenlik risklerinin önüne geçmek amacıyla kendini yeniden şekillendirmektedir (Dedeoğlu, 2004, s.2).

Güvenlik kavramı konusunda genel bir tanımlama yapılamamakla birlikte dünya üzerinde sürekli bir gelişim ve etkileşim halinde bulunan toplumların günün ihtiyaçlarına göre ortaya çıkan kaygı durumları karşısında günün koşullarına göre içerisinde bulunan tehdit ve risk faktörleri güvenlik kavramını sosyal, siyasal, ekonomi gibi farklı boyutlarda karşımıza çıkarmaktadır. Bireylerin ve toplumların kendilerini herhangi bir tehdit altında hissetmedikleri, huzurlu bir toplumsal düzen ve asayişin olduğu ortamlar, bireysel ve toplumsal gelişimin ilerlemesi açısından son derece önemlidir. Kişilerin güvenliği toplumu, toplumun güvenliği ise devletin güvenliğinin sağlanması anlamına gelmektedir.

Güvenlik Kavramının Ülkemizdeki ve Dünyadaki Gelişimi

2.1.1. Güvenlik Kavramının Ülkemizdeki Gelişimi

Türkiye Cumhuriyeti Devleti Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinden itibaren batılı devletler ile olan olumsuz ilişkiler, toprak kaybetme korkusu ve kendisine karşı uygulanan güçsüzleştirme politikaları ile beraberinde ortaya çıkan Sevr Anlaşmasının tedirginliği 1923 yılından itibaren ulusal güvenlik politikalarının baskın anlayışlarından olmuştur (Aydın, 2003, ss.165-167). Osmanlı Devleti'nin dağılması sonrasında jeostratejik konumu, Orta Doğu bölgesi ile olan sınırı, Asya ve Avrupa kıtalarını bağlayıcı bir konumda bulunması ve Karadeniz ile Akdeniz arasında önemli bir geçiş noktası olan İstanbul Boğazı gibi alanlar üzerinde kurulması güvenlik kavramının ülke gündeminde sürekli ve güncel bir şekilde kalmasını gerektirmektedir. 1914-1918 tarihleri arasında yapılan Birinci Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti'nin itilaf devletleri ile girmiş olduğu savaşın kaybedilmesi sonucu hükmen

yenik duruma düşülmüştür. 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Ateşkes Anlaşması'nın 7 ve 24. maddeleri, "İtilaf devletleri stratejik yerleri, özellikle Vilayet-i Sitte'de (Altı Doğu Anadolu ilinde Van, Bitlis, Erzurum, Diyarbakır, Elâzığ ve Sivas) olmak üzere güvenliklerini tehlikede gördükleri bölgeleri işgal edebileceklerdir. Bu illerde bir karışıklık çıkması durumunda ise işgal güçleri, mazeret belirtmeksizin bu bölgeleri işgal etme hakkına sahiptirler." şeklindeki hükümlerinden faydalanarak itilaf devletlerinin güvenliklerinin tehdit edildiği gerekçesi ile işgal faaliyetleri yürütmeleri ve ülkenin önemli stratejik noktalarının tehlike altına girmesi, sonrasında ülke genelinde mevcut kötü gidişi engellemek amacıyla yerel ve ulusal alanda Trakya'da ve Anadolu topraklarında toplamda 31 kongrenin düzenlendiği görülmektedir. Düzenlenen bu kongrelerde yeni kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenlik politikalarının temelini oluşturmuştur (Ansiklopedi, 2021). Yavuz Sultan Selim tarafından gerçekleştirilen Mısır Seferinden sonra 1516 yılında Osmanlı Devleti hakimiyetine giren Hatay I. Dünya Savaşı sonrasında Fransızların hakimiyeti altına girmiş ve 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Anlaşması ile Fransız yönetiminde bulunan Suriye topraklarında kalmıştır. 29 Haziran 1939 tarihinde ise Hatay oy birliği ile topraklarımıza katılmıştır. Hatay konumu itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Orta Doğu ve Afrika ülkelerine açılan kapısı konumundadır. Ayrıca Akdeniz enerji kaynaklarının kontrolü, KKTC Devletinin güvenliği açısından stratejik öneme sahip olan Hatay'ın vatan topraklarına katılması ülke güvenliği açısından oldukça büyük öneme taşımaktadır.

Güvenlik bağlamında diğer önemli bir konu da boğazlar meselesidir. Lozan Anlaşmasında milli egemenlik haklarımıza aykırı bir şekilde düzenlenen boğazlar konusu 1936 yılında imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile çözüme kavuşmuş, ülkemiz Avrupa ile Asya, Karadeniz ile Akdeniz arasındaki en önemli geçiş bağlantı noktası bulunan Boğazlar üzerindeki kontrol hakkını elde etmiştir.

1939-1945 yılları arasında Almanya'nın etki alanı yüksek silah yapısı ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin yayılcı politikaları ile ortaya çıkan Hitlerin ve Mussolini tehditleri üzerine Türkiye olması muhtemel savaş durumuna karşı hazır olmak üzerine güvenlik anlayışı şekillenmiştir. II. Dünya Savaşı sırasında güvenlik

anlayışı denge unsuru üzerine yapılanmış ve asker odaklı devlet merkezli güvenlik anlayışı biçiminde yürütülmüş ve Türkiye bu dönemde tarafsız kalmayı başarmıştır. Türkiye bu dönemde Milletler Cemiyeti, Balkan Antantı, Sadabat Paktı gibi ittifaklara katılarak kendi güvenliğini koruma altına almak istemiştir (Özdemir, 2003).

Türkiye Cumhuriyeti'nin Soğuk Savaş dönemi boyunca güvenlik politikalarına yön veren en önemli etken SSCB'nin Türkiye'ye yönelik yürütmekte olduğu politikalar olmuştur. 1947 yılında Sovyet Tehdidine karşı kurulan NATO'ya ABD yanlısı bir politika izlemesi ve Kore Savaşında ABD ve batı ittifakı ile birlikte hareket etmesi sonucu 1952 yılında üye olması ile birlikte olası Sovyet tehdidine karşı önemli bir adım atmış olmakta ve ayrıca uluslararası toplumda söz sahibi olması açısından da önemli bir avantaj elde etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti günümüzde de halen devam etmekte olan bu üyeliğin dünya çapındaki en önemli güçlerinden biri haline gelmiştir. 1990'lı yıllardan itibaren ise Türkiye diğer coğrafyalar ile ilişkilerini çok yönlü ve çok boyutlu bir şekilde geliştirmeye yönelik bir güvenlik politikası uygulamaya başlamıştır (Al ve Aslan, 2019, s.504).

1571 tarihinde Osmanlı Devleti egemenliğine geçen ve 1878 tarihine kadar Osmanlı hakimiyetinde kalan Kıbrıs Adasının hakimiyeti geçici olarak İngiltere'ye devredilmesi ile birlikte 1960 yılına kadar İngiltere hakimiyetinde olan birçok soydaşımızın yaşadığı 1960 yılında Kıbrıs adasında Türkiye, İngiltere ve Yunanistan'ın garantörlüğünde Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştur. Ancak Kıbrıs Adasında Rumları önce İngilizleri daha sonrasında ise Türkleri adadan çıkartarak adanın Yunanistan tarafından ilhak edilmesi amacıyla Rum milli Muhafızları tarafından hükümet darbesi yapılmış ve bunun üzerine Türkiye Cumhuriyeti tarafından 20 Temmuz 1974 ve 14 Ağustos 1974 tarihleri arasında üçer gün süren askeri hareket neticesinde Lefkoşa-Girne ile Lefke-Lefkoşa-Magosa hattına hakim olarak Türkiye için önemli bir stratejik nokta olan Kıbrıs Adası ve burada yaşamakta olan soydaşlarımız Rumların zulmünden kurtarılarak önemli bir askeri başarı elde edilmiştir (Açıkgöz, 2006).

1990'lı yıllarda batı yanlısı politikalar yürütmeye çalışan Türkiye SSCB'nin dağılması ile birlikte ortaya çıkan güç boşluğu ile 1974 yılından itibaren fiili olarak

var olan (Özdağ, 2005.s.23) ve 27 Kasım 1978 yılında Diyarbakır'ın Fis Köyünde resmi olarak kurulan PKK'nın yürüttüğü terör (Kürdistan İşçi Partisi/ Partiye Karkeren Kürdistan) eylemleri sonucu geleneksel güvenlik anlayışından uzaklaşamayarak mevcut güvenlik tehditleri doğrultusunda savunma harcamalarına önemli ölçüde bütçe ayırmıştır. 2023 yılında dönemin İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU yaptığı açıklamada 1984-2019 tarihleri arasındaki cari fiyatlarla terörün hesaplanabilir yaklaşık maliyetinin 3 trilyon 722 milyar lira olarak ifade etmiş, PKK kaynaklı terörizm ile mücadelede yaklaşık maliyeti ise 3 trilyon 422 milyar lira olarak açıklamıştır. PKK yapılanması günümüzde de gerek yurt içinde gerek ise sınır komşularımızın topraklarında PYD/YPG gibi isimler alarak halen varlığını devam ettirmekte olup, ülkemizin güvenliği açısından devletimiz yapmakta olduğu gerek sınırlarımız içerisinde gerek ise sınır dışında yapılan operasyonel faaliyetler ile milli beraberlik ve bütünlüğümüze kasteden terör yapılanmalarına karşı mücadele aralıksız devam etmektedir.

21. yüzyılda Türkiye güvenlik yapılanmasını ekonomik ve siyasal istikrar sonucu yumuşak güç ve çevre ile sıfır sorun politikası şeklinde yürütülmeye çalışmıştır. Özellikle İslam coğrafyası, Afrika ve Türk Dünyası ile ilişkilerin geliştirilmesi yönünde politikalar yürütülmüştür. ABD'de 11 Eylül 2001'de gerçekleşen terör saldırısı, güvenlik algılarının değişmesine yol açmış ve geleneksel güvenlik yöntemleri önem kazanmıştır. Yakın tarihe bakıldığında günümüzde de halen devam etmekte olan 20 Mart 2003 tarihinde ABD'nin Irak'a özgürlük adı altına yapmış olduğu işgal girişimi, 2011 yılında başlayan ve halen günümüzde de devam etmekte olan Suriye iç savaşı, 2014 yılında başlayan Rusya Ukrayna savaşı, Yunanistan ile yaşanan kıta sahanlığı sorunu ve adaları silahlandırması, 15 Temmuz 2016 yılında yaşanan darbe girişimi güvenlik alanında sürekli bir tedbir ve yaşanması muhtemel her türlü saldırı girişimine karşı hazırlıklı bulunulmasını zorunlu kılmaktadır. Türkiye, NATO üyesi olmasına rağmen 2017 yılında Rusya ile S-400 hava savunma sistemi anlaşmasını imzalamıştır, bu durumda Türkiye'nin hava savunma sistemi ihtiyacını karşılamak için NATO dışından bir kaynağa başvurduğu görülmekte ve Temmuz 2019

da ülkemize ilk sevkiyatı gerçekleştirilmiştir. Türkiye Rus hava savunma sistemi alan ilk NATO üyesi ülkedir (Taşçı, 2020, s.107).

Türkiye, Rusya-Ukrayna Savaşı ve Covid-19 salgını sonrasında oluşan üretim, tedarik ve gıda arzı güvenliği sebebiyle dünyadaki tahıl kaynaklı gıda arzında ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla 22 Temmuz 2022 tarihinde “Karadeniz Tahıl Koridoru” olarak bilinen “ Tahıl ve Yiyecek Maddelerinin Ukrayna Limanlarından Emniyetli Sevki Anlaşmasına” öncülük ederek gıda güvenliği insani temel ihtiyaçların güvenliği konusunda da gerek Avrupa gerekse Afrika bölgelerine gıda arzının sağlanmasına öncülük etmiştir (Bayazıt ve Gürbüz, 2023). Türkiye yürütmüş olduğu politikalar ile hem bölgesel güvenliğin sağlanarak mevcut Rusya-Ukrayna savaşının yayılmasına engel olmuş hem de olması muhtemel bir gıda krizinin önüne geçmiştir. Türkiye bulunduğu coğrafi konumu ve çevre ülkelere göre gelişmişliği nedeniyle yasadışı göç olayları konusunda ön plana çıkmaktadır. Türkiye, Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Asya ülkelerinden Avrupa Birliği ülkelerine göç etmeyi amaçlayanların transit geçiş yolu olarak kullandığı ve aynı zamanda yerleşim yeri olarak tercih ettikleri bir ülkedir (Deniz, 2014, s.188). Bu bağlamda Türkiye olası göç dalgalarına ve çevre ülkelerdeki iç savaşlar nedeniyle terör saldırılarına karşı komşu ülkeler ile olan mevcut sınırlarını korumak amacıyla sınır hattına duvar inşa ederek sınırlarımızdan gelebilecek tehditleri en aza indirmeye hedeflemiştir, bu konu hakkında dönemin İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU İran ile olan sınır hattımıza 191 Km. Suriye ile olan sınır hattımıza ise 837 Km. duvar inşa edildiğini beyan etmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti yine bu yüzyılda yürüttüğü teknoloji hamleleri ile savunma sanayisinde çok büyük mesafe katetmiştir. Kara, deniz ve hava savunma sistemleri ile dünyada belli başlı ürünleri üreten sayılı ülkeler arasına girmiştir. Geliştirmiş olduğu silah sistemleri sayesinde gerek yurt içinde gerekse yurt dışında operasyonlar yaparak ülke güvenliğini sağlamak adına faaliyetler yürütülmektedir. Bu bağlamda 2001 yılında ilk yerli insansız hava sistemi, 2011 yılında T129 ATAK helikopteri, 2009 yılında ilk uçuşunu gerçekleştiren ve 2015 yılında operasyonel olarak kullanılmaya başlanan ve silahlandırılan Bayraktan firmasının geliştirmiş olduğu Bayraktar TB2 İHA geliştirilmiştir (Karaağaç, 2016, ss.35-36). 2024 yılında

göreve başlayacağı açıklanan TB3 İHA, 10 Nisan 2023 yılında Türk Donanmasında görev alan dünyanın ilk SİHA gemisi TCG-Anadolu, 21 Şubat 2024 tarihinde ilk uçuşunu gerçekleştiren Türkiye'nin geliştirdiği beşinci nesil savaş uçağı Milli Muharip Uçak Kaan bunlardan bazılarıdır.

Türkiye Cumhuriyeti bölgesel belirsizlikler ve karışıklıklar nedeniyle karşı karşıya olduğu tehditlere karşılık geliştirdiği diplomatik, stratejik ve teknolojik atılımlar ile ASELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ, gibi şirketler ile maruz kaldığı ambargolar sonucu tedarik edemediği savunma sanayii araçlarını yerli ve milli olarak üretebilen dünyanın sayılı ülkeleri arasında yerini alarak dışa bağımlılığını en aza indirmeye çalışmaktadır. Ayrıca savunma sanayii alanında birçok vatandaşımız istihdam edilmekte ve üretilen araçların ihraç edilmesiyle de ekonomik anlamda ciddi katkılar sağlanmaktadır. Önceki yıllarda dışarıya bağımlı olduğu tank, uçak, helikopter, gemi gibi stratejik öneme sahip araçları ihraç eden ülke konumuna gelmiştir. Bu durum sonucunda ülkemizden döviz çıkışında önemli oranda azalma olmakta ve ülkemizin büyümesine katkı sağlamaktadır. Üretmiş olduğumuz silahların etkilerini ülkemizin Kuzey Irak, Suriye gibi ülkelerde bulunan terör hedeflerinin imha edilmesi konusunda yaptığı başarılı operasyonlarda görmek mümkündür.

2.1.2. Güvenlik Kavramının Dünyadaki Gelişimi

Güvenlik kavramı insanlığın doğuşundan bu tarafa bireylerin kendilerine karşı meydana gelebilecek her türlü olması muhtemel tehdit unsurlarına karşılık olarak günün imkân ve şartlarına göre geliştirdiği savunma unsurları ile korunma iç güdüsünün bir parçasıdır.

Tarihsel olarak bakıldığında güvenlik endişesinin ilk formel biçimini Hitit, Mısır ve Asurlarda görmek mümkündür. Hitit ve Mısırlılar arasındaki anlaşmazlık sonucu sınır bölgelerinde güvenliğini sağlamayı amaçlayan dostluk, saldırmazlık ve iyi komşuluk ilkelerini içeren ilk yazılı antlaşma olarak tarihe geçen Kadeş Antlaşması ile sınır güvenliği sağlanmaya çalışılmıştır. Başka bir örnek, ise Pers İmparatorluğu'nun sahip olduğu profesyonel kiralık ordularının varlığının, Yunan şehir devletleri için bir tehdit olarak algılanmasıyla sonuçlanarak, günümüzdeki NATO yapısına benzer bir

şekilde M.Ö. 478'de Attika Delos Deniz Birliği'nin kurulmasıdır (Dedeoğlu, 2020, ss.40-43).

10. yüzyıldan itibaren Avrupa'da nüfusun artması ile birlikte yeni yaşam ve tarım alanlarına yönelen nüfus hareketleri ile 11. Yüzyıldan itibaren dünya ticaretine açılması yönündeki gelişmeler sosyal ve siyasal alanlarda yeni sınıfların ortaya çıkmasına yol açmış ve güvenlik ile çıkar kavramları bir arada kullanılmaya başlamıştır.14. yüzyıldan itibaren ise Avrupa'da ateşli silahların kullanılmasıyla birlikte toplumların güvenliği bu tür silahlara sahip olma ve bunlara karşılık verebilecek silahlara yönelik ekonomik olarak bu ihtiyaçları karşılayabilme gücünü ön plana çıkartmıştır (Dedeoğlu, 2020, s.49).

Güvenlik ve güç kavramlarının birlikte kullanıldığı dönemlere ilişkin olarak güç kaynaklı güvenlik tanımına ilişkin en iyi örnek verilecek olursa Niccolo Machiavelli'nin Prens adlı eseri gösterilebilir. 16. Yüzyılı yansıtan güvenlik anlayışına göre devlet idaresinde bulunan sınıf güvenliği sağlamalıdır. Bir başka ifadeyle devleti idare eden yöneticinin gücü ile o devletin güvenliği arasına önemli bir bağ bulunduğu anlaşılmaktadır (Arı, 2010, s.174).

17. yüzyılda ise merkantalizm etkisi ile birlikte öne çıkan iç politika yönünden mutlakiyetçi yönetimlerin zorunlu kılınması ile dış politikada savaşçı ve saldırgan politikaları öne çıkartmış olup, sahip olunan altın, gümüş gibi değerli madenler ile güvenlik anlam kazanmıştır. Ayrıca, 16. Yüzyıl sonrası ortaya çıkan reform hareketleri ve 17. yüzyılda önemli çalışmalara öncülük eden Descartes, Galile, Newton gibi bilim insanları, güvenlik anlayışını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu gelişmeler teknik ve bilimsel olguların güvenlik içerisinde yer alması ile birlikte güvenlik anlayışına yeni boyut kazandırmıştır (Dedeoğlu, 2020, ss.50-51).

18 ve 19. yüzyıllarda gelişen sanayi devrimiyle birlikte batıya doğru sermaye akışı artmış ve beraberinde refah seviyesindeki artışla birlikte küresel çapta nüfus, enerji, kentleşme ve sanayileşme alanlarındaki değişimler çevresel, sosyal ve ekonomik güvenlik sorunlarına yol açmıştır (Bakan ve Şahin, 2018).

Sanayi devrimi ile birlikte gelişen kapitalist ekonomi düzeni ile seri üretime geçilmesi sonucu silah sanayisinde önemli mesafeler katedilmiştir. Bununla birlikte

Üretilen silahların yıkıcı etkisi artmış ve aynı zamanda güvenliğin silahlar ile sağlanmaya başlaması ile silahlanma yarışı da hız kazanmıştır. Bu dönemde dünyada sanayi ile askeri gçler arasında bir birliktelik oluşmuş ve üretilen silahların diğer ülkelere satılarak bir ekonomik olarak önemli gelirler elde edilmeye başlanmıştır. Savunma sanayii diğer sanayi kolları ile etkileşim içerisinde olan ileri seviyede araştırma faaliyeti gerektiren bir alandır. Dünyanın gelişmiş ülkelerinden olan ABD, Fransa, Almanya, İngiltere gibi ülkelere bakıldığında savunma sanayii alanındaki gelişmelerin ülkelerin sanayileşme sürecine önemli katkılar sağladığı görülmektedir (Dabağer, 2005). 19 ve 20. yüzyılda daha da gelişen silah teknolojileri ile ülkeler arası çıkarlar ve menfaatler doğrultusunda diğer ülkelere karşı bir birliktelik içerisinde girildiği görülmektedir. Ülkemizin de katılmış olduğu Birinci Dünya Savaşı sırasında devletlerin itilaf devletleri ve ittifak devletleri olarak guruplara ayrıldığı görülmektedir. Birinci Dünya savaşından sonra ise uluslararası iş birliğinin ve güvenliğin sağlanmasına yönelik olarak 10 Ocak 1920 yılında İsviçre'nin Cenevre kentinde galip gelen devletler tarafından milletler cemiyeti kurulmuş, sonrasında mağlup olan devletlerinde üyelik hakkı kazanması ile 1925 yılında 55 üye devletin bulunduğu büyük bir oluşum halini almıştır (Uluslan,2008).

Birleşmiş Milletler 'in kuruluşu, ikinci Dünya Savaşı sırasında ABD Başkanı Roosevelt ve İngiltere Başbakanı Churchill'in 14 AĞustos 1941 tarihli Atlantik Bildirisi ile başlatılmıştır. İkinci Dünya Savaşından galip olarak ayrılan devletlerin öncülüğünde uluslararası barış ve güvenliği korumak ve buna yönelik tehditleri ortadan kaldırmak amacıyla 24 Ekim 1945 yılında resmi olarak kurulmuştur. Halen dünya çapında 193 üye ülkesi bulunmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde ABD ve Sovyetler Birliğinin arasındaki üstünlük yarışının başlaması sonucu İngiltere, Hollanda, Belçika, Fransa ve Lsemburg arasında 17 Mart 1948 tarihinde Bürüksel Anlaşması imzalanmış ve 1948 yılının Eylül ayında Sovyetler Birliğine karşı bir güç olarak Batı Avrupa Savunma rgt isminde askeri yapıda bir örgüt oluşturmuşlardır (Acar,1991). ABD'nin Sovyetler Birliğinin yayılmacı politikasına karşı Bürüksel Anlaşması tarafları ile ABD, Norveç, Kanada Portekiz ve İzlanda 4 Nisan 1949 tarihinde güvenlik konusunda

bir birliktelik oluşturmak amacıyla NATO (Kuzey Atlantik İttifakını) kurmuşlardır (Sarınay, 1988). 2024 yılı itibariyle 32 üye devletten oluşmakta ve tüm kararlar oy birliği ile alınmaktadır.

Şanhay İş birliği Teşkilatı (ŞİÖ), 1996'da Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan arasında ortak güvenlik ve iş birliğini teşvik etmek amacıyla kurulmuş bir örgüttür. Başlangıçta "Şanhay Beşlisi" adıyla kurulan bu örgüt, zamanla genişleyerek faaliyetlerini sürdürmüştür. Üye devletler arasında karşılıklı güveni artırmak, iyi komşuluk ilişkilerini güçlendirmek, bölgesel barışı, güvenliği ve istikrarı korumak için ortak hareket etmek, terörizm, yasadışı göç vb. konularda ortak mücadele etmek, ayrıca siyaset, ekonomik, bilimsel teknolojik konularda üye ülkeler arasında iş birliğini geliştirmek amacıyla resmi olarak 15 Haziran 2001 tarihinde kurulmuştur. Genel olarak bakıldığında dünya üzerinde hüküm sürmüş olan ülkelerin belli bir toprak parçasına hâkim olmak, kendisi ile aynı milliyetten, dinden veya mezhepten olmayan milletler üzerinde sömürgecilik faaliyetleri yürüterek tüm yer altı ve yer üstü kaynaklarını kullanmak amacı güttükleri görülmektedir. Günümüzde ise ortak çıkarlar doğrultusunda hareket eden genel olarak ekonomi, strateji ve güvenlik gibi konularda iş birliği içerisinde bulunan bölgesel birliktelikler görülmektedir. Bu şekilde ülkeler güvenlik konusunda ortak projeler geliştirmekte ve kararlar almaktadırlar.

Güvenlik Hizmetlerinin Amacı ve Önemi

Güvenlik ihtiyacı insanlık tarihinden bugüne kadar süregelen en temel ihtiyaçlardandır. Ünlü akademisyen ve psikolog Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisine göre, güvenlik ihtiyacı fizyolojik ihtiyaçların ardından ikinci sırada gelir. Güvende olma hissi bireylerin tüm yaşamları boyunca karşılaştıkları durumlar karşısında sağlıklı ve doğru kararlar verebilmeleri açısından çok büyük öneme sahiptir.

Modern ve demokratik toplumların öncelikli ihtiyaçları arasında huzur ve güvenlik gelir. Güvenliğin sağlanmadığı yerlerde özgürlük, demokrasi ve insan haklarından

bahsetmek oldukça zordur. Bu nedenle, günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin odak noktası güvenlidir (Halil,2013).

İnsanların toplu halde yaşamaya başlamaları sonrasında daha önceleri bireysel olarak aldıkları güvenlik tedbirlerinin birlikte yaşamının bir gereği olarak genel kabul gören ortak bir mekanizma tarafından yerine getirilmesi ihtiyacının ortaya çıkarmıştır, bu durumda güvenlik ile ilgili konularda devletin bireylerinin güvenliğini sağlamasının en temel konular arasında yer almaktadır.

Gerek bireysel gerekse devletler açısından güvende olmak en temel ihtiyaçtır. Güvenlik açısından herhangi bir tehdit olması durumunda diğer iş ve işlemlerden önce amaç güvenliğe yönelik tehditlerin ortadan kaldırılmasıdır. Güvenlik konusunda bir tehlike olması halinde sosyal, ekonomik veya politik sorunlar güvenlik endişesinin önüne geçemez (Karabulut,2011).

Herhangi bir güvenlik kaygısı ve tehlikesi bulunmayan devletlerin ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda güvenli ve istikrarlı bir şekilde büyümektedirler. Bu durum ile eş zamanlı olarak diğer dünya ülkelerinden de iş birliği yapma, ortak projeler yürütme gibi birlikte çalışma alanlarına yönelik talepler gelmektedir. Ancak herhangi bir tedbirin alınmadığı kişilerin yaşam haklarının bile tehdit altında bulunduğu ortamlarda ülkelere yabancı sermaye girişinden söz etmek pek de mümkün olmamaktadır.

Gelişen ve değişen toplum düzeni ile güvenlik kavramının önemi de değişim göstermektedir. Önceleri askeri bir kavram olarak görülen güvenlik kavramı günümüzde artık çevre güvenliği, ekonomik güvenlik, siber güvenlik, iş güvenliği, sosyal güvenlik gibi birçok alanda karşımıza çıkmaktadır. Bu durumlar günümüzde yasalar ile korunma altına alınmıştır. Güvenlik kavramındaki bu değişimler güvenliğini sağlamakla yükümlü güvenlik birimlerinin de yenilenmesini ve değişimini zorunlu kılmaktadır.

Uluslararası antlaşmalar ve anayasamızda kişi güvenliği, toplum güvenliği ve kamu güvenliği gibi terimlerle ifade edilen güvenlik konusunda, anayasal dayanaklar çerçevesinde güvenliğin sağlanması için kurumlar oluşturulmuştur (Güney,2006).

Sadece asayiş hizmetini sağlayarak ve güvenliğini koruyarak etkili bir güvenlik hizmeti sağlanamaz. Aynı zamanda, devletin varoluşunun ve devamlılığının en temel şartlarından olan devlet otoritesinin kurulması ve bu çerçevede bireylerin ve toplumun güvenliğinin sağlanması da gereklidir. Bu sağlandığı takdirde kamu düzeni içerisindeki başta sosyal ve ekonomi olmak üzere tüm alanlarda faaliyetler devam edecek, huzurlu ve dengeli bir toplumsal gelişim süreci meydana gelecektir. Bu süreçte bireyler sahip oldukları haklarını özgürce kullanabilecek, demokratik faaliyetler düzgün şekilde yürütülebilecektir. Bu düzenin tahsis edilmesi ve olması muhtemel engeller karşısında gerekli tedbirlerin alınabilmesi güvenlik hizmetlerinin amacını oluşturmaktadır (Köroğlu, 2007).

ABD ve İsrail'in güvenlik politikalarına bakıldığında, toplumların güvenliğe verdiği önemin en belirgin kanıtlarını görebiliriz. Örneğin, Amerika'nın 11 Eylül saldırıları sonrasında aldığı güvenlik önlemleri veya İngiltere'deki metro saldırısı sonrasında Londra'nın toplumun huzuru için yaklaşık iki milyon kamera ile gözetlenmeye başlaması gibi önlemler, bu önemi açıkça göstermektedir (Güney, 2006).

Gelişen ve küreselleşen dünya içerisinde güvenlik kavramı da sürekli olarak kendini güncellemektedir. Cebimizde taşıdığımız telefonda bulunan güvenlik yazılımı, iş yerinde alınması gereken tedbirlere, enerji güvenliğinden gıda güvenliğine kadar hayatımızın her alanında güvenlik ile karşı karşıya olmak kaçınılmaz bir durum almıştır. Görülmektedir ki güvenlik insanlığın devam ettirilebilmesi için ekmek, gibi su gibi mutlak gerekli bir unsurdur.

Türkiye’de İç Güvenlik Hizmetlerinin Yapılanması

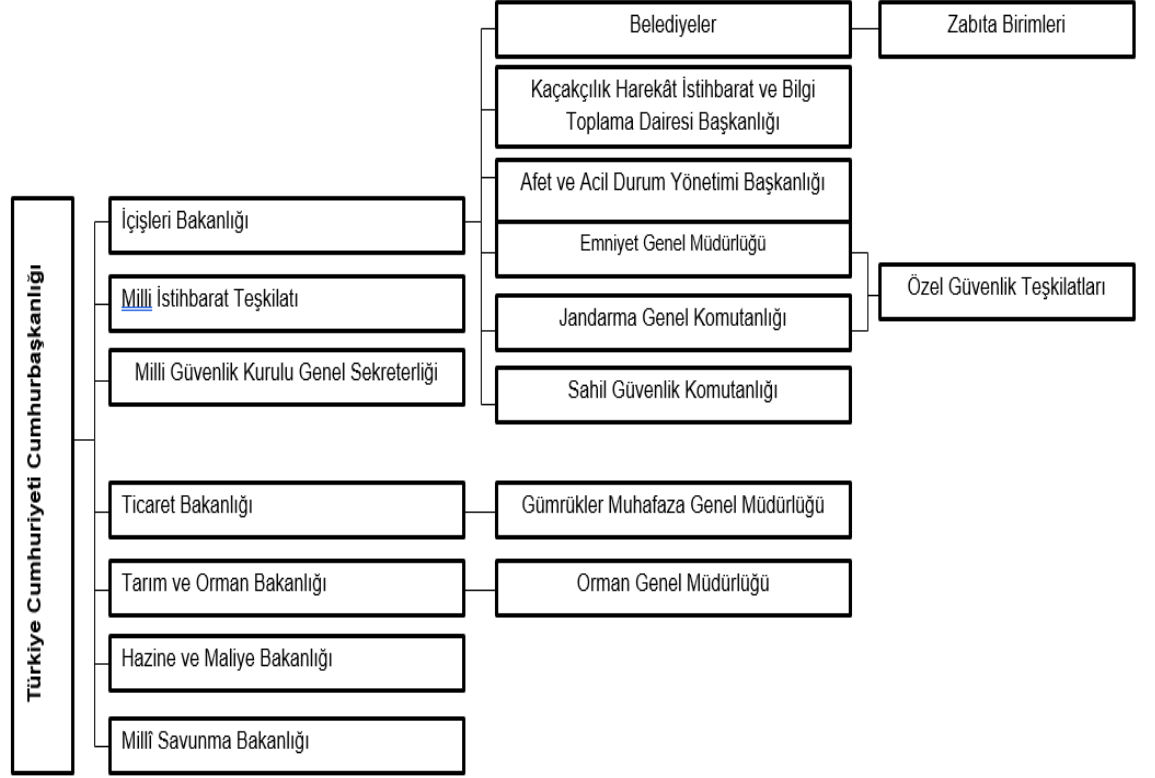
İç güvenlik, bir ülkenin sınırları içinde ortaya çıkabilecek tehdit ve tehlikelerin vatandaşları etkilemesini önlemeyi amaçlar. Bu çerçevede, ülke içinde emniyet ve huzuru sağlamak ve devlet kurumlarına ve özel kişilere ait binaların sabotaj ve benzeri tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması da en önemli görevler arasındadır. Bu korunma genellikle toplumun maddi düzenini sağlamak ve korunmak anlamına gelir. Böyle tedbir alınmaması kargaşa ortamlarında sebep olur ve bu durum da devlete karşı

olan güvenin sarsılmasına ve kişilerin gözünde devletin otoritesini kaybetmesine neden olur (Çınar, 1997, s. 61).

Dünyanın tarihsel süreci içerisine baktığımızda devletlerin genel olarak problem yaşadıkları alanların iç güvenlik alanları oldukları görülmektedir. İç güvenliği konusunda gerekli tedbirleri almamış devletler ve toplumlar dıştan gelebilecek tehditlere karşı savunmasız duruma düşerler, bu durum da dış güvenliğin sağlanamamasına ve dolayısıyla güvenlik zafiyetine neden olur. İç güvenliğin sağlanması alanında kolluk kuvvetlerinin etkisi ön plana çıkmaktadır (Şafak vd.,2000, s.1). Kolluk kuvvetleri tarafından ülke içerisinde emniyet ve asayişin sağlanması amacıyla hukuk kuralları çerçevesinde verilen yetkiler ile yürütülen hizmetlere iç güvenlik hizmetleri denilmektedir.

Genel olarak ülkelerin iç güvenlik teşkilatı yapılanmalarına bakıldığında tekli ve çoklu yönetim sistemi olarak ayrıldığı görülmektedir. Tekli iç güvenlik yönetim sisteminde ülke içerisinde tek bir kolluk kuvvetinin yetkili kılındığı iç güvenlik yönetim sistemidir. Bu da genel olarak polis teşkilatı olarak karşımıza çıkmaktadır. ABD ve Birleşik Krallık iç güvenlikleri bu duruma örnek olarak verilebilir (Tekiner ve Gemici, 2019, s.20). Çoklu iç güvenlik sistemi ise birden fazla iç güvenlik teşkilatının bulunduğu sistemdir. Örneğin polis ve jandarma teşkilatlarının bulunduğu ülkelerin uyguladığı sistemdir. Türkiye çoklu iç güvenlik sisteminin uygulandığı bir ülkedir. İçişleri Bakanlığı çatısı altında Belli alanlar Emniyet Genel Müdürlüğü sorumluluğunda, belli alanlar ise Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluğu alanında bulunmaktadır. Ayrıca deniz yetki sınırlarımız içerisinde ise Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatı yetkilidir.

Ülkemizde iç güvenlikten sorumlu birimlerin geçmişleri Cumhuriyet dönemi öncesine kadar dayanmaktadır. Günümüzde İçişleri Bakanlığına bağlı olarak görev yapmakta olan Jandarma teşkilatının kuruluşu 14 Haziran 1839, Polis teşkilatının kuruluşu 10 Nisan 1845 ve İç Güvenlik Teşkilatı birimlerine en son olarak 1982 yılında katılan Sahil Güvenlik Komutanlığı katılmıştır.

Şekil 2. 1 Türkiye'nin Mevcut İç Güvenlik Yapısı (Tekiner ve Gemici, 2019)

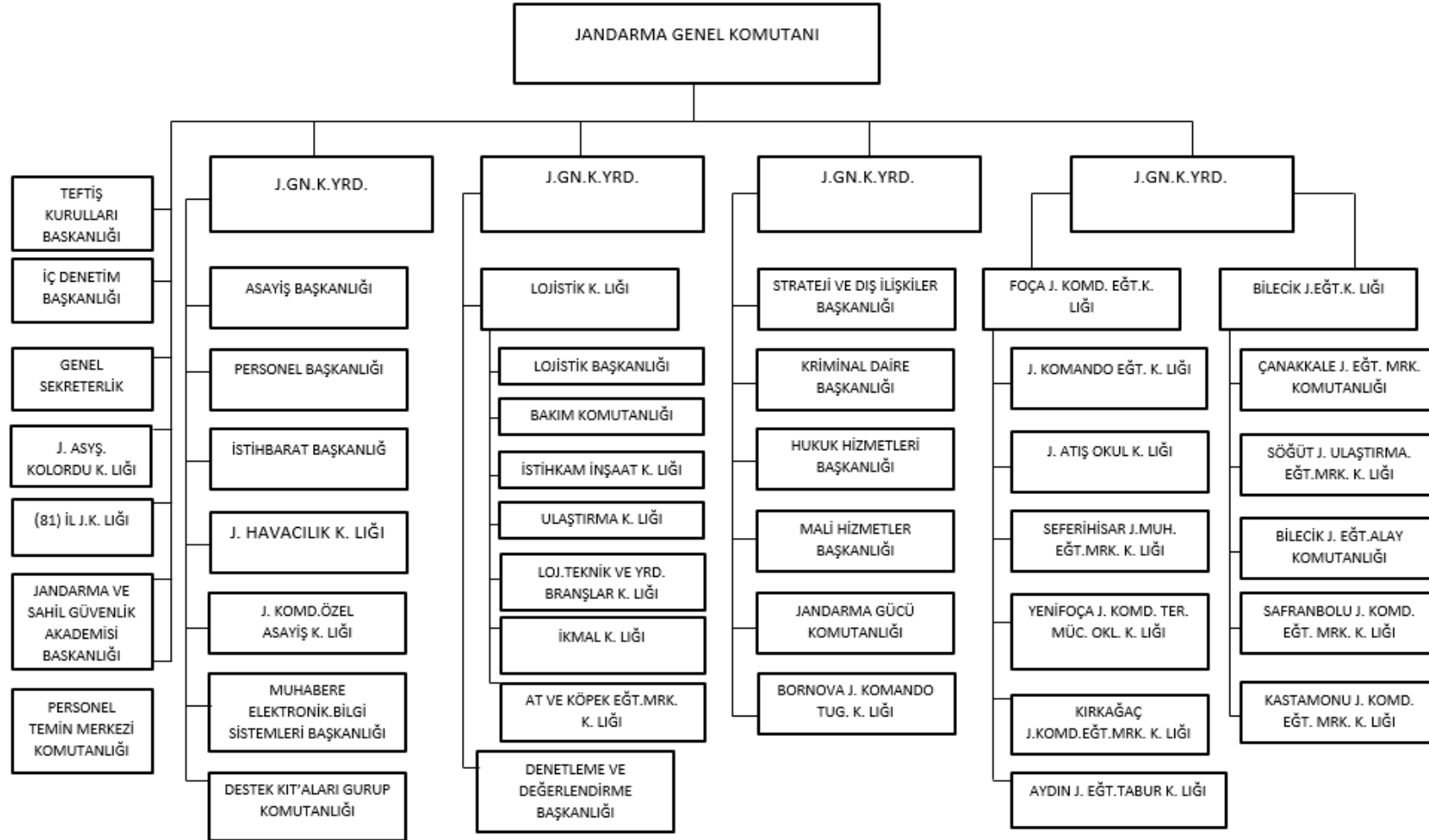
2.1.3. Jandarma Teşkilatı

"Jandarma" kelimesi Türkçeye Fransızca "Gendarmerie" kelimesinden geçmiştir. Fransız kaynaklarına göre jandarma, "Gens" ve "d'armes" kelimelerinin birleşiminden oluşmakta ve silahlı adamlar anlamına gelmektedir (Çermeli ve Atabey, 2002, s.149). Avrupa da jandarma kavramının ilk ortaya çıkış tarihi olarak 16 Şubat 1791 tarihinde kurulan Fransız Jandarmasına dayanmaktadır (Kaplan ve Eren, 2023). Türk tarihine bakıldığında kuruluş tarihi 14 Haziran 1839 tarihine kadar dayanmaktadır. 1930 yılında ilk kez 1706 sayılı kanun ile görev ve yetkileri düzenlenmiş ve 1983 yılında 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu olarak güncellenmiştir. Kanunda Jandarma teşkilatı bir kolluk kuvveti olarak emniyet ve asayiş sağlamaya dönük olarak mülki görevleri, suçların önlenmesi ve suçluların yakalanmasına yönelik adli görevleri ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olarak askeri görevleri yerine

getiren askeri statülü bir kolluk kuvveti olarak tanımlanmaktadır (Özübek ve Öztop, 2021). 15 Temmuz 2016 Fetullahçı Terör Örgütünün darbe girişiminin ardından 27 Temmuz 2016 tarihinde çıkartılan 668 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tamamen İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. Bu tarihten sonra yapılan tanımlamada ise Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan silahlı genel kolluk kuvveti olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye yüzölçümünün %93'ü nüfusun ise %21'i emniyet ve asayişin sağlanması açısından Jandarma Genel Komutanlığı sorumluluk alanında bulunmaktadır.

Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinde (madde 24-40) Jandarma'nın yetkileri şu şekilde düzenlenmiştir:

- Genel düzeni sağlama
- Uyarında bulunma ve emir verme
- Kamu ve kişiler aleyhine işlenen eylem ve hareketleri yasaklama yetkisi
- Kimlik sorma yetkisi
- Yakalama yetkisi
- Kişileri arama yetkisi
- Genel arama yetkisi
- Kapalı yerlere girme yetkisi
- El koyma yetkisi
- Genel olarak kapatma yetkisi
- Çağrı, sorgulama ve bilgi isteme yetkisi
- Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi
- Zor kullanma yetkisi
- Silah kullanma yetkisi

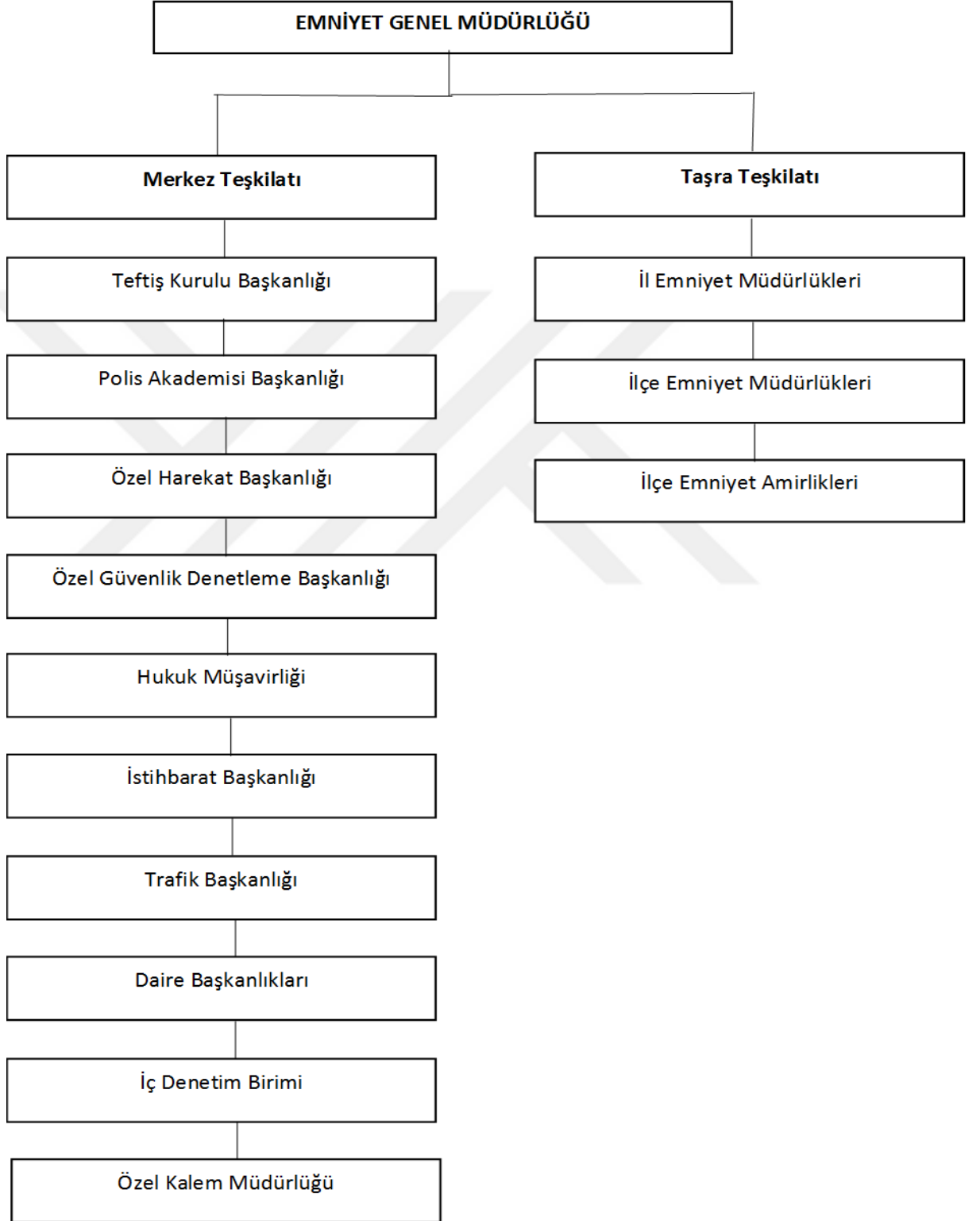
Şekil 2. 2. Jandarma Genel Komutanlığı karargâh kuruluş şeması

2.1.4. Polis Teşkilatı

Osmanlı İmparatorluğu'nda Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasının ardından, iç güvenlik hizmetleri birden fazla otorite ve kişi tarafından yürütülüyordu. Örgütlenmeyi sağlamak ve karmaşıklığı ortadan kaldırmak amacıyla, 10 Nisan 1845'te İstanbul'da "Polis" adıyla bir teşkilat kuruldu. Aynı yıl yayınlanan polis Nizamnamesinde görev ve yetkileri belirtilmiştir. Günümüzde Türk Polis Teşkilatı Emniyet Genel Müdürlüğü çatısı altında İçişleri Bakanlığı bünyesinde 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu kapsamında görevini ifa etmektedir. İllerde sivil amirleri valilere, ilçelerde ise kaymakamlara bağlı olarak görevlerini yerine getirmektedir. 1937 yılında çıkartılan 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu bu günkü yapının temelini oluşturmaktadır. Asayiş ve kamu düzenini sağlayarak kişilerin can ve mallarını korumak, ayrıca işlenmiş suçlar ile ilgili olarak da Cumhuriyet savcılarının talimatları doğrultusunda soruşturmayı yürüterek şüpheli ve suç delillerinin adli makamlara teslimi asli görevleri arasındadır. 2022 yılı verilerine göre 335 bin personel ile ülke nüfusunun %80'ine hizmet vermektedir. Polis teşkilatı bulunmayan yerlerde Jandarma hizmet vermektedir.

- Genel düzeni sağlama
- Uyarında bulunma ve emir verme
- Kamu ve kişiler aleyhine işlenen eylem ve hareketleri yasaklama yetkisi
- Kimlik sorma yetkisi
- Yakalama yetkisi
- Kişileri arama yetkisi
- Genel arama yetkisi
- Kapalı yerlere girme yetkisi
- El koyma yetkisi
- Genel olarak kapatma yetkisi
- Çağrı, sorgulama ve bilgi isteme yetkisi
- Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi
- Zor kullanma yetkisi
- Silah kullanma yetkisi

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLAT ŞEMASI

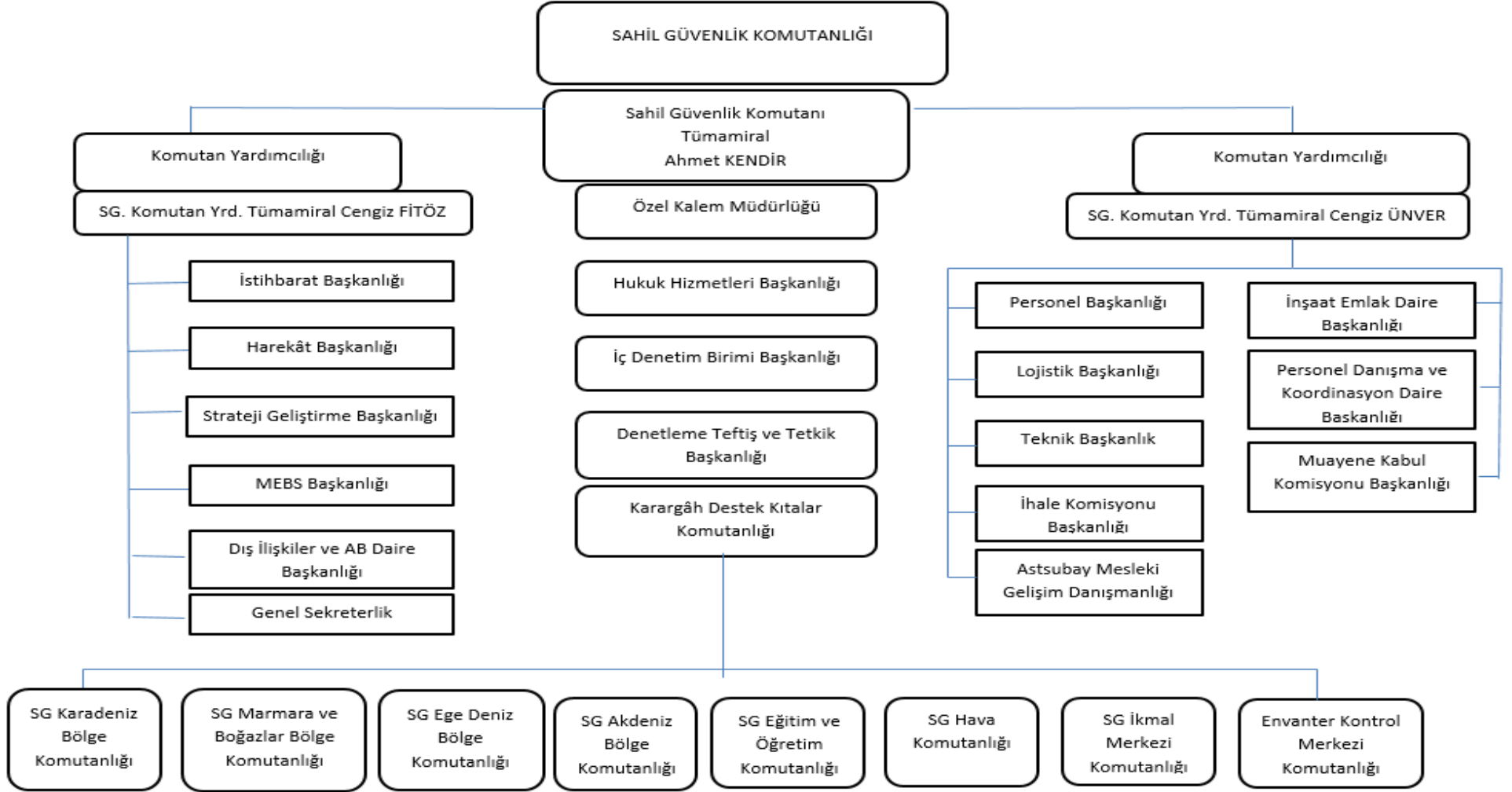

Şekil 2. 3. Emniyet Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması Kaynak:www.egm.gov.tr

2.1.5. Sahil Güvenlik Teşkilatı

2692 Sayılı Kanun'un kabul edilip, 13 Temmuz 1982 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmasıyla Sahil Güvenlik Komutanlığı kurulmuştur. Jandarma Deniz Bölge Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermekteydi. Sonrasında, bu birimler Sahil Güvenlik Komutanlığı emrine geçerek Sahil Güvenlik Karadeniz, Ege Deniz ve Akdeniz Komutanlıkları adlarını almıştır. 1 Ocak 1985'e kadar Jandarma Genel Komutanlığına bağlı olarak görev yapan Sahil Güvenlik Komutanlığı, bu tarihten sonra Türk Silahlı Kuvvetleri kadrosunda barış zamanlarında İçişleri Bakanlığı'na, olağanüstü durumlarda ve savaş zamanlarında ise Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrinde faaliyetlerine devam etti. Ancak, 18 Haziran 2003 tarihinde kabul edilen kanunla, 2692 Sayılı Sahil Güvenlik Kanunu'nda yapılan değişiklikle, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı bağımsız bir yapıya dönüştürüldü. 668 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 25 Temmuz 2016 tarihinde, İçişleri Bakanlığı'na silahlı bir genel kolluk kuvveti olarak bağlanmıştır. Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın yetkileri, 2692 Sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nun 5. maddesine göre şu şekilde belirlenmiştir:

- Sahil Güvenlik Komutanlığı mensupları kendilerine bu kanun ile verilen görevlerin yapılmasında; silah kullanma yetkisi dahil kanunların diğer güvenlik kuvvetlerine tanıdığı bütün yetkilere sahiptirler.
- Liman sınırları dışında Türk kanunlarına göre cezalandırılması gereken eylemlere, ilgili kanun ve uluslararası antlaşmalar hükümlerine göre el koyar.
- Suçun denizde başlayıp karada devam etmesi ya da suçluların karaya geçmesi hallerinde, yetkili güvenlik kuvveti olaya el koyuncaya kadar suç delillerinin kaybolmasını ve suçluların kaçmasını önleme amacıyla yetkilerini karada da sürdürürler. Durum en kısa sürede gerekli imkanlar kullanılarak mahalli mülki amire bildirilir.

Şekil 2. 4. Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat Şeması

Özel Güvenlik Kavramı

Özel güvenlik kavramına tarihsel süreç içerisinde baktığımızda tam net bir tarih bulunamamakla birlikte özel bir mülkiyetin veya şahısların korunmasına bağlı olarak değerlendirilmesi mümkündür. Roma İmparatorluğu döneminde Antik Roma döneminde yangınlarla mücadele etmek için 'the wigiles' isimli 'şehri gözetleyen görevliler' anlamına gelen kişiler görevlendirilmiştir (Doğan, 2019). Özel güvenlik hizmetlerinin kökeni, 1930'larda Amerika Birleşik Devletleri'nde atlı posta araçlarını koruma amacıyla başlamıştır. Bu hizmetler, zamanla dünya genelinde farklı bölgelere yayılarak değişime uğramıştır (Tör, 2023).

Özel güvenlik kavramı özellikle sanayi devriminden sonra kırsal bölgelerde yaşayan nüfusun kentlere göç etmeleriyle birlikte nüfusun artması sonucu artan suç oranları karşısında genel kolluk kuvvetlerinin yetersiz olduğu alanlarda suçları önleyici olarak karşımıza çıkmaktadır. Özel güvenlikler meydana gelen olaylar karşısında kanunda belirtilen yasal yetkileri çerçevesinde silah kullanma yetkilerine sahiptirler ve genel kolluk kuvvetleri gelene kadar olay yerinin muhafazasını sağlayan kolluk görevlilerine yardımcı bir birimdir.

Özel güvenlik hizmetleri, tüm ülkelerde güvenlik hizmeti verecek alanların artması ve kolluk birimlerinin zamanla yetersiz kalmasıyla birlikte, insanların kendi güvenliklerini sağlama isteği sonucunda ortaya çıkmıştır (Mil, 2014).

Özel güvenlik sisteminin ilk öncülerinin İngiltere, İsveç ve Amerika Birleşik Devletleri olduğu bilinmektedir. Daniel Defoe'un 1730'da Londra'da güvensizlik ve suçla ilgili yaptığı "Vatandaşlar duvarların içinde artık emniyette değil, sokaklarda dolaşırken güvende değil, hatta kendi kapılarında bile soyuluyorlar, hakaretlere maruz kalıyorlar" şeklindeki söylemleri, günümüz güvenlik algısını belirlemeye yönelik bir tespit olarak kabul edilmektedir (Haspolat, 2012).

1850'li yıllarda İsveç'te sanayi şirketlerinde olması muhtemel sel, kaza, yangın ve suçları önleme konusunda eğitilmiş personel temini amacıyla faaliyet gösteren Philip Sorenson ile 1850 yılında Allan Pinkerton'un kurmuş olduğu güvenlik şirketi özel güvenlik şirketlerinin ilk örnekleridir. Edwin Holmes 1858 yılında hırsızlık olaylarına karşı ilk alarm sistemini geliştirmiştir. 1909 yılında kurulan "Barker" isimli şirket,

alarm sistemleri ve yangın kontrol sistemleri alanında faaliyet yürüten ilk özel güvenlik şirkettir (Çavdar ve Gürbüzkol, 2016, s.75).

Günümüzde artan suç ve buna bağlı olarak bireylerin artan güvenlik ihtiyaçları karşısında özel güvenlik kavramı hastanelerde, park ve bahçelerde, kişilerin yaşamakta oldukları konutların korunmasına kadar birçok alanda karşımıza çıkmaktadır. Özel güvenlik görevlileri korumakla sorumlu oldukları alanların ve kişilerin korunmasına, suçların önlenmesi açısından önemli ölçüde caydırıcı etkiye sahiptir. Ayrıca işlenmiş suçlarda olay mahallindeki delillerinin muhafaza edilmesi konusunda genel kolluk birimlerine yardımcı olarak yürütülecek olan adli soruşturmaların sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi açısından da önemli bir yere sahiptir.

2.1.6. Özel Güvenlik Sektörünün Ülkemizdeki Gelişimi

Osmanlı devleti döneminde çarşı ve pazar yerlerinin geceleyin güvenliğinden sorumlu bulunan ve bu hizmetleri karşılığında dükkân sahiplerinden ücretlerini alan asayiş sağlamaya görevli olan Subaşılar destek olan ‘Asesler’ yani gece bekçileri bulunmaktaydı. Bu durum o günün şartlarında günümüzün bir tür özel güvenliği olarak değerlendirilebilir.

Ülkemizdeki sanayileşme ve buna bağlı olarak köyden kentlere doğru artan nüfus hareketleri ile birlikte genel kolluk kuvvetlerinin zaman zaman yetersiz kalması sonucu kişiler kendi işyerlerini, evlerini ve sonrasında şahsi güvenliklerini sağlamak konusundaki gereksinimleri özel güvenlik kavramının toplumsal alanda ön plana çıkmasına sebep olmuştur.

Özel güvenlik hizmetleri ülkemizde ilk olarak 1950’li yıllarda küçük şehirlerden büyük şehirlere doğru artan göç hareketlerini kontrol etmek amacıyla ortaya çıkmıştır (Eraslan, 2014, s.631). Ülkemizde genel kolluk kuvvetleri dışında güvenlik açısından personel çalıştırma gereksinimi 1966 yıllarında başlamıştır. Milli Güvenlik Kurulu 31 Ocak 1966 tarihinde yapılan toplantıda barajların korunması yönünde bir tavsiye kararı almıştır. Alınan bu karar 21 Şubat 1966 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca bir kanun tasarısı hazırlanması uygun bulunmuş ve bunun üzerine hazırlanan “Müesseselerde Özel Muhafaza Teşkilatı

Kanun Tasarısı” hazırlanarak Bakanlar Kuruluna sunulmuştur. Ancak bu kanun tasarısı taslağı kanunlaşmamıştır (Hünler, 2010).

Özel güvenlik konusu 1973 yılında tekrar gündeme gelerek 11 Mart 1973 tarihinde Ankara Sıkı Yönetim Komutanlığı’nın barajların muhafazasının sağlanması için Özel Muhafaza Teşkilatı Kanununun hazırlanmasını talep etmesi üzerine; 13 Haziran 1973 “Müesseselerde Özel Koruma Teşkilatı Kurulması” hakkındaki kanun tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş fakat şu gerekçeler sebebi ile oy çokluğu ile reddedilmiştir (Gülcü, 2004, ss. 138-141).

- Tasarı Anayasaya aykırıdır. Çünkü emniyet hizmetleri kamu hizmetlerinin başında gelir, Anayasamıza göre kamu hizmetleri devlet tarafından yönetilir, devletin kamu hizmetlerini görmekte olduğu sıradaki yetkilerini özel kişilere devretmesi Anayasaya göre mümkün değildir.
- Tasarının kanunlaşması idari bakımdan sakıncalıdır; çünkü kurulacak kolluğa tanınacak yetkilerle CMUK arasında çelişkiler doğabilir ve genel kollukla kurulacak özel kolluk arasında sürtüşmeler yaşanabilir.

1978 yılında oluşturulan “İç Güvenlik Koordinasyon Kurulu” tarafından “Banka ve Diğer Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun tasarısını Bakanlar Kuruluna sevk etmiş ve 8 Nisan 1980 tarihinde TBMM’ye sunulmuş fakat bu tasarıda kanunlaşmamıştır (Gülcü, 2004, s.136).

Bugün, özel güvenliğin tanımını içeren ilk düzenleme olarak kabul edebileceğimiz yasa, 27 Ekim 1981 tarihinde Milli Güvenlik Konseyi tarafından yayınlanarak yürürlüğe giren 2495 Sayılı "Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun" olarak görülmektedir. Bu Kanunun amacı: “Milli ekonomiye veya devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkıda bulunan, kısmen veya tamamen zarar görmeleri, hasar alması veya geçici bir süre için dahi olsa işlevsiz hale getirilmeleri durumunda ülke güvenliği, ekonomisi veya toplum hayatı açısından olumsuz sonuçlar doğurabilecek, kamu veya özel sektöre ait kurum ve kuruluşların sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma, çalışanların zorla alıkonulması, sağlıklarının ve fiziksel bütünlüklerinin tehdit edilmesine karşı korunması ve güvenliklerinin sağlanması, yurt dışına giriş çıkış yapan yerlerde giriş

ve çıkış belgelerinin kontrolü ile giriş çıkış işlemlerinin yürütülmesi, aranan kişilerin ve giriş çıkışı yasaklananların resmi güvenlik görevlilerine teslim edilmesi gibi görevleri yerine getirir” Şeklinde belirtilmiştir.

Bu maddeden de anlaşılmaktadır ki devlet için kritik öneme haiz, herhangi bir zarar görmesi durumunda ciddi sorunların yaşanabileceği özel veya kamusal alanların güvenliklerinin sağlanarak meydana gelebilecek muhtemel tehditlerin önüne geçmek öncelikli amaç olarak görülmektedir.

2495 Sayılı Kanun'un kapsamı, milli eğitim ve öğretim, ekonomi ve devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkı sağlayan barajlar, enerji santralleri, rafineriler, enerji nakil hatları, akaryakıt nakil ve depolama tesisleri, yükleme tesisleri gibi sivil trafiğe açık olan devlet tarafından işletilen havaalanları ve limanlar, tarihi eserler, ören yerleri, sit alanları, açık ve kapalı müzeler, sanayi, ticari ve turistik tesisler gibi yerleri içermektedir. Şeklinde ifade edilmiştir.

2495 Sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun yetersiz kalması nedeniyle 26.06.2004 tarih ve 25504 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve daha kapsamlı bir yapıda olan 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır ve günümüzde de özel güvenlik hizmetleri bu kanun kapsamında yürütülmektedir.

Bu kapsamda İçişleri Bakanlığı Makamınca hazırlanan 27.07.2006 gün ve 3332 sayılı onay ve Teftiş kurulu Başkanlığının 08.08.2006 gün ve 4-3478 ile 16-3479 sayılı görev emirleri uyarınca hazırlanan İnceleme ve Araştırma Raporunda 5188 sayılı Kanunun gerekçesi şu şekilde ifade edilmiştir:

26.06.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5188 Sayılı Kanun'un Genel Gerekçesinde “... özel güvenlik hizmetlerini düzenleyen Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun yetersiz kalmıştır. Söz konusu Kanunun bireylerin özel korunması ile ilgili düzenlemeler içermemesi, kanunda sayılanlar dışındaki kurum ve kuruluşların özel güvenlik teşkilatı kuramaması, Kanun kapsamına alınan kurum ve kuruluşların ise özel güvenlik teşkilatını kurmalarının zorunlu olması, bu zorunluluğa uymayanların yaptırımlara maruz kalması nedeniyle uygulamada sıkıntı yaratmıştır.” Şeklinde belirtilmiştir.

Kanun kapsamı dışında ortaya çıkan ihtiyaçlar, birçok kurumun ve kuruluşun özel güvenlik hizmetlerini bir şekilde sağlamaya başlamasına neden olmuştur. Bu talebi karşılamak amacıyla piyasada birçok şirket, izinsiz ve denetimsiz olarak özel güvenlik hizmeti vermeye başlamıştır. Kamunun can ve mal güvenliğini sağlama esasen devletin en önemli görevlerinden biridir. Öbür taraftan kişilerin canının ve malını koruma hakkı vardır. Devletçe sağlanan genel güvenliğe ek olarak canını ve malını ayrıca korumak isteyenlere bu imkânın sağlanması gerekir. Şeklinde belirtilmiştir,

Bu anlayış içinde hazırlanan teklifin ana esasları aşağıda özetlenmiştir.

Özel ve tüzel kişilerin sadece kendilerini, taşınır ve taşınmaz mallarını korumak üzere istihdam edecekleri silahsız kişiler için bu Kanuna göre izin alma mecburiyeti yoktur.

Özel güvenliğin sağlanması hukuk devleti anlayışına uygun olarak kişi ve kuruluşların serbest iradelerine bırakılmaktadır.

Kendilerine özel güvenlik izni verilenlere, bu hizmeti sağlamak üzere özel güvenlik personeli istihdam etme, özel güvenlik birimi kurma veya hizmeti özel güvenlik şirketlerine gördürme seçeneği tanınmaktadır.

Özel sektör kuruluşlarına devletin izni ve denetimi altında özel güvenlik hizmeti ile özel güvenlik eğitimi verme imkânı sağlanmaktadır.

Bu alanda istihdam edilecek personel özel güvenlik eğitimi alacaktır.

Toplantı, konser, tören gibi geçici süreli organizasyonlar ile para ve değerli eşya nakli gibi huşularda özel güvenlik hizmetinden yararlanma imkânı sağlanmaktadır.

Özel koruma ve güvenlik görevlilerinin üçüncü kişilere karşı verecekleri zararların tazmini amacıyla özel güvenlik sorumluluk sigortası zorunluluk halına getirilmektedir.

Özel koruma ve güvenlik hizmetlerini özel kuruluşların da yerine getirmesine olanak sağlanırken, izinsiz faaliyetler ile Kanunda belirlenen kurallara aykırı davranışlar için ağır cezalar öngörülmektedir.

Kısaca kanun teklifi ile koruma ve özel güvenlik hizmetlerinin çağdaş ihtiyaçlara ve gelişmelere uygun olarak, devletin izni ve denetimi altında etkin ve demokratik bir şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.”

Tablo 2. 1. Türkiye’de Özel Güvenlik Kapsamında Yapılan Düzenlemeler

Tarih	Kurum	Görevi
...1966	-	Osmanlı Devleti döneminde kervan güzergahlarının korunması için geliştirilen derbent teşkilatı, varlıklı kişiler tarafından ise bekçiler çalıştırılması söz konusu olmuştur.
1966	Milli Güvenlik Kurulu	Barajların korunmasına yönelik tavsiye kararı verilmiştir.
1966	Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı	“Müesseselerde Özel Muhafaza Teşkilatı Kanunu Tasarısı” hazırlanmıştır.
1966	Bakanlar kurulu	Barajlar Koruma Yönetmeliği yayımlanmıştır.
1973	Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı	“Özel Muhafaza Teşkilat Kanunu” hazırlanması talep edilmiştir.
1973	İçişleri Bakanlığı	“Müesseselerde Özel Koruma Teşkilatı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı” hazırlanmıştır.
1974	TBMM	Söz konusu tasarı Adalet Komisyonu tarafından reddedilmiştir.
1978	İç Güvenlik Koordinasyon Kurulu	“Banka ve Diğer Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun Tasarısı” Kurulca hazırlanmıştır.
1980	TBMM	Söz konusu tasarı Adalet Komisyonu’nda kabul edilmiş ancak Genel Kurulda görüşülmemiştir.
1981	Milli Güvenlik Konseyi	2495 sayılı “Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir.
2003	Bakanlar Kurulu	2495 Sayılı Kanun’da değişiklik yapılmasına ilişkin tasarı TBMM’ye sunulmuştur.
2003	TBMM	Değişiklik önerisinin görüşmeleri sırasında “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun Teklifi” sunulmuştur.
2004	TBMM	“Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun” yürürlüğe girerek 2495 Sayılı Kanun’u yürürlükten kaldırmıştır.

2.1.7. Özel Güvenlik Görevlileri Görev Yetki ve Sorumlulukları

Yetki belli bir konuda hukukun kişilere tanıdığı haklar çerçevesinde görevin ifa edilmesi olarak tanımlanabilir.

Özel güvenlik görevlileri yetkileri hakkında 5188 Sayılı “Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun” 7’nci maddesinde 11 fıkarda gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Özel Güvenlik ve koruma görevlilerinin adil soruşturma yetkilerinin bulunmadığından adli arama yetkisi de bulunmamaktadır. 5188 sayılı kanuna göre özel güvenlik ve koruma görevlilerinin arama yetkileri daha çok önleme araması niteliğindedir. Özel güvenlik görevlileri genel kolluğun gözetimi ve denetimi altında görev alanları içerisinde suçun önlenmesi, suç eşya ve araç gereçlerinin tespiti ile sorumlu olduğu görev alanı içerisinde kamusal düzenin sağlanması amacıyla önleme araması yapabilmektedir. 5188 Sayılı kanunda özel güvenlik görevlilerine tanınan arama yetkileri şu şekilde belirtilmiştir:

- Korunan ve güvenliği sağlanmış olan alanlara girmek isteyenleri duyarlı kapıya yönlendirme, üst araması yapma, eşyalarını X-ray veya benzeri güvenlik cihazlarından geçirme gibi önlemleri almak.
- Toplantılar, konserler, spor müsabakaları, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde katılımcıların üst araması yapılması ve eşyalarının X-ray veya benzeri güvenlik cihazlarından geçirilmek.
- Hava limanı, liman, gar ve istasyon gibi alalarda kişileri duyarlı kapıdan geçirerek eşyalarını X-ray veya benzeri güvenlik cihazlarından geçirmek.

Günümüzde artan güvenlik ihtiyaçları kapsamında alışveriş merkezlerinden hava alanlarına, otobüs terminallerinden stadyumlara kadar her alanda özel güvenlik görevlilerinin görevli bulundukları alanlarda kanunlar çerçevesinde kamusal güvenliğin sağlanması için arama yaptıkları görülmektedir. Umuma açık veya kapalı özel işletmelerin, kurumların veya teşebbüslerin girişlerindeki kontroller, Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin 25. maddesine göre, bu mekanlara girmek isteyen kişilerin rızasına bağlıdır. Kontrol edilmeyi kabul etmeyenler, bu tür yerlere giremezler. Bu gibi yerlerde kontrol esasta özel güvenlik görevlileri tarafından yerine getirilir. Ancak bu yerlerin katılanların taşıyabilecekleri özel niteliklere göre önleme aramaları kolluk güçleri tarafından da yapılabilir şeklinde belirtilmiştir.

5188 sayılı Kanunun 7. Maddesinin (b,f) fıkralarına dayanarak, özel güvenlik görevlilerinin toplantılar, konserler, spor müsabakaları, sahne gösterileri, hava meydanları, limanlar, garlar, istasyonlar, düğün törenlerinde ve cenazelerde yasalara uygun olarak kimlik sorma yetkisine sahip oldukları anlaşılmaktadır..

Bu duruma örnek olarak günümüzde özellikle birçoğumuzun kullandığı hava alanlarında uçuş yapmadan önce yapılan bilet ve kimlik karşılaştırmalarının özel güvenlik görevlileri tarafından yapıldığı görülmektedir.

Özel güvenlik görevlilerinin 5188 sayılı Kanunun 7. Maddesinin (d) fıkrasına istinaden görev yerlerinde haklarında yakalama emri veya mahkûmiyet kararı verilmiş olduğu tespit edilen kişileri yakalama ve arama yetkisi de bulunmaktadır. Ayrıca olay yerini ve delillerini koruma amaçla ilgili kanunun (j) fıkrası gereği Ceza Muhakemesi Kanununun 168'inci maddesine göre ve (ı) maddesine göre de kişinin vücudu veya sağlığı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması amacıyla yakalama yetkisi bulunmaktadır.

Aramalar sırasında, suç oluşturan veya tehlike doğurabilecek eşyayı, genel kolluk kuvvetlerine bildirerek, terk edilen veya bulunan bir eşyayı emanete alma yetkisine sahiptir.

Güvenlik alanında çalışan kişilerin bazı durumlarda kamusal huzurun tesis edilmesi amacıyla görevlerinin ifası sırasında zor kullanmaya başvurmaları gerekebilmektedir. Bu durum ile ilgili olarak 5188 sayılı Kanunun (k) fıkrasında Türk Medeni Kanun'un 981'inci maddesi (Zilyet her türlü gasp veya saldırıyı kuvvet kullanarak defedebilir. Zilyet rızası dışında kendisinden alınan şeyi taşınmazlarda el koyanı kovarak, taşınırlarda ise eylem sırasında veya kaçarken yakalananın elinden alarak zilyetliğini koruyabilir. Ancak zilyet durumun haklı göstermediği derecede kuvvet kullanmaktan kaçınmak zorundadır.), Borçlar Kanunu'nun 52'nci maddesi ve Türk Ceza Kanunu'nun 24 ve 25'inci maddelerinde belirtilen durumlarda zor kullanma yetkisine sahiptirler.

Ayrıca özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı kanunun (e) fıkrasında belirtilen yetki ile yangın, deprem gibi tabi afet durumlarında imdat istenmesi halinde görev alanındaki işyeri ve konuta girme hakkına sahiptir.

Özel güvenlik görevlileriyle ilgili olarak 5188 sayılı kanunda belirtilen kararları almak üzere, valinin yetkilendireceği vali yardımcısı başkanlığında, il jandarma komutanlığı, il emniyet müdürlüğü, ticaret odası ve sanayi odası başkanlığı temsilcilerinden oluşan özel güvenlik komisyonu bulunmaktadır. Sanayi odasının bulunmadığı illerde ise komisyona ticaret ve sanayi odası temsilcisi katılmaktadır. Bu komisyonun vereceği kararlar doğrultusunda hangi koruma ve güvenlik hizmeti için ne kadar miktarda ateşli silah bulundurabileceği belirlenir.

Bu yönetmelik kapsamında, para ve değerli eşya nakli, süreli koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere, silah eğitimi veren kurumlara özel güvenlik eğitimi için silah alma kullanma ve taşıma izni verilebilir. Ancak, bu silahların alınması, kullanılması ve taşınması için özel güvenlik komisyonu kararı ve valinin onayı gerekmektedir. Silahlı özel güvenlik görevlileri, silahlarını görev alanları dışına çıkaramazlar. Kişi korumasında görevli olanlar için silah taşıma alanı korumakta olduğu kişi ile birlikte ise ülke sınırları içerisi, tek başına ise bulunduğu ilin sınırları içerisidir.

Özel güvenlik görevlileri, 5188 sayılı Kanunun 7. maddesinde belirtilen tüm yetkilerini kullanırken, 9. maddenin 1. fıkrasında belirtilen süre ve görev alanlarını dikkate almalıdır. Ayrıca, kanunun 12. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında belirtilen şartları yerine getirmekle yükümlüdürler; aksi takdirde kendilerine verilen yetkileri kullanamazlar.

2.1.8. Özel Güvenlik Görevlileri Görev Alanları

Özel güvenlik ve koruma görevlilerinden bina tesis koruması, kişi koruması, sorumluluğuna verilmiş olan belli bir alanın korunması, kamu kurum ve kuruluşların korunması ile özel sektör kuruluşlarının korunması veya spor müsabakalarının güvenliğinin sağlanmasına kadar birçok alanda faydalanılmaktadır. Özel güvenlik görevlilerinin öncelikli olarak görevleri, korumakla yükümlü oldukları kişi ve alanların korunması sırasında meydana gelebilecek olan tehdit ve tehlikeleri en aza indirmek, meydana gelmiş olan olaylar karşısında genel kolluk kuvvetleri olay mahalline gelene kadar olay yerinin yapısını korumak ve şüpheli şahısları genel kolluk

kuvvetlerine teslim ederek olayın büyümesini engellemek ve olay yeri delillerinin muhafazası ile yapılacak olan adli soruşturma kapsamında olayın aydınlatılmasına katkıda bulunmaktadır. Özel güvenliğin faaliyet göstermekte olduğu alanlar içinde bulunulan günün gereksinimlerine göre sürekli değişim göstermektedir.

Amerikalı endüstriyel güvenlik topluluğu ASIS özel güvenlik görevlilerini halkın korunmasına yönelik bir yardımcı olarak tanımlamakta ve özel güvenlik görev alanları ile ilgili olarak 18 temel alan belirlemiştir (Strom vd., 2010, s.3):

- Fiziksel güvenlik
- Personel güvenliği
- Bilgi sistemleri güvenliği
- Soruşturmalar
- Zarar önleme
- Risk yönetimi
- Hukuki yönler
- Acil ve beklenmedik durum planlaması
- Yangın koruma
- Kriz yönetimi
- Afet yönetimi
- Terörle mücadele
- Rekabetçi akıl
- Şahıs koruma
- İşyerinde şiddet
- Suç önleme
- Çevresel dizayn ile suç önleme ve güvenlik mimarisi ve mühendisliği

Bu tanımlanan görev alanlarından da anlaşılacağı üzere özel güvenlik hizmetleri faaliyet alanları gün geçtikçe artmakta ve sadece bireysel anlamda basit güvenlik hizmetlerinin verilmesinden veya sadece alışveriş merkezlerinin girişlerinde bulunan X-ray cihazı başında bekleyen görevliden ziyade birçok kamu ve özel sektör kuruluşlarında vermekte oldukları devriye hizmetleri, danışma hizmetleri, ya da işletme ve kuruluşların doğal afet veya saldırı anında tahliye hizmetleri gibi alanlarda

faaliyet göstermekte olan günün koşullarına göre kendini geliştiren profesyonel bir iş kolu haline gelmiştir.

2.1.9. Özel Güvenlik Görevlilerinin Bağlı Olduğu ve Özel Güvenlik Görevlilerini Denetlemeden Sorumlu Birimler

Güvenlik devletlerin vatandaşlarına sağlamak zorunda olduğu temel görevlerin başında gelmektedir. Ülkemizde bu görev genel ve kapsamlı olarak kolluk kuvvetleri tarafından yerine getirilmektedir. Ancak değişen güvenlik algısı çerçevesinde belirlenen alanlarda belli bir izin alınarak ve belli başlı eğitimden geçirilerek özel güvenlik görevlileri görevlendirilebilmektedir. Güvenlik sektörünün denetimi yapmakta olduğu hassas görev dolayısıyla olması muhtemel güvenlik zafiyetlerinin önüne geçmek açısından oldukça önemlidir. Bu sebeple özel güvenlik görevlileri ile özel güvenlik istihdam eden kurum ve kuruluşlar genel olarak belirli aralıklar ile denetlenmektedir.

Özel güvenlik sektörü her ne kadar isminde özel kelimesi kullanılsa da devletin izini dışında hiçbir alanda faaliyet gösteremez. Bu durum ile ilgili olarak 5188 sayılı kanunda Özel güvenlik alanında faaliyette bulunmak isteyen şirketlerin faaliyetleri İçişleri Bakanlığı'nın iznine bağlıdır. Ayrıca özel güvenlik ile ilgili kararları almak öncelikle valinin belirleyeceği bir vali yardımcısının başkanlığında il jandarma komutanlığı, il emniyet müdürlüğü, sanayi odası ve ticaret odası başkanlığı temsilcilerinin katılımı ile toplanan özel güvenlik komisyonunun oy çokluğu ile alacağı kararlar doğrultusunda valinin iznine bağlanmıştır. 5188 sayılı kanunun uygulanmasına yönelik usul ve esasları içeri Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde özel güvenlik komisyonunun görevleri şu şekilde belirtilmiştir:

- İş veya konumu sebebiyle koruma ihtiyacı duyan kişinin, talebi üzerine özel güvenlik personeli istihdamı talep etmek veya özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın almak suretiyle güvenliğin sağlanmasına karar vermek.
- Kurum ve kuruluşların talebi üzerine işyerinin, çalışanların ve tesislerin özel güvenlik birimi kurmak veya özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın almak suretiyle güvenliğin sağlanmasına karar vermek.

- Özel güvenlik hizmetini yerine getirecek azami personel sayısını, bulundurulabilecek veya taşınabilecek silah ve teçhizatın miktar ve niteliğini gerektiğinde kişiler, özel güvenlik birimleri veya özel güvenlik şirketleri tarafından alınacak fiziki ve aletli güvenlik tedbirleri belirlemek.
- Para ve değerli eşya naklinde veya geçici süreli koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere özel güvenlik şirketlerince ve eğitimde kullanılmak üzere özel eğitim kurumlarında bulundurulabilecek veya taşınabilecek silah sayısını ve niteliğini belirlemek.
- Koruma ve güvenlik hizmetinin yerine getirileceği alanı belirlemek ve zorunlu hallerde görev alanını genişletmek.
- Para ve değerli eşya nakli veya cenaze töreni gibi kamuya açık ya da umumi mahallerde sağlanan özel güvenlik hizmetlerinde kamu hürriyetlerinin korunması amacıyla gerektiğinde sınırlandırıcı kararlar almak.
- Özel güvenlik uygulamasının sona erdirilmesine ilişkin talepleri karara bağlamak.
- Özel güvenlik faaliyetleri ile ilgili denetim sonucunda valinin talebi üzerine alınacak tedbirleri kararlaştırmak.
- Kanun ve yönetmelikle belirlenen diğer hususlar ile vali tarafından görüşülmesi istenen konuları görüşüp karara bağlamak.

Ülkemizdeki özel güvenlik kuruluşları, temel eğitimlerini ve yenileme eğitimlerini, İçişleri Bakanlığı'ndan faaliyet izni alan özel eğitim kurumlarından almaktadır. 5188 sayılı Kanun, özel güvenlik alanında faaliyet gösteren şirketleri, alarm izleme merkezlerini ve özel eğitim kurumlarını İçişleri Bakanlığı veya valilikler tarafından her zaman denetlenebileceğini belirtmektedir. Bu husus, Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 43. maddesinde yer almaktadır.

Yapılacak olan denetimlerde dikkat edilecek kapsamı hakkında aynı yönetmeliğin 44'üncü maddesinde yapılacak olan denetimlerde dikkat edilecek olan şu hususlar belirtilmiştir:

- Denetim sırasında faaliyet izninin ve personelin çalışma izninin geçerli olup olmadığı
- Özel güvenlik görevlileri için mali sorumluluk sigortasının yaptırılıp yaptırılmadığı
- Üçüncü kişilere verilen koruma ve güvenlik hizmetlerine ilişkin sözleşmelerin usulüne uygun düzenlenip düzenlenmediği ve bu sözleşmelerin zamanında valiliğe bildirilip bildirilmediği
- Görev alanına uyulmadığı, görev mahalli içerisinde faaliyet gösterilip gösterilmediği
- Kullanılan silah ve teçhizatların ruhsatını var olup olmadığı ve bunların usulüne uygun korunup korunmadığı
- Defterlerin ve kayıtların usulüne uygun tutulup tutulmadığı
- Eğitim hizmetlerinin Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre yürütülüp yürütülmediği
- 5188 sayılı kanun ve Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin diğer hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı
- Amaç dışı faaliyette bulunulup bulunulmadığı konuları yapılacak denetimler kapsamında dikkat edileceği belirtilmiştir.

Yapılan denetimler sonucunda noksan görülen hususlar ile ilgili olarak Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 45'ncü maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

- Yapılan denetim sonucu tanzim edilen raporun bir sureti denetlenen birim dosyasında muhafaza edilir.
- Denetimlerde tespit edilen noksanlıklar ilgili kişi, kurum, kuruluş, eğitim kurumu, alarm izleme merkezi veya şirkete yazılı olarak bildirilir. Bu eksikliklerin düzeltilmesi için en az 7 gün süre tanınır. Verilen süre içinde eksikliklerin giderilmediği veya suç teşkil eden uygulamaların tespit edilmesi durumunda, 5188 sayılı kanunun 19. ve 20. maddelerinde belirtilen cezai işlemler uygulanır.
- Faaliyet gösteren özel eğitim kurumlarının ve şirketlerinin faaliyet izinleri ile alarm izleme merkezlerinin yeterlilik belgeleri, faaliyetlerinin amacı dışında olduğu

ve suç kaynağına dönüştüğü tespit edildiğinde, ilgili bakanlık tarafından iptal edilir. Valilik makamı bu iptali gerçekleştirir.

Belirtilen bu maddelerden de anlaşılacağı üzere güvenlik meselesi devletlerin en temel dikkat ettikleri meselelerdendir. Bu bağlamda toplumsal düzenin sağlanmasına yardımcı olarak faaliyet gösteren özel güvenlik sektörlerinin ifa etmekte oldukları bu hassas görev içerisinde vatandaşlara en mükemmel hizmeti vermeleri açısından sürekli olarak bir denetim mekanizması içerisinde etkili bir şekilde gerekli kontrollerin yapıldığı görülmektedir.

2.1.10. Aktif Olarak Görev yapan Özel Güvenlik Görevlilerine Ait İstatistiki Bilgiler

Ülkemizdeki özel güvenlik sektöründe hizmet veren özel güvenlik eğitim kurumları, özel güvenlik şirketleri, il özel idare/belediye özel güvenlik şirketleri ve alarm izleme merkezleri, bireylerin huzurlu ve güvenli bir şekilde normal yaşamlarına devam etmelerini sağlamak için faaliyet göstermektedirler. Aynı zamanda, güvenlik alanında genel kolluk kuvvetlerine yardımcı olan yapılar olarak da hizmet verirler. Özel güvenlik görevlileri görevli bulundukları alanlarda vermekte oldukları güvenlik hizmetleri ile hem bireylerin özel güvenlik alanında çalışarak istihdam edilmesine katkıda bulunmakta, hem de genel kolluk kuvvetlerinin mevcut sayılarını terörle mücadele, adli suçların araştırmaları, faili meçhul olayların araştırmaları ve istihbarat toplanması gibi daha aktif ve kritik bölgelerde kullanmalarına olanak sağlamaktadır.

Özel güvenlik görevlilerinin görev alanlarında istihdam, eğitim, denetim gibi faaliyetleri 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ve Uygulanmasına ilişkin Yönetmelik çerçevesinde özel güvenlik ve koruma görevlilerinin görev yapmakta oldukları polis veya jandarma sorumluluk bölgelerine göre emniyet veya jandarma görevlileri tarafından yerine getirilmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığının 01.04.2024 tarihli verilerine göre özel güvenlik istatistikleri şu şekilde belirtilmiştir:

Tablo 2. 2. Özel güvenlik istatistikleri Kaynak: (<https://www.egm.gov.tr/>)

ÖZEL GÜVENLİK İSTATİSTİKLERİ (01.04.2024)				
AÇIKLAMA		SAYI		TOPLAM
Özel Güvenlik Eğitim Kurumu Sayısı		542		2.293
Özel Güvenlik Şirketi Sayısı		1.317		
İl Özel İdare/Belediye Şirketi Sayısı		361		
Alarm İzleme Merkezi Sayısı		73		
Özel Güvenlik İzni Alan Yer Sayısı		100.355		100.355
Kişi Koruma İzni Alan Yer Sayısı		328		328
Aktif Çalışan Özel Güvenlik Görevlisi Sayısı		KAMU	ÖZEL	367.154
		185.627	181.527	
		POLİS	JANDARMA	
		313.422	53.732	
Geçerli Özel Güvenlik Görevlisi Kimliği Olan Kişi Sayısı		SİLAHLI	SİLAHSIZ	831.303
		539.928	291.375	

Özel Güvenlik Sektörünün Okullaşma Süreci

Özel güvenlik alanında donanımlı ve nitelikli personel ihtiyacını karşılamak amacıyla üniversitelerin iki yıllık meslek yüksekokulları bünyesinde özel güvenlik ve koruma programları bulunmaktadır. Bunun ilk örneği İstanbul Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu bünyesinde açılarak 2002-2003 eğitim öğretim döneminde eğitim faaliyetlerine başlayan “Savunma ve Güvenlik” bölümüdür. Bu bölüm sonrasında 2009 yılında isim değiştirerek “Özel Güvenlik ve Koruma” programı ismini alarak özel güvenlik alanında personel temini sağlayan ilk yükseköğretim programı olmuştur. Sonrasında ise ikinci olarak Kocaeli Üniversitesi bünyesinde artan güvenlik ihtiyacı ve çalışma alanlarının genişlemesi ayrıca bu ihtiyaca cevap verecek nitelikli personel yetiştirmek amacıyla özel güvenlik ve koruma programı açılmıştır. Sonrasında birçok üniversitede özel güvenlik ve koruma programı

açılmıştır. Günümüzde ise bu program alanında 49 üniversite bünyesinde 51 Meslek Yüksek Okulunda aktif olarak eğitim öğretim faaliyetleri yürütülmektedir. Meslek Yüksekokulları içerisinde bulunan Özel Güvenlik ve Koruma Programına ait 2014 ve 2024 yıllarına ait veriler karşılaştırıldığında son 10 yılda çok büyük oranda gelişme sağlandığı görülmektedir.

Tablo 2. 3. 2014 yılında özel güvenlik ve koruma programı bulunan üniversiteler

Üniversite Adı	Birinci Öğretim Öğrenci Sayısı	İkinci Öğretim Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Kocaeli Üniversitesi	95	95	190
Kafkas Üniversitesi	50	50	100
Gaziantep Üniversitesi	35	35	70
İnönü Üniversitesi	40	40	80
İstanbul Üniversitesi	35	-	35
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	30	-	30
Aksaray Üniversitesi	35	-	35
Giresun Üniversitesi	60	60	120
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	40	-	40
Uludağ Üniversitesi	30	30	60
Anadolu Üniversitesi	100	-	100
Süleyman Demirel Üniversitesi	82	-	82
Mustafa Kemal Üniversitesi	40	-	40
Karabük Üniversitesi	30	-	30
Artvin Çoruh Üniversitesi	35	-	35
Celal Bayar Üniversitesi	50	50	100
Muğla Üniversitesi	40	40	80
Nevşehir Üniversitesi	60	60	120
Niğde Üniversitesi	50	-	50

Yalova Üniversitesi	40	-	40
Çankırı Üniversitesi	30	30	60
Genel Toplam	1007	490	1497

2014-2024 arasındaki on yıllık süreçte bünyesinde özel güvenlik ve koruma programı bulunan üniversite sayısının %133 artış ile 21 üniversiteden 49 üniversiteye çıktığı, buna bağlı olarak ise birinci öğretim öğrenci sayısının %65 artış ile 1007'den 1667'ye çıktığı, ikinci öğretimde öğrenim görmekte olan öğrenci sayısının ise %17 azalış ile 490'dan 404'e düştüğü görülmektedir. Genel toplamda aradan geçen on yıllık süre içerisinde özel güvenlik ve koruma programı öğrenci sayısı %27 artış ile 1497'den 2071'e çıkmıştır. Yıllara içerisinde artan güvenlik ihtiyacı kapsamında özel güvenlik ve koruma programı sayısındaki ve öğrenci sayısındaki artış kaliteli ve nitelikli güvenlik görevlilerinin yetiştirilmesi ve sektörün aratan güvenlik görevlisi taleplerinin karşılanması açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2. 4. 2024 yılında özel güvenlik ve koruma programı bulunan üniversiteler

Kaynak: (<https://yokatlas.yok.gov.tr/>)

Üniversite Adı	Birinci Öğretim Öğrenci Sayısı	İkinci Öğretim Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Adıyaman Üniversitesi	34		34
Akdeniz Üniversitesi	32	40	72
Aksaray Üniversitesi	21		21
Ankara Üniversitesi	38		38
Artvin Çoruh Üniversitesi	20		20
Atatürk Üniversitesi	31		31
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	30		30
Balıkesir Üniversitesi	27		27
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi	37		37
Batman Üniversitesi	18		18

Bayburt Üniversitesi	30		30
Bingöl Üniversitesi	30		30
Bitlis Eren Üniversitesi	29		29
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	28		28
Bursa Uludağ Üniversitesi	35	26	61
Çankırı Karatekin Üniversitesi	18	5	23
Gaziantep Üniversitesi	33		33
Giresun Üniversitesi	38	18	56
Gümüşhane Üniversitesi	33		33
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	19		19
Iğdır Üniversitesi	22		22
İnönü Üniversitesi	57		57
İstanbul Üniversitesi	20		20
Kafkas Üniversitesi	85		85
Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi	22		22
Karabük Üniversitesi	28	22	50
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	18		18
Kastamonu Üniversitesi	34	18	52
Kayseri Üniversitesi	42		42
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	82		82
Kocaeli Üniversitesi	53	53	106
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	35	29	64
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	32		32
Munzur Üniversitesi	24		24
Muş Alparslan Üniversitesi	40		40
Necmettin Erbakan Üniversitesi	20		20
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	43	34	77
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	40	40	80

Ondokuz Mayıs Üniversitesi	41		41
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	31		31
Pamukkale Üniversitesi	26		26
Selçuk Üniversitesi	35		35
Siirt Üniversitesi	54		54
Şırnak Üniversitesi	28		28
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	33		33
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	21		21
Yalova Üniversitesi	39	44	83
Yozgat Bozok Üniversitesi	22	32	54
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	59	43	102
Genel Toplam	1667	404	2071

2.1.11. Üniversitelerin Özel Güvenlik ve Koruma Programlarının Amaçları

Meslek Yüksekokulları çatısı altında bulunan Özel Güvenlik ve Koruma Programlarında verilen eğitim ile özel güvenlik sektörü alanına personel sağlanırken tam olarak nitelikli bir şekilde yetiştirilmiş donanımlı personellerin sektöre kazandırılabilmesi için hedeflenen amaçlar şu şekildedir:

- Genel kolluğa yardımcı personel yetiştirmek.
- Hizmet verdiği alanlar içerisinde halkla iyi ilişkiler kurabilecek temsil kabiliyetine sahip, iletişimi kuvvetli güvenlik personelleri yetiştirmek.
- Gelişen teknolojiyi güvenlik alanına taşıyıp bu alanda kaliteli hizmet üreten güvenlik personeli yetiştirmek.
- Öğrencilerin yeni güvenlik teknolojilerini tanımalarını sağlamak ve bu teknolojilerin daha verimli ve aktif bir şekilde kullanılması yönünde gerekli bilgi ve donanıma sahip özel güvenlik personelleri yetiştirmek.
- Özel güvenlik görevlisi olmak isteyen bireylerin alacakları akademik eğitim ile icra etmekte olduğu göreve ilişkin uygulayacağı kanunlara hakim, görev yetki ve sınırlarını bilen özel güvenlik personeli yetiştirmek

- Meydana gelmesi muhtemel olaylar karşısında hızlı düşünen, kişi hak ve özgürlüklerine saygılı, mesleğini icra ederken kimseyi incitmeyen özel güvenlik personeli yetiştirmek
- Görev sırasında şahsına yönelik veya korumakta olduğu bireylere yönelik meydana gelebilecek saldırılar karşısında gerekli taktik ve teknikleri bilen ve saldırıları derhal savuşturma becerisine sahip özel güvenlik görevlileri yetiştirmek.
- Korumakla görevli olduğu bireylere yönelik gerekli emniyet tedbirlerini alabilen ve görev alanları hakkında koruma planları hazırlayabilen özel güvenlik personelleri yetiştirmek.
- Öğrenim görmekte olan öğrencilerin silahlı olarak görev yapabilmelerine yönelik olarak temel silah ve atış bilgisine sahip olmalarını sağlamak.

Bünyesinde Özel Güvenlik ve Koruma Programı Bulunan Yükseköğretim

Kurumlarına ait Bilgiler

2021 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler

Tablo 2. 5. 2021 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler (YökAtlas, 2024)

Üniversite Adı	Kontenjan	Kız	Erkek	Yerleşenlerin Geldikleri Coğrafi Bölgeler	Kesin Kayıt Yaptıran	Kesin Kayıt Yaptırmayan	Birinci Öğretim Öğrenci Sayısı	İkinci Öğretim Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Adıyaman Üniversitesi	52	16	36	Aynı Şehir:42 Farklı Şehir:10	41	11	41		41
Akdeniz Üniversitesi	114	38	76	Aynı Şehir:42 Farklı Şehir:72	84	30	41	43	84
Aksaray Üniversitesi	41	17	24	Aynı Şehir:18 Farklı Şehir:23	25	16	25		25
Ankara Üniversitesi	41	17	24	Aynı Şehir:21 Farklı Şehir:20	34	7	34		34
Artvin Çoruh Üniversitesi	36	13	23	Aynı Şehir:10 Farklı Şehir:26	26	10	26		26
Atatürk Üniversitesi	47	23	24	Aynı Şehir:10 Farklı Şehir:37	34	13	34		34
	36	14	22	Aynı Şehir:12	29	7	29		29

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi				Farklı Şehir:24					
Balıkesir Üniversitesi	41	20	21	Aynı Şehir:13 Farklı Şehir:28	26	15	26		26
Bandırma Onyedİ Eylöl Üniversitesi	52	20	32	Aynı Şehir:6 Farklı Şehir:46	47	5	47		47
Batman Üniversitesi	31	12	19	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:6	23	8	23		23
Bayburt Üniversitesi	41	10	31	Aynı Şehir:10 Farklı Şehir:31	30	11	30		30
Bingöl Üniversitesi	41	18	23	Aynı Şehir:21 Farklı Şehir:20	32	9	32		32
Bitlis Eren Üniversitesi	36	13	23	Aynı Şehir:14 Farklı Şehir:22	23	13	23		23
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	41	11	30	Aynı Şehir:6 Farklı Şehir:35	33	8	33		33
Bursa Uludağ Üniversitesi	77	19	58	Aynı Şehir:32 Farklı Şehir:45	62	15	36	26	62
Gaziantep Üniversitesi	41	22	19	Aynı Şehir:17 Farklı Şehir:24	30	11	30		30
Giresun Üniversitesi	83	24	46	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:45	46	24	37	9	46
Gümüşhane Üniversitesi	52	14	18	Aynı Şehir:4 Farklı Şehir:28	28	4	28		28
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	41	13	28	Aynı Şehir:30 Farklı Şehir:11	38	3	38		38
İğdır Üniversitesi	41	15	14	Aynı Şehir:15 Farklı Şehir:14	23	6	23		23
İnönü Üniversitesi	52	17	35	Aynı Şehir:38 Farklı Şehir:14	42	10	42		42
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	31	13	18	Aynı Şehir:15 Farklı Şehir:16	20	11	20		20
Kafkas Üniversitesi	114	27	36	Aynı Şehir:41 Farklı Şehir:22	45	18	45		45
Kahramanmaraş İstİklal Üniversitesi	31	11	20	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:6	25	6	25		25
Karabük Üniversitesi	93	11	26	Aynı Şehir:7 Farklı Şehir:30	29	8	24	5	29
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	31	10	21	Aynı Şehir:8 Farklı Şehir:23	26	5	26		26

Kastamonu Üniversitesi	93	21	37	Aynı Şehir:17 Farklı Şehir:41	46	12	41	5	46
Kayseri Üniversitesi	52	19	33	Aynı Şehir:32 Farklı Şehir:20	41	11	41		41
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	52	20	32	Aynı Şehir:22 Farklı Şehir:30	44	8	44		44
Kocaeli Üniversitesi	144	38	68	Aynı Şehir:37 Farklı Şehir:69	106	22	68	38	106
Manisa Celalbayar Üniversitesi	104	25	50	Aynı Şehir:14 Farklı Şehir:61	60	15	41	19	60
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	62	22	40	Aynı Şehir:13 Farklı Şehir:49	41	21	41		41
Munzur Üniversitesi	31	11	12	Aynı Şehir:2 Farklı Şehir:21	16	7	16		16
Muş Alparslan Üniversitesi	47	9	8	Aynı Şehir:3 Farklı Şehir:14	15	2	15		15
Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi	114	30	40	Aynı Şehir:13 Farklı Şehir:57	48	22	43	5	48
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	93	36	56	Aynı Şehir:52 Farklı Şehir:40	82	10	45	37	82
19 Mayıs Üniversitesi	52	27	25	Aynı Şehir:23 Farklı Şehir:29	44	8	44		44
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	41	16	25	Aynı Şehir:11 Farklı Şehir:30	22	19	22		22
Pamukkale Üniversitesi	41	13	28	Aynı Şehir:19 Farklı Şehir:22	29	12	29		29
Selçuk Üniversitesi	41	15	26	Aynı Şehir:12 Farklı Şehir:29	35	6	35		35
Siirt Üniversitesi	52	15	37	Aynı Şehir:30 Farklı Şehir:22	44	8	44		44
Şırnak Üniversitesi	31	5	8	Aynı Şehir:8 Farklı Şehir:5	7	6	7		7
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	41	18	23	Aynı Şehir:24 Farklı Şehir:17	23	18	23		23
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	31	12	19	Aynı Şehir:27 Farklı Şehir:4	23	8	23		23
Yalova Üniversitesi	104	22	52	Aynı Şehir:14 Farklı Şehir:60	50	24	38	12	50
Yozgat Bozok Üniversitesi	82	22	34	Aynı Şehir:18 Farklı Şehir:38	43	13	9	34	43

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	129	21	45	Aynı Şehir:16 Farklı Şehir:50	43	23	37	6	43
TOPLAM:	2774	855	1445	Aynı Şehir:914 Farklı Şehir:1386	1763	559	1524	239	1763

2021 yılı verilerinin bulunduğu tablo incelendiğinde özel güvenlik ve koruma programı 47 farklı üniversitede birinci ve ikinci öğretim olarak eğitim verdiği görülmektedir.

2021 yılı içerisinde 47 üniversitenin toplam 2774 kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanın 2300 kişilik kısmına tercih yapılmış ve bu tercih edenlerin 855 kişinin bayan 1386 kişinin ise erkek olduğu görülmektedir. Ayrıca bu programı tercih edenlerin 914 kişisini üniversitenin bulunduğu ilde ikamet edenler oluşturmakta, 1386 kişisi ise farklı illerden bu programda öğrenim görmek için tercihte bulundukları görülmektedir.

2300 kişinin tercihte bulunduğu bu programa genel toplamda 1763 öğrencinin kesin kayıt yaptırdığı sınavı kazanmalarına rağmen 559 öğrencinin ise kayıt yaptırmadığı anlaşılmıştır. Kayıt yaptıran öğrencilerin 1524'ü birinci öğretimde 239'u ise ikinci öğretimde öğrenim görmektedir.

Tablo 2. 6. 2022 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler

Üniversite Adı	Kontenjan	Kız	Erkek	Yerleşenlerin Geldikleri Coğrafi Bölgeler	Kesin Kayıt Yaptıran	Kesin Kayıt Yaptırmayan	Birinci Öğretim Öğrenci Sayısı	İkinci Öğretim Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Adıyaman Üniversitesi	52	25	27	Aynı Şehir:35 Farklı Şehir:17	40	12	40		40

Akdeniz Üniversitesi	114	39	75	Aynı Şehir:42 Farklı Şehir:72	54	60	23	31	54
Aksaray Üniversitesi	41	19	22	Aynı Şehir:19 Farklı Şehir:22	22	19	22		22
Ankara Üniversitesi	49	20	29	Aynı Şehir:24 Farklı Şehir:25	37	12	37		37
Artvin Çoruh Üniversitesi	36	18	18	Aynı Şehir:10 Farklı Şehir:26	22	14	22		22
Atatürk Üniversitesi	52	17	35	Aynı Şehir:5 Farklı Şehir:47	32	20	32		32
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	36	12	24	Aynı Şehir:14 Farklı Şehir:22	32	4	32		32
Balıkesir Üniversitesi	41	19	22	Aynı Şehir:16 Farklı Şehir:25	25	16	25		25
Bandırma Onyedİ Eylül Üniversitesi	52	21	31	Aynı Şehir:12 Farklı Şehir:40	37	15	37		37
Batman Üniversitesi	31	8	23	Aynı Şehir:21 Farklı Şehir:10	18	13	18		18
Bayburt Üniversitesi	41	15	26	Aynı Şehir:17 Farklı Şehir:24	27	14	27		27
Bingöl Üniversitesi	41	21	20	Aynı Şehir:24 Farklı Şehir:17	26	15	26		26
Bitlis Eren Üniversitesi	44	19	25	Aynı Şehir:14 Farklı Şehir:30	23	21	23		23
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	41	21	20	Aynı Şehir:11 Farklı Şehir:30	31	10	31		31
Bursa Uludağ Üniversitesi	77	38	39	Aynı Şehir:37 Farklı Şehir:40	65	17	36	29	65
Çankırı Karatekin Üniversitesi	78	22	56	Aynı Şehir:18 Farklı Şehir:60	25	53	18	7	25
Gaziantep Üniversitesi	41	21	20	Aynı Şehir:17 Farklı Şehir:24	27	14	27		27
Giresun Üniversitesi	83	36	47	Aynı Şehir:24 Farklı Şehir:59	51	32	30	21	51
Gümüşhane Üniversitesi	57	27	30	Aynı Şehir:10 Farklı Şehir:47	43	14	43		43
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	41	16	25	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:16	32	9	32		32
İğdır Üniversitesi	41	23	18	Aynı Şehir:17 Farklı Şehir:24	19	22	19		19

İnönü Üniversitesi	52	26	26	Aynı Şehir:28	40	12	40		40
				Farklı Şehir:24					
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	31	12	19	Aynı Şehir:18	20	11	20		20
				Farklı Şehir:13					
Kafkas Üniversitesi	114	50	64	Aynı Şehir:56	77	37	77		77
				Farklı Şehir:58					
Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi	31	12	19	Aynı Şehir:25	24	7	24		24
				Farklı Şehir:6					
Karabük Üniversitesi	93	36	57	Aynı Şehir:24	53	40	33	20	53
				Farklı Şehir:69					
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	31	15	16	Aynı Şehir:15	26	5	26		26
				Farklı Şehir:16					
Kastamonu Üniversitesi	93	31	62	Aynı Şehir:26	57	36	39	18	57
				Farklı Şehir:67					
Kayseri Üniversitesi	52	23	29	Aynı Şehir:37	36	16	36		36
				Farklı Şehir:15					
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	62	33	29	Aynı Şehir:21	45	17	45		45
				Farklı Şehir:41					
Kocaeli Üniversitesi	144	82	62	Aynı Şehir:56	119	25	58	61	119
				Farklı Şehir:88					
Manisa Celalbayer Üniversitesi	104	37	67	Aynı Şehir:31	58	46	31	27	58
				Farklı Şehir:73					
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	62	22	40	Aynı Şehir:13	36	26	36		36
				Farklı Şehir:49					
Munzur Üniversitesi	31	12	19	Aynı Şehir:5	20	11	20		20
				Farklı Şehir:26					
Muş Alparslan Üniversitesi	52	18	34	Aynı Şehir:16	36	16	36		36
				Farklı Şehir:36					
Necmettin Erbakan Üniversitesi	31	13	18	Aynı Şehir:22	19	12	19		19
				Farklı Şehir:9					
Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi	114	50	64	Aynı Şehir:30	85	29	49	36	85
				Farklı Şehir:84					
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	104	45	59	Aynı Şehir:54	60	44	30	30	60
				Farklı Şehir:50					
19 Mayıs Üniversitesi	52	27	25	Aynı Şehir:20	32	20	32		32
				Farklı Şehir:32					
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	41	16	25	Aynı Şehir:15	29	12	29		29
				Farklı Şehir:26					

Pamukkale Üniversitesi	41	17	24	Aynı Şehir:15 Farklı Şehir:26	21	20	21	21
Selçuk Üniversitesi	48	27	21	Aynı Şehir:9 Farklı Şehir:39	32	16	32	32
Siirt Üniversitesi	62	24	38	Aynı Şehir:40 Farklı Şehir:22	51	11	51	51
Şırnak Üniversitesi	38	17	21	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:13	26	12	26	26
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	41	17	24	Aynı Şehir:31 Farklı Şehir:10	25	16	25	25
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	31	13	18	Aynı Şehir:26 Farklı Şehir:5	25	6	25	25
Yalova Üniversitesi	104	36	68	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:79	76	28	36	40
Yozgat Bozok Üniversitesi	93	44	49	Aynı Şehir:23 Farklı Şehir:70	57	36	57	57
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	129	46	83	Aynı Şehir:52 Farklı Şehir:77	96	33	56	40
TOPLAM:	2970	1258	1712	Aynı Şehir:1170 Farklı Şehir:1800	1969	1006	1609	360
					1969			1969

2022 yılına ait verilerde ise özel güvenlik ve koruma programı Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Çankırı Karatekin üniversitelerinde de açılarak 49 farklı üniversite bünyesinde birinci ve ikinci öğretim olarak eğitim verdiği görülmektedir.

2022 yılı içerisinde 49 üniversitenin toplam 2970 kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanın tamamının öğrenciler tarafından tercih edildiği ve bu tercih edenlerin 1258 kişinin bayan 1712 kişinin ise erkek olduğu görülmektedir. Ayrıca bu programı tercih edenlerin 1170 kişisini üniversitenin bulunduğu ilde ikamet edenler oluşturmakta, 1800 kişisi ise farklı illerden bu programda öğrenim görmek için tercihte bulundukları görülmektedir.

2970 kişinin tercihte bulunduğu bu programa genel toplamda 1969 öğrencinin kesin kayıt yaptırdığı sınavı kazanmalarına rağmen 1006 öğrencinin ise kayıt yaptırmadığı anlaşılmıştır. Kayıt yaptıran öğrencilerin 1609'u birinci öğretimde 360'ı ise ikinci öğretimde öğrenim görmektedir.

Tablo 2. 7. 2023 yılı ÖGK programı bulunan üniversitelere ait bilgiler

Üniversite Adı	Kontenjan	Kız	Erkek	Yerleşenlerin Geldikleri Coğrafi Bölgeler	Kesin Kayıt Yaptıran	Kesin Kayıt Yaptırma Yan	Birinci Öğretim Öğrenci Sayısı	İkinci Öğretim Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Adıyaman Üniversitesi	40	14	26	Aynı Şehir:34 Farklı Şehir:6	34	6	34		34
Akdeniz Üniversitesi	118	37	81	Aynı Şehir:51 Farklı Şehir:67	72	46	32	40	72
Aksaray Üniversitesi	42	21	21	Aynı Şehir:21 Farklı Şehir:21	21	21	21		21
Ankara Üniversitesi	49	26	23	Aynı Şehir:29 Farklı Şehir:20	38	11	38		38
Artvin Çoruh Üniversitesi	37	20	17	Aynı Şehir:7 Farklı Şehir:30	20	17	20		20
Atatürk Üniversitesi	54	27	27	Aynı Şehir:12 Farklı Şehir:42	31	23	31		31
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	37	14	23	Aynı Şehir:16 Farklı Şehir:21	30	7	30		30
Balıkesir Üniversitesi	42	21	21	Aynı Şehir:16 Farklı Şehir:26	27	15	27		27
Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi	54	27	27	Aynı Şehir:9 Farklı Şehir:45	37	17	37		37
Batman Üniversitesi	32	10	22	Aynı Şehir:24 Farklı Şehir:8	18	14	18		18
Bayburt Üniversitesi	42	16	26	Aynı Şehir:20 Farklı Şehir:22	30	12	30		30
Bingöl Üniversitesi	42	17	25	Aynı Şehir:24 Farklı Şehir:18	30	12	30		30
Bitlis Eren Üniversitesi	42	26	16	Aynı Şehir:7 Farklı Şehir:35	29	13	29		29
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	42	20	22	Aynı Şehir:12 Farklı Şehir:30	28	14	28		28

Bursa Uludağ Üniversitesi	79	23	56	Aynı Şehir:29 Farklı Şehir:50	61	18	35	26	61
Çankırı Karatekin Üniversitesi	81	36	45	Aynı Şehir:18 Farklı Şehir:63	23	58	18	5	23
Gaziantep Üniversitesi	52	22	30	Aynı Şehir:28 Farklı Şehir:24	33	19	33		33
Giresun Üniversitesi	86	43	43	Aynı Şehir:22 Farklı Şehir:64	56	30	38	18	56
Gümüşhane Üniversitesi	59	22	35	Aynı Şehir:6 Farklı Şehir:51	33	24	33		33
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	27	17	10	Aynı Şehir:20 Farklı Şehir:7	19	8	19		19
Iğdır Üniversitesi	42	21	21	Aynı Şehir:21 Farklı Şehir:21	22	20	22		22
İnönü Üniversitesi	67	34	33	Aynı Şehir:35 Farklı Şehir:32	57	10	57		57
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	32	17	15	Aynı Şehir:22 Farklı Şehir:10	20	12	20		20
Kafkas Üniversitesi	118	67	51	Aynı Şehir:48 Farklı Şehir:70	85	33	85		85
Kahramanm araş İstiklal Üniversitesi	40	14	26	Aynı Şehir:21 Farklı Şehir:19	22	18	22		22
Karabük Üniversitesi	96	52	44	Aynı Şehir:23 Farklı Şehir:73	50	46	28	22	50
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	32	11	21	Aynı Şehir:15 Farklı Şehir:17	18	14	18		18
Kastamonu Üniversitesi	96	42	54	Aynı Şehir:19 Farklı Şehir:77	52	44	34	18	52
Kayseri Üniversitesi	54	31	23	Aynı Şehir:23 Farklı Şehir:31	42	12	42		42
	98	50	48	Aynı Şehir:60	82	16	82		82

Kilis 7 Aralık Üniversitesi				Farklı Şehir:38					
Kocaeli Üniversitesi	146	64	82	Aynı Şehir:38 Farklı Şehir:108	106	40	53	53	106
Manisa Celalbayer Üniversitesi	108	44	61	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:80	64	41	35	29	64
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	64	33	31	Aynı Şehir:19 Farklı Şehir:45	32	32	32		32
Munzur Üniversitesi	32	14	18	Aynı Şehir:6 Farklı Şehir:26	24	8	24		24
Muş Alparslan Üniversitesi	54	27	27	Aynı Şehir:19 Farklı Şehir:35	40	14	40		40
Necmettin Erbakan Üniversitesi	32	16	16	Aynı Şehir:20 Farklı Şehir:12	20	12	20		20
Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi	118	61	54	Aynı Şehir:23 Farklı Şehir:92	77	38	43	34	77
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	108	40	66	Aynı Şehir:54 Farklı Şehir:52	80	26	40	40	80
19 Mayıs Üniversitesi	54	25	29	Aynı Şehir:20 Farklı Şehir:34	41	13	41		41
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	52	26	26	Aynı Şehir:29 Farklı Şehir:23	31	21	31		31
Pamukkale Üniversitesi	42	24	18	Aynı Şehir:25 Farklı Şehir:17	26	16	26		26
Selçuk Üniversitesi	49	22	27	Aynı Şehir:16 Farklı Şehir:33	35	14	35		35
Siirt Üniversitesi	64	22	42	Aynı Şehir:34 Farklı Şehir:30	54	10	54		54
Şırnak Üniversitesi	37	17	20	Aynı Şehir:26 Farklı Şehir:11	28	9	28		28
	42	25	17	Aynı Şehir:30	33	9	33		33

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	32	10	22	Farklı Şehir:12					
				Aynı Şehir:22					
				Farklı Şehir:10	21	11	21		21
Yalova Üniversitesi	108	41	67	Aynı Şehir:19					
				Farklı Şehir:89	83	25	39	44	83
Yozgat Bozok Üniversitesi	96	45	50	Aynı Şehir:29					
				Farklı Şehir:66	54	41	22	32	54
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	133	63	70	Aynı Şehir:48					
				Farklı Şehir:85	102	31	59	43	102
TOPLAM:	3103	1417	1675	Aynı Şehir:1194 Farklı Şehir:1898	2071	1021	1667	404	2071

2023 yılına ait verilerde ise özel güvenlik ve koruma programı 49 farklı üniversite çatısı altında birinci öğretim ve ikinci öğretim olarak eğitim verdiği görülmektedir.

2023 yılı içerisinde 49 üniversitenin toplam 3103 kontenjanı bulunmaktadır. Bu kontenjanın 3092 kişilik kısmının öğrenciler tarafından tercih edildiği ve bu tercih edenlerin 1417 kişinin bayan 1675 kişinin ise erkek olduğu görülmektedir. Ayrıca bu programı tercih edenlerin 1194 kişisini üniversitenin bulunduğu ilde ikamet edenler oluşturmakta, 1898 kişisi ise farklı illerden bu programda öğrenim görmek için tercihte bulundukları görülmektedir.

2071 kişinin tercihte bulunduğu bu programa genel toplamda 2071 öğrencinin kesin kayıt yaptırdığı, sınavı kazanmalarına rağmen 1021 öğrencinin ise kayıt yaptırmadığı anlaşılmıştır. Kayıt yaptıran öğrencilerin 1667'si birinci öğretimde 404'ü ise ikinci öğretimde öğrenim görmektedir

3. YÖNTEM

Yapılan çalışmanın bu kısmı analiz aşamasını oluşturmaktadır. Bu kısımda gerçekleştirilen araştırmanın modelini, evren ve örneklemini, kullanılan veri toplama yöntemi ve araçlarının neler olduğu hakkında bilgiler verilmiştir. Sonrasında yapılan çalışmanın veri analizleri konusuna değinilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma var olan durum betimlemeyi amaçlayan nicel bir çalışmadır. Dolayısıyla araştırmada nicel araştırma yönteminin alt modellerinden biri olarak genel tarama modelinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar,1999). Tarama modellerinden ilişkisel tarama modelini iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığı ile derecesini belirlemeyi hedefleyen tarama modeli şeklinde belirtmiştir. Bu nedenle model özel güvenlik ve koruma programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin program seçme ve üniversite seçme faktörleri arasındaki ilişkinin meslek ve üniversite tercih eğilimlerine yaptığı etki oranının tespit edilmesi açısından tercih edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni olarak üniversitede öğrenim gören öğrenciler belirlenmiştir. Örneklem olarak ise “Özel Güvenlik ve Koruma Programı Öğrencilerinin Meslek ve Üniversite Seçme Eğilimi” kapsamında Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulunda kayıtlı bulunan özel güvenlik ve koruma programı öğrencileri belirlenmiştir. Araştırmada gönüllülük esasına dikkat edilerek 108 kişiden veri toplanmış ve bu kapsamda yapılan anket çalışmasına katılım sağlayan 108 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.3. Kullanılan Veri Toplama Yöntemi ve Araçları

Yapılan araştırmada veri toplama aracı ve olarak anket kullanılmıştır. Anket tekniği, kısa sürede veri toplamaya imkân vermesi ve sayıca büyük popülasyonlardan veri toplama sürecini hızlandırması açısından önem taşımaktadır. Bundan ötürü de

araştırmada bölüm tanıtıcı bilgiler, program seçme faktörleri ve niversite tercih etme faktörleri olmak üzere üç bölümden oluşan anket tekniğinden yararlanılmıştır. Katılımcılara toplam 60 soru yneltirmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerinin ve öğrenim görmekte oldukları bölüm tercihi ile ilgili olarak tercih özelliklerin belirlenmesi amacıyla oluşturulan bölüm tanıtıcı bilgiler kısmı 15 sorudan, program tercih faktörlerinin belirlenmesi ile ilgili olarak hazırlanan kısım 31 sorudan, üniversiteyi tercih faktörlerinin tespiti konusunda hazırlanan kısım ise 14 sorudan oluşmaktadır. Yapılan araştırmada program seçme faktörleri ve üniversiteyi tercih etme faktörleri için 5’li likert tipi ölçek kullanılmıştır.

3.3.1. Program Seçme Faktörleri leği

Yapılan araştırma anket çalışmasına katılan katılımcıların program tercih faktörlerinin tespiti için (Büyükbaş, 2019)’ın geliştirdiği program seçme leğinden yararlanılarak literatürde kabul görmüş 31 sorudan meydana gelen “Program Tercih leği” kullanılmıştır. Yapılan anket çalışmasında 5’li likert tipinde 1: Hiç katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum şeklinde belirtilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,877 olarak yüksek güvenilirlikte olduğu tespit edilmiştir.

3.3.2. Üniversiteyi Tercih Etme Faktörleri leği:

Yapılan araştırma anket çalışmasına katılan katılımcıların üniversiteyi tercih faktörlerinin tespiti için (Bilgin vd., 2019)’nin geliştirdiği üniversiteyi tercih etme faktörleri leğinden yararlanılarak literatürde kabul görmüş 14 sorudan meydana gelen “niversiteyi Tercih Etme Faktörleri leği” kullanılmıştır. Yapılan anket çalışmasında 5’li likert tipinde 1: Hiç etkilemedi, 2: Etkilemedi, 3: Kararsızım, 4: Etkiledi, 5: Tamamen Etkiledi şeklinde belirtilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa (a) iç tutarlılık katsayısı .75 olarak hesaplanmış ve beklentileri karşılamaktadır.

3.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulu Özel Güvenlik ve Koruma Programında kayıtlı bulunan 108 öğrencinin görüşleri ile sınırlıdır.
- Araştırma anket formunda yer alan program seçme ve üniversite tercih etme ölçekleri ile sınırlıdır.

3.5. Verilerin Analizi:

Çalışmada öğrencilerden toplanan verilerin analiz edilmesinde IBM SPSS Statistics v25.0 yazılımından faydalanılmıştır. Öğrencilerden toplanılan anketler, dijital ortamda işlenmiş ve veriler, MS Excel programına girilerek tasnif edilmiştir. Buna binaen tasnif edilen verilerin analiz edilmek üzere IBM SPSS Statistics yazılımına girişi gerçekleştirilmiştir. Verilerin raporlanmasında ilk olarak frekans analizi kullanılmış ve katılımcılara ilişkin demografik bilgiler yorumlanmıştır. Daha sonra verinin kullanılacak istatistiksel teknikler için normal dağılıma uygunluğu test edilmiş ve böylelikle ölçeklerin mutlak eğiklik ve basıklık değerlerinin incelemesi yapılmıştır. Bunu, çalışma verisi ile ölçeklerinin geçerliğini test etmek için kullanılan açımlayıcı faktör analizi ve Cronbach'ın alfası güvenirlik analizi değerlendirmesi takip etmiştir. Son olarak, araştırma sorularının cevaplanabilmesi amacıyla bağımsız örneklem t-test ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) istatistikleri işe koşulmuştur. Elde edilen bütün bulgular, takip eden başlıklarda tablolar halinde paylaşılmış ve ayrıntılı bir şekilde raporlanmıştır.

4. BULGULAR

Bu kısımda yapılan araştırmaların sonucunda katılımcılardan toplanılmış verilerin çözümlenmesi ve istatistiksel analizleri bulunmaktadır. İşe koşulan istatistiksel analizlerde kestirimsel istatistik testleri için %95 güven aralığı kapsamında 0,05 (%5) alfa (α) düzeyi göz önünde tutularak değerlendirmeler yapılmıştır. Bir diğer deyişle, kestirimsel istatistik testlerinde anlamlılık karşılaştırması, %5 alfa düzeyi vasıtasıyla yapılmıştır.

4.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Çalışmada veri toplanılan katılımcılara yönelik demografik bilgiler, Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. Katılımcıların demografik bilgileri

Bilgi	Grup	n	%
Cinsiyet	Erkek	46	42,6
	Kadın	62	57,4
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Medeni Durum	Bekar	106	98,1
	Evli	2	1,9
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Yaş	18-19 yaş	26	24,1
	20-21 yaş	50	46,3
	22 yaş ve üstü	32	29,6
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Kaçınıcı Sınıf	1	43	39,8
	2	65	60,2
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Öğrenim Türü	1. Öğretim	69	63,9
	2. Öğretim	39	36,1
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Sınava Kaçınıcı Girişti Kazanıldı	1	61	56,5
	2	36	33,3

	3 ve üstü	11	10,2
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Son Sınavda Kaç Tercih Yapıldığı	1-5	22	20,4
	6-10	34	31,5
	11-15	22	20,4
	16 ve üstü	30	27,8
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Tercihlerde Kaç Farklı Bölüm Olduğu	1-5	72	66,7
	6-10	27	25,0
	11 ve üstü	9	8,3
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Tercihlerin Kaçının ÖGK Programına ait Olduğu	1-5	82	75,9
	6-10	22	20,4
	11-15	4	3,7
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Bölüm Hakkında Ön Bilgiye Sahip Olma Durumu	Evet	76	70,4
	Hayır	32	29,6
	<i>Toplam</i>	108	100,0
ÖGK Programından Tercih Döneminde Haber Olunması Durumu	Evet	51	47,2
	Hayır	57	52,8
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Yerleşilen ÖGK Programında Kendi Kararı ile Tercih Etme Durumu	Evet	99	91,7
	Hayır	9	8,3
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Yerleşilen ÖGK Programının Üniversite Tercih Listesinde Kaçınıcı Sıra Olduğu	1-5	59	54,6
	6-10	35	32,4
	14	14	13,0
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Tercihlerde Okunulan Üniversitede Kaç Farklı Programın Yer Alması	1-5	84	77,8
	6-10	16	14,8
	11 ve üstü	8	7,4
	<i>Toplam</i>	108	100,0
Okunulan Üniversitenin Ne Kadar Süre ile Araştırılması	1-5 gün	65	60,2
	6-10 gün	23	21,3
	11 gün ve üstü	20	18,5

Tablo 4.1’de katılımcıların %42,6’sı erkek, %57,4’ü kadındır. Katılımcıların %98,1’i bekardır, %1,9’u evlidir. Katılımcıların %24,1’i 18-19 yaş arasındadır, %46,3’ü 20-21 yaş arasındadır, %29,6’sı 22 yaş ve üstündedir. Katılımcıların %98,1’i 1. sınıftır, %1,9’u 2. sınıftır. Katılımcıların %63,9’u 1. öğretimde, %36,1’i 2. öğretimde eğitim görmektedir. Katılımcıların %39,8’i ilk girişte, %60,2’si ise ikinci ve sonraki girişte sınavı kazanmıştır. Katılımcıların %20,4’ü son sınavda 1-5 tercih yapmıştır, %31,5’i 6-10 tercih yapmıştır, %20,4’ü 11-15 tercih yapmıştır, %27,8’i 16 ve üstü tercih yapmıştır. Katılımcıların %66,7’si 1-5 farklı bölüm tercih etmiştir, %25’i 6-10 farklı bölüm tercih etmiştir, %8,3’ü 11 ve üstü farklı bölüm tercih etmiştir. Katılımcıların %75,9’u 1-5 ÖGK programı tercih etmiştir, %20,4’ü 6-10 ÖGK programı tercih etmiştir, %3,7’si 11-15 ÖGK programı tercih etmiştir. Katılımcıların %70,4’ü tercih ettikleri bölüm hakkında ön bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir, %29,6’sı ise ön bilgiye sahip olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %47,2’si ÖGK programından tercih döneminde haberdar olduğunu belirtmiştir, %52,8’i ise haberdar olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %91,7’si yerleştikleri ÖGK programını kendi kararı ile tercih ettiğini belirtmiştir, %8,3’ü ise kendi kararı ile tercih etmediğini belirtmiştir. Katılımcıların %54,6’sı yerleştikleri ÖGK programının üniversite tercih listesinde 1-5. sırada olduğunu belirtmiştir, %32,4’ü 6-10. sırada olduğunu belirtmiştir, %13’ü 14. sırada olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %77,8’i tercihlerde okudukları üniversitenin 1-5 arasında farklı programının yer aldığını, %14,8’i 6-10 arası farklı programın yer aldığını ve %7,4’ü 11 ve üstünde farklı programın yer aldığını dile getirmiştir. Katılımcıların %60,2’si 1-5 gün okudukları üniversiteyi araştırdıklarını, %21,3’ü 6-10 gün ve %18,5’i 11 gün ve üstünde araştırdıklarını ifade etmiştir.

4.2. Çalışmada Kullanılan Ölçeklerin Geçerliğine ve Güvenirliğine İlişkin

İnceleme

Çalışmada kullanılan program seçme faktörleri ölçeği ile üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin geçerliğini kontrol edebilmek için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve güvenirliğini kontrol edebilmek amacıyla Cronbach'ın alfa katsayısı güvenirlik analizi işe koşulmuştur.

4.2.1. Açımlayıcı faktör analizi

Çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerliğini kontrol edebilmek amacıyla AFA yapılmıştır. AFA uygulanacak çalışmalarda, analiz öncesinde faktör modelinin uygunluğunu test etmek amacıyla KMO (Kaiser Meyer-Olkin) örnekleme yeterliliği testi ve ana kütle içerisinde yer alan değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Barlett'in Küresellik Testi uygulanır. Test sonuçlarına göre, elde edilen KMO değerinin 0,80 ve üzerinde olması, kullanılan verinin AFA için mükemmel bir uyum düzeyinde olduğunu kanıtlar (Hair vd., 2014, s. 102).

Yapılan bu analiz sonucunda her iki ölçek için de Barlett'in Küresellik testi sonucunun anlamlı olduğu (program seçme faktörleri $\chi^2 = 2302,949$; $df = 465$; $p < 0,001$; üniversiteyi tercih etme faktörleri $\chi^2 = 1000,462$; $df = 105$; $p < 0,001$) ve KMO örnekleme yeterliliği testinin yeterli olduğu görülmüştür. Bu bulgulara dayanarak AFA'ya yönelik örneklem büyüklüğünün mükemmel düzeyde olduğu, değişkenler arasında bir ilişkinin de sağlandığı ifade edilebilir. Yapılan AFA'da faktörleştirme metodu olarak temel bileşenler analizi (*principal component analysis*) kullanılmıştır. Döndürme yöntemi olarak ise dik döndürme yöntemlerinden “*Varimax*” uygulanmıştır. Temel bileşenler analizi, sıkça tercih edilen faktörleştirme yöntemlerinden biridir. Varimax ise faktör varyanslarını maksimize edecek şekilde dönüştürme işlemi yaparak iyi yorumlama imkânı sağlar (Çokluk vd., 2016, ss. 198-203).

Analiz sonucunda program seçme faktörleri ölçeğinin altı faktör altında toplandığı tespit edilmiştir. Ölçek maddelerinin faktör yükleri 0,5 eşik değerinin üzerinde dağıldığı dikkat çekmiştir. Diğer taraftan, üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin dört faktör altında dağıldığı görülmüştür. Ölçek maddeleri de benzer şekilde 0,5 eşik değerinin üzerinde dağıldığı belirlenmiştir. Faktör yük değeri, bir faktörde yer

alan maddelerin ilgili faktörle olan ilişkilerini açıklayan bir katsayıdır. Bu katsayının en az örneklem sayısına bağlı olarak en az 0,3 ve üzerinde bir yüke sahip olması beklenmektedir (Hair vd., 2014, s. 115). Dolayısıyla faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Öte yandan, program seçme faktörleri ölçeği için açıklanan toplam varyans %68,812 ve üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeği için açıklanan toplam varyans %73,239 olarak bulunmuştur. Söz konusu bulgular ölçeklerin bu çalışma verisinde geçerli olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu bulgular Tablo 4.2 ve Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4. 2. Program seçme faktörleri ölçeği için açımlayıcı faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Özdeğer	Açıklanan Varyans
<i>Kampüs Olanakları</i>			
O1.20KAMPIMK1 Üniversite kampüsünün fiziksel olanakları (bina, kütüphane, kantin vb. etkili olmuştur.	0.869		
O1.22KAMPIMK3 Üniversite kampüsünün güvenli olması etkili olmuştur.	0.857		
O1.21KAMPIMK2 Üniversite kampüsünün sosyal olanakları (eğlence, spor vb..) etkili olmuştur.	0.829	12,37	41,263
O1.23KAMPIMK4 Üniversite kampüsünün şehir merkezine yakınlığı etkili olmuştur.	0.764		
O1.24KAMPIMK5 Üniversite kampüsü içinde yurt, pansiyon vb. barınma olanaklarının bulunması etkili olmuştur.	0.725		
<i>Üniversitenin Bulunduğu İl</i>			
O1.14UNIBULIL3 Üniversitenin bulunduğu kentin ekonomik olarak ucuz yaşam koşullarına sahip olması etkili olmuştur.	0.812		
O1.17UNIBULIL6 Ailemin üniversitenin bulunduğu kentte ikamet etmesi ya da üniversitenin bulunduğu kentte yanında kalabileceğim akrabamın olması etkili olmuştur.	0.778	2,49	8,303
O1.12UNIBULIL1 Üniversitenin bulunduğu kentin yaşanılır olduğunu düşünmem etkili olmuştur.	0.769		
O1.13UNIBULIL2 Üniversitenin ailemin ikametgahına yakınlığı etkili olmuştur.	0.754		

O1.15UNIBULIL4 Üniversitenin bulunduğu kentte ev kiralalarının ucuz olması etkili olmuştur.	0.737		
O1.18UNIBULIL7 Üniversitenin bulunduğu şehirden ailemin ikametgâhına ulaşım imkanları etkili olmuştur.	0.732		
O1.16UNIBULIL5 Üniversitenin bulunduğu kentte devlet yurdu olması etkili olmuştur.	0.682		
<i>Tanıtım Materyalleri</i>			
O1.28TANITMAT1 Üniversite hakkında dergi, gazete veya internette okuduğum bilgiler etkili olmuştur.	0.910		
O1.29TANITMAT2 Üniversitenin web sayfasından edindiğim bilgiler etkili olmuştur.	0.910	2,08	6,937
O1.31TANITMAT4 Üniversitenin reklam ve tanıtım faaliyetleri etkili olmuştur.	0.875		
O1.30TANITMAT3 Üniversitenin burs, yemek gibi ekonomik yardım sağlaması etkili olmuştur.	0.859		
<i>Akademik Olanaklar</i>			
O1.3AKAIMK3 Üniversitenin toplumda algılanan akademik saygınlığı etkili olmuştur.	0.860		
O1.2AKAIMK2 Üniversitenin KPSS vb. merkezi sınavlardaki başarısı etkili olmuştur.	0.818		
O1.4AKAIMK4 Üniversitenin marka olarak ismi etkili olmuştur.	0.782	1,508	5,025
O1.5AKAIMK5 Üniversitenin yurtdışındaki üniversitelerle öğrenci değişimi programlarının bulunması etkili olmuştur.	0.680		
O1.1AKAIMK1 Üniversitedeki öğretim üyelerinin ismi veya özgeçmişi etkili olmuştur.	0.640		
<i>İstihdam</i>			
O1.10ISTIHD5 Üniversitenin öğrencilere staj imkânı sağlaması etkili olmuştur.	0.853		
O1.9ISTIHD4 Üniversitenin kariyer merkezi aracılığıyla mezunlarına iş bulmada yardımcı olması etkili olmuştur.	0.837	1,125	3,751
O1.11ISTIHD6 Üniversitenin mezunlarının iş bulma imkânları etkili olmuştur.	0.777		
O1.8ISTIHD3 Üniversitenin mezunlarına uluslararası geçerliliği olan diploma eki vermesi etkili olmuştur.	0.734		

O1.6ISTIHD1 Üniversitenin bulunduğu kentte mezuniyet sonrası iş olanaklarının çok olması etkili olmuştur.	0.689		
O1.7ISTIHD2 Üniversitenin öğrencilere okul içinde part-time iş olanakları sağlaması etkili olmuştur.	0.626		
<i>Yakın Önerileri</i>			
O1.27YAKONER3 Lise veya dershanedeki öğretmenlerimin telkin ve tavsiyeleri etkili olmuştur.	0.841		
O1.26YAKONER2 Arkadaşlarımla tavsiyeleri etkili olmuştur.	0.828	1,060	3,532
O1.25YAKONER1 Ailemin tavsiye ve telkinleri etkili olmuştur.	0.806		
KMO = 0,889; $\chi^2 = 2302,949$; df = 465; $p < 0,001$; Açıklanan Toplam Varyans = %68,812.			

Tablo 4. 3. Üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeği için açımlayıcı faktör analizi sonucu

Faktörler ve İlgili Maddeler	Faktör Yüğü	Özdeğer	Açıklanan Varyans
<i>Konum</i>			
O2.12KONUM2 Bu üniversitenin şehir içinde bulunduğu konum	0.904	6,632	44,211
O2.13KONUM3 Bu üniversitenin ulaşım kolaylığı	0.903		
O2.11KONUM1 Bu üniversitenin bulunduğu şehir	0.821		
<i>Olanaklar</i>			
O2.9OLANAK3 Bu üniversitenin sunduğu kültür/sanat/spor/kulüp olanakları	0.893		
O2.8OLANAK2 Bu üniversitede yurt olanağının bulunması	0.806	2,270	15,135
O2.7OLANAK1 Bu üniversitenin bir kampüs içinde eğitim veriyor olması	0.742		
O2.10OLANAK4 Bu üniversitede Teknokent'in bulunması	0.668		
<i>Tavsiye</i>			
O2.5TAVSIYE5 Diğer kişilerin (arkadaş, öğretmen, akraba) bu üniversitede okumam için ısrar etmeleri	0.867		
O2.4TAVSIYE4 Diğer kişilerin (arkadaş, öğretmen, akraba) bu üniversitede okumam için ısrar etmeleri	0.854	1,121	7,476
O2.3TAVSIYE3 Rehber öğretmenimin bu üniversitede okumam için ısrar etmesi	0.832		

O2.2TAVSIYE2 Ailemin bu üniversitede okumam için ısrar etmesi	0.691		
O2.6TAVSIYE6 Üniversite tanıtım günlerinde bu üniversiteyi tercih etmeye ikna olma durumum	0.616		
O2.1TAVSIYE1 Bir yakınımın bu üniversitede okuyor olması	0.550		
<i>Nam</i>			
O2.15NAM2 Bu üniversitenin toplum içerisindeki itibarlı konumu	0.948	1,090	6,416
O2.14NAM1 Bu üniversitenin önemsenen bir devlet üniversitesi olması	0.948		

KMO = 0,858; $\chi^2 = 1000,462$; $df = 105$; $p < 0,001$; Açıklanan Toplam Varyans = %73,239.

4.2.2. Güvenirlilik analizi

Güvenirlilik, gerçekleştirilen bir araştırmadaki katılımcıların, söz konusu araştırmada kullanılan ölçekte bulunan maddelere ilişkin verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılık düzeyi biçiminde açıklanabilmektedir. Dolayısıyla araştırmada işe koşulan ölçeğin, ölçmeyi amaçladığı niteliği ne seviyede doğru bir şekilde ölçümlendiğiyle alakalı bir durum olarak güvenirliliği değerlendirilebilir (Büyüköztürk, 2017, ss. 181-182). Güvenirlilik analizi aracılığıyla bir ölçekteki maddelerin korelasyon seviyeleri kullanılmakta ve ölçeklerin güvenirliliğini ortaya koyacak olan katsayılar hesaplanmaktadır. Böylelikle söz konusu ölçekte bulunan maddeler arasındaki ilişkilerle ilgili bilgiler elde edilebilmektedir. Bir güvenirlilik analizi olarak “Cronbach’ın alfa (Cronbach’s Alpha)” katsayısı (α), ölçeğe ilişkin güvenirliliğin, yine ölçekteki her bir maddeye yönelik puanların toplanması aracılığıyla tespit edilen ölçüm araçlarında, değerlerin benzerliğini veya yakınlığını belirleyen bir katsayıdır. Bir diğer deyişle α katsayısı, bir ölçekte yer alan maddelerin birbirleriyle olan tutarlılığını analiz etmektedir. Bu bağlamda α katsayısı temel alınarak ölçeğin güvenirliliği aşağıda belirtildiği gibi değerlendirilebilmektedir (Kalaycı, 2017, s. 405):

- $0,00 < \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0,40 < \alpha < 0,60$ ise ölçeğin güvenirliliği düşüktür,
- $0,60 < \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir,

- $0,80 < \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirlerdir.

Çalışmada kullanılan ölçeklere ilişkin uygulanan Cronbach'ın alfası güvenilirlik analizi neticesinde elde edilen bulgular, Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4. 4. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizi

Ölçek	Faktör	Madde Sayısı	α
Programı Tercih Etme Faktörleri	Kampüs Olanakları	5	0,868
	Üniversitenin Bulunduğu İl	7	0,844
	Tanıtım Materyalleri	4	0,910
	Akademik Olanaklar	5	0,810
	İstihdam	6	0,848
	Yakın Önerileri	3	0,765
Üniversiteyi Tercih Etme Faktörleri	Konum	3	0,849
	Olanaklar	4	0,778
	Tavsiye	6	0,826
	Nam	2	0,887

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilir olması, yapılan test ve testlere ilişkin bulguların güvenilir olduğunu da gösterir niteliktedir. Bu sebeple işe koşulan güvenilirlik analizi neticesinde Tablo 4.4'te görüldüğü gibi elde edilen katsayılar oldukça güvenilir ve yüksek derecede güvenilir aralıklarda dağılmaktadır. Dolayısıyla elde edilen bu katsayılar, çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenilir olduklarına ilişkin bir kanıt sunmaktadır.

4.3. Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi

Çalışmada kullanılan ölçeklerin geçerli ve güvenilir olmasının kanıtlanmasına binaen ölçeklerin tanımlayıcı istatistiklerinin değerlendirilmesi aşamasına geçilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler bağlamında da ortalamalar ve standart sapmalar, Tablo 4.5 ve Tablo 4.6'da sunulmuştur.

Tablo 4. 5. Program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Faktör	$\bar{x}$	s
Akademik Olanaklar	2,78	0,96
İstihdam	3,09	0,98
Üniversitenin Bulunduğu İl	2,75	1,02
Kampüs Olanakları	2,77	1,03
Yakın Önerileri	2,42	1,11
Tanıtım Materyalleri	2,57	1,20

Tablo 4.5'teki ortalamalara bakıldığında öğrencilerin çoğunlukla istihdam amaçlı program tercihinde bulundukları görülürken, daha az yakın önerileriyle tercih ettikleri dikkat çekmektedir.

Tablo 4. 6. Üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Faktör	$\bar{x}$	s
Tavsiye	1,98	0,90
Olanak	2,59	1,03
Konum	2,51	1,22
Nam	2,62	1,30

Tablo 4.6'da öğrencilerin üniversiteyi daha çok nam ve olanakları açısından tercih ettikleri belirlenirken, tavsiye ve konum ile daha az tercih eğiliminde oldukları tespit edilmiştir.

4.4. Kestirimsel İstatistik Testlerinin Uygulanması

Bu başlık altında, araştırma sorularının yanıtlanmasında kullanılan kestirimsel istatistiksel testlerinden elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar

paylaşmıştır. Ancak, uygulanacak kestirimsel istatistik testlerinin seçimi normal dağılıma bağlı olarak değişebildiği için normal dağılım varsayımının test edilmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Zira literatürde de istatistiksel çalışmalarda kullanılan parametrik testlerin işe koşulabilmesinde, çalışmada kullanılan verinin normal dağılımını veya normale yakın dağılımını zaruri kıldığından dolayı normallik sayıltısı kontrol edilmesi gereken önemli bir husus olarak ifade edilmektedir (Kalaycı, 2017, s. 53). Bu bağlamda çalışmada kullanılan ölçeklerin faktörlerine ilişkin aritmetik ortalamalara ait eğiklik ve basıklık değerlerinin irdelemesi gerçekleştirilmiştir. Kim'e (2013, s. 53) göre " $50 < n < 300$ " arasında katılımcı sayısına sahip veri setlerinde, ölçek puanlarına yönelik mutlak eğiklik ve basıklık değerlerine ilişkin z-skorlarının 3,29 eşik değerini aşmaması, ilgili ölçeğin normal dağıldığının bir göstergesidir. Yapılan incelemelerde çalışmada kullanılan ölçeklere ilişkin hesaplatılan mutlak eğiklik ve basıklık değerleri z-skorlarının söz konusu eşik değeri geçmediği görüldüğü için verinin normal dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda normal dağılımı sağladığı için de işe koşulacak kestirimsel istatistik testlerinde parametrik testler tercih edilmiştir (Kim, 2013, s. 53).

Bununla birlikte, gerçekleştirilen parametrik fark istatistiklerinde bağımsız örneklem t-testi için varyanslar homojen dağıldığında "*eşit varyanslar seçeneğindeki anlamlılık değeri*" dikkate alınırken, varyanslar homojen dağılmadığında "*eşit olmayan varyanslar seçeneğindeki anlamlılık değeri*" kullanılmıştır. Diğer taraftan, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) için varyanslar homojen dağılım gösterdiğinde "*ANOVA istatistiğinin anlamlılık değeri*" işe koşulmuş, varyanslar homojen dağılım göstermediğinde ise "*Brown-Forsythe istatistiğinin anlamlılık değeri*" göz önünde bulundurulmuştur (Pallant, 2011). Elde edilen her bir bulgu da ayrı başlıklar halinde raporlanmıştır.

4.4.1. Cinsiyet açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların cinsiyeti açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla bağımsız

örneklem t-test istatistiği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4.7 ve Tablo 4.8’de paylaşılmıştır.

Tablo 4. 7. Cinsiyet açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Cinsiyet	Akademik	Erkek	46	2.74	0.93	-	106	0,696
	Olanaklar	Kadın	62	2.81	1.00	0,392		
	İstihdam	Erkek	46	3.13	0.92	0,332	106	0,740
		Kadın	62	3.07	1.04			
	Üniversitenin	Erkek	46	2.92	1.05	1,396	106	0,166
	Bulunduğu İl	Kadın	62	2.64	1.01			
	Kampüs	Erkek	46	2.82	1.01	0,373	106	0,710
	Olanakları	Kadın	62	2.74	1.06			
	Yakın Önerileri	Erkek	46	2.64	1.10	1,780	106	0,078
		Kadın	62	2.26	1.10			
	Tanıtım	Erkek	46	2.60	1.28	0,216	106	0,829
	Materyalleri	Kadın	62	2.55	1.16			

Tablo 4.7’de cinsiyet açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 8. Cinsiyet açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Cinsiyet	Tavsiye	Erkek	46	2.10	1.02	1,091	106	0,278
		Kadın	62	1.91	0.81			
	Olanak	Erkek	46	2.43	1.02	-	106	0,142
		Kadın	62	2.73	1.04	1,479		
	Konum	Erkek	46	2.52	1.26	0,023	106	0,981
		Kadın	62	2.52	1.21			

Nam	Erkek	46	2.55	1.34	-	106	0,608
	Kadın	62	2.69	1.29	0,515		

Tablo 4.8’de cinsiyet açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı dikkat çekmektedir ($p>0,05$).

4.4.2. Yaş açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların yaşları açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.9 ve Tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4. 9. Yaş açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Yaş	Akademik Olanaklar	1. 18-19 yaş	26	2.75	0.81	0,475	0,623	-
		2. 20-21 yaş	50	2.71	1.05			
		3. 22 yaş ve üstü	32	2.92	0.95			
	İstihdam	1. 18-19 yaş	26	3.07	0.77	0,022	0,978	-
		2. 20-21 yaş	50	3.09	1.05			
		3. 22 yaş ve üstü	32	3.13	1.06			
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1. 18-19 yaş	26	2.75	0.87	0,409	0,665	-
		2. 20-21 yaş	50	2.68	1.07			
		3. 22 yaş ve üstü	32	2.89	1.09			
	Kampüs Olanakları	1. 18-19 yaş	26	2.76	0.91	0,055	0,946	-
		2. 20-21 yaş	50	2.81	1.13			
		3. 22 yaş ve üstü	32	2.73	1.01			
	Yakın Önerileri	1. 18-19 yaş	26	2.53	0.94	0,138	0,871	-
		2. 20-21 yaş	50	2.39	1.21			
		3. 22 yaş ve üstü	32	2.41	1.11			

Tanıtım Materyalleri	1. 18-19 yaş	26	2.42	1.06	0,286	0,752	-
	2. 20-21 yaş	50	2.60	1.31			
	3. 22 yaş ve üstü	32	2.66	1.16			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.9’da yaş açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin faktörlerin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı dikkat çekmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 10. Yaş açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Yaş	1. 18-19 yaş	26	2,21	1,00	2,094	0,128	-
	2. 20-21 yaş	50	1,80	0,82			
	3. 22 yaş ve üstü	32	2,09	0,92			
	1. 18-19 yaş	26	2,51	1,04	2,063	0,132	-
	2. 20-21 yaş	50	2,45	1,04			
	3. 22 yaş ve üstü	32	2,91	1,00			
	1. 18-19 yaş	26	2,51	1,07	3,509	0,033*	2-3
	2. 20-21 yaş	50	2,24	1,19			
	3. 22 yaş ve üstü	32	2,96	1,31			
Nam	1. 18-19 yaş	26	2,58	1,06	2,574	0,081	-
	2. 20-21 yaş	50	2,39	1,31			
	3. 22 yaş ve üstü	32	3,05	1,41			

PH = Post-Hoc; * $p<0,05$.

Tablo 4.10’da yaş açısından üniversiteyi tercih etme faktörlerine ilişkin yalnızca konum faktörünün anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmektedir ($F = 3,509$; $p<0,05$). Tek yönlü varyans analizinde (ANOVA) gruplar arasında anlamlı bir fark bulunduğunda, söz konusu farkın hangi gruplarda ortaya çıktığının tespit edilmesi, analiz bulgularının yorumlanmasına olanak vermektedir. Bu amaçla grupların ortalama puanları için uygun çoklu karşılaştırma testi (Post-Hoc) işe koşulabilmektedir (Büyüköztürk, 2017, s. 49). İşlem sonrası testlerinde çeşitli seçenekler bulunmaktadır. Bu seçeneklerin temel işlevi temel olarak aynı olsa da gruplar arasında varyansların

eşit dağıldığına ya da dağılmadığına göre hangi gruplar arasında farklılık olduğunu belirlerlerken kullandıkları formüller farklılaşabilmektedir. Bu testler içerisinde varyansları homojen dağılan gruplar için en yaygın kullanılanlar Tukey ve Bonferroni testleridir. Diğer taraftan, gruplar arasında varyanslar homojen dağılmıyor ise Tamhane testi yaygın bir şekilde kullanılabilir. Varyansların homojen dağılıp dağılmamasına göre de bunlardan sadece bir tanesini seçmek yeterlidir (Kalaycı, 2017, s. 15). Elde edilen bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilmek maksadıyla işlem sonrası testlerinden biri olarak Tukey testi uygulanmıştır. Tukey testi sonucuna göre 20-21 yaş katılımcılar ile 22 yaş ve üstünde katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık söz konusudur ($md = -0,71$; $p < 0,05$). Buna göre 22 yaş ve üstü katılımcılarda konum faktörünün ortalaması daha yüksektir. Bir diğer ifadeyle, bu katılımcılar için üniversitenin konumu 20-21 yaş katılımcılara kıyasla daha önemlidir.

4.4.3. Kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem t-test istatistiği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4.11 ve Tablo 4.12’de paylaşılmıştır.

Tablo 4.11. Kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Kaçınıcı Sınıfta Olma Durumu	Akademik	1	43	2,63	1,01	-	106	0,193
	Olanaklar	2	65	2,88	0,93	1,310		
	İstihdam	1	43	3,02	1,00	-	106	0,508
		2	65	3,15	0,99	0,664		
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1	43	2,66	0,94	-	106	0,419
		2	65	2,82	1,08	0,812		
	Kampüs Olanakları	1	43	2,68	0,95	-	106	0,441
		2	65	2,84	1,09	0,774		

Yakın Önerileri	1	43	2,43	0,97	0,003	106	0,997
	2	65	2,43	1,20			
Tanıtım	1	43	2,48	1,14	-	106	0,523
Materyalleri	2	65	2,63	1,25			

Tablo 4.11’de kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 12. Kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Kaçınıcı Sınıfta Olma Durumu	Tavsiye	1	43	2,00	0,90	0,115	106	0,909
		2	65	1,98	0,92			
	Olanak	1	43	2,51	1,03	-	106	0,476
		2	65	2,66	1,04			
	Konum	1	43	2,46	1,16	-	106	0,675
		2	65	2,56	1,27			
	Nam	1	43	2,51	1,39	-	106	0,447
		2	65	2,71	1,25			

Tablo 4.12’de kaçınıcı sınıfta olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşma olmadığı dikkat çekmektedir ($p>0,05$).

4.4.4. Öğrenim türü açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların öğrenim türü açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla bağımsız örneklem t-test istatistiği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4.13 ve Tablo 4.14’te paylaşılmıştır.

Tablo 4. 13. Öğrenim türü açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Öğrenim Türü	Akademik Olanaklar	1. Öğretim	69	2,80	0,87	0,306	106	0,760
		2. Öğretim	39	2,74	1,13			
	İstihdam	1. Öğretim	69	3,18	0,92	1,210	106	0,229
		2. Öğretim	39	2,94	1,10			
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1. Öğretim	69	2,71	0,92	-	106	0,571
		2. Öğretim	39	2,83	1,21			
	Kampüs Olanakları	1. Öğretim	69	2,80	0,97	0,345	106	0,731
		2. Öğretim	39	2,73	1,16			
	Yakın Önerileri	1. Öğretim	69	2,41	1,04	-	106	0,804
		2. Öğretim	39	2,46	1,24			
	Tanıtım Materyalleri	1. Öğretim	69	2,60	1,12	0,271	106	0,787
		2. Öğretim	39	2,53	1,35			

Tablo 4.13'te öğrenim türü açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.14. Öğrenim türü açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Öğrenim Türü	Tavsiye	1. Öğretim	69	2,03	0,90	0,593	106	0,555
		2. Öğretim	39	1,92	0,92			
	Olanak	1. Öğretim	69	2,78	0,95	2,451	106	0,016*
		2. Öğretim	39	2,28	1,11			
	Konum	1. Öğretim	69	2,59	1,14	0,852	106	0,396
		2. Öğretim	39	2,38	1,37			

Nam	1. Öğretim	69	2,73	1,23	1,084	106	0,281
	2. Öğretim	39	2,45	1,42			

Tablo 4.14'te öğrenim türü açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların yalnızca olanak faktöründe anlamlı bir biçimde farklılaştığı dikkat çekmektedir ($t = 2,451$; $df = 106$; $p < 0,05$). Buna göre 1. öğretimde öğrenim gören öğrenciler, 2. öğretimde öğrenim gören öğrencilere kıyasla olanaklar faktöründe daha yüksek ortalamaya sahiptir. Dolayısıyla 1. öğretimde öğrenim gören öğrencilerin üniversiteyi tercih etme faktörlerinde olanaklara daha çok önem verdikleri söylenebilir.

4.4.5. Sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumları açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek amacıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.15 ve Tablo 4.16'da sunulmuştur.

Tablo 4.15. Sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Sınavı	Akademik Olanaklar	1	61	2,92	0,88	1,840	0,164	-
		2	36	2,54	1,05			
		3 ve üstü	11	2,78	1,06			
Kaçıncı	İstihdam	1	61	3,22	0,92	1,753	0,178	-
Girişte		2	36	2,85	0,99			
Kazanma		3 ve üstü	11	3,21	1,24			
Durumu	Üniversitenin Bulunduğu İl	1	61	2,85	0,96	0,739	0,480	-
		2	36	2,67	1,09			
		3 ve üstü	11	2,51	1,19			

Kampüs Olanakları	1	61	2,88	1,04	0,739	0,480	-
	2	36	2,61	1,07			
	3 ve üstü	11	2,75	0,94			
Yakın Önerileri	1	61	2,60	1,13	1,764	0,176	-
	2	36	2,20	1,04			
	3 ve üstü	11	2,18	1,17			
Tanıtım Materyalleri	1	61	2,78	1,18	2,149	0,122	-
	2	36	2,31	1,20			
	3 ve üstü	11	2,30	1,24			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.15’te sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin faktörlerin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı dikkat çekmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 16. Sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Sınavı Kaçınıcı Girişte Kazanma Durumu	Tavsiye	1	61	2,06	0,862	0,425	-
		2	36	1,95			
		3 ve üstü	11	1,68			
	Olanak	1	61	2,69	6,069	0,003**	1-3
		2	36	2,22			
		3 ve üstü	11	3,34			
	Konum	1	61	2,56	1,337	0,267	-
		2	36	2,31			
		3 ve üstü	11	2,97			
	Nam	1	61	2,71	3,428	0,036*	2-3
		2	36	2,26			
		3 ve üstü	11	3,36			

PH = Post-Hoc; ** $p<0,01$; * $p<0,05$.

Tablo 4.16’da sınavı kaçınıcı girişte kazanma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörlerine ilişkin olanak ($F = 6,069$; $p < 0,01$) ve nam ($F = 3,428$; $p < 0,05$) faktörleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Elde edilen bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilmek maksadıyla işlem sonrası testlerinden biri olarak Tukey testi uygulanmıştır. Olanak faktörü için Tukey testi sonucuna göre 1 ile 3 ve üstü olan gruplar anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($md = -1,12$; $p < 0,01$). Nam faktörü için Tukey testi sonucuna göre 2 ile 3 ve üstünde olan gruplar anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($md = -1,099$; $p < 0,05$). Bu bağlamda sınavı ilk girişte kazanan öğrencilere kıyasla 3 ve üstünde kazanan öğrencilerin üniversitenin olanaklarına daha çok önem verdiği ifade edilmelidir. Diğer taraftan, sınava ikinci girişte kazanan öğrencilere kıyasla 3 ve üstünde kazanan öğrencilerin üniversitenin namına daha dikkat ettikleri söylenebilir.

4.4.6. Son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.17 ve Tablo 4.18’de sunulmuştur.

Tablo 4. 17. Son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Son Sınavda Kaç Tercih Yapma Durumu	Akademik Olanaklar	1-5	22	2,94	1,01	0,794	0,500	-
		6-10	34	2,79	0,97			
		11-15	22	2,90	0,95			
		16 ve üstü	30	2,57	0,94			
	İstihdam	1-5	22	3,36	0,91	1,200	0,314	-
		6-10	34	3,00	1,05			
		11-15	22	3,26	0,84			

	16 ve üstü	30	2,91	1,05			
	1-5	22	3,30	0,88			
Üniversitenin	6-10	34	2,75	1,17	4,188	0,008**	-
Bulunduğu İl	11-15	22	2,82	0,86			
	16 ve üstü	30	2,32	0,91			
	1-5	22	3,04	1,12			
Kampüs	6-10	34	2,80	1,10	1,221	0,306	-
Olanakları	11-15	22	2,85	0,77			
	16 ve üstü	30	2,50	1,06			
	1-5	22	2,91	1,02			
Yakın	6-10	34	2,49	1,28	5,083	0,003**	-
Önerileri	11-15	22	2,65	1,08			
	16 ve üstü	30	1,83	0,73			
	1-5	22	2,97	1,29			
Tanıtım	6-10	34	2,58	1,24	2,248	0,087	-
Materyalleri	11-15	22	2,75	1,21			
	16 ve üstü	30	2,15	1,01			

PH = Post-Hoc; ** $p < 0,01$.

Tablo 4.17’de son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin üniversitenin bulunduğu il ($F = 4,188$; $p < 0,01$) ve yakın önerileri ($F = 5,083$; $p < 0,01$) faktörleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Tukey testi sonucuna üniversitenin bulunduğu il faktöründe 1-5 ile 16 ve üstü gruplarında anlamlı bir farklılık söz konusudur ($md = 0,97$; $p < 0,01$). Diğer taraftan, yakın önerileri faktöründe de 1-5 ile 16 ve üstü gruplarında anlamlı şekilde bir farklılık vardır ($md = 1,07$; $p < 0,01$). Bu bağlamda 1-5 arası tercih yapan öğrenciler, 16 ve üstünde tercih yapan öğrencilere kıyasla programı tercih ederken üniversitenin bulunduğu il ve yakınlarının önerilerine daha çok dikkat etmiştir.

Tablo 4. 18. Son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Son Sınavda Kaç Tercih Yapma Durumu	Tavsiye	1-5	22	2,18	0,95	2,092	0,106	-
		6-10	34	1,94	0,93			
		11-15	22	2,26	0,99			
		16 ve üstü	30	1,70	0,71			
	Olanak	1-5	22	2,67	1,18	1,879	0,138	-
		6-10	34	2,63	1,06			
		11-15	22	2,93	0,82			
		16 ve üstü	30	2,27	0,99			
	Konum	1-5	22	2,71	1,34	2,215	0,091	-
		6-10	34	2,57	1,36			
		11-15	22	2,86	0,91			
		16 ve üstü	30	2,07	1,10			
	Nam	1-5	22	2,86	1,43	1,887	0,136	-
		6-10	34	2,49	1,35			
		11-15	22	3,07	1,24			
		16 ve üstü	30	2,30	1,14			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.18’de son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin faktörlerine ilişkin ortalamalar anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$).

4.4.7. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği

kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.19 ve Tablo 4.20’de sunulmuştur.

Tablo 4.19. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler			Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Tercihlerde Kaç Farklı Bölüm Olduğu	Akademik Olanaklar	1-5	72	2,90	0,98	1,672	0,193	-	
		6-10	27	2,53	0,84				
		11 ve üstü	9	2,60	1,15				
	İstihdam	1-5	72	3,10	1,01	0,040	0,961	-	
		6-10	27	3,06	0,97				
		11 ve üstü	9	3,17	1,03				
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1-5	72	2,74	1,02	0,790	0,457	-	
		6-10	27	2,67	1,05				
		11 ve üstü	9	3,16	1,07				
	Kampüs Olanakları	1-5	72	2,81	1,10	0,109	0,897	-	
		6-10	27	2,70	0,94				
		11 ve üstü	9	2,76	0,90				
	Yakın Önerileri	1-5	72	2,34	1,11	0,608	0,546	-	
		6-10	27	2,58	1,06				
		11 ve üstü	9	2,63	1,31				
	Tanıtım Materyalleri	1-5	72	2,55	1,24	0,184	0,832	-	
		6-10	27	2,57	1,08				
		11 ve üstü	9	2,81	1,36				

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.19’da tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin faktörlere ilişkin ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 20. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Tercihlerde Kaç Farklı Bölüm Olduğu	Tavsiye	1-5	72	1.90	0.89	1,335	0,268	-
		6-10	27	2.23	0.84			
		11 ve üstü	9	2.00	1.18			
	Olanak	1-5	72	2.66	1.12	1,260	0,288	-
		6-10	27	2.60	0.85			
		11 ve üstü	9	2.08	0.73			
	Konum	1-5	72	2.43	1.27	0,593	0,554	-
		6-10	27	2.73	1.16			
		11 ve üstü	9	2.59	1.06			
	Nam	1-5	72	2.58	1.37	0,144	0,866	-
		6-10	27	2.70	1.24			
		11 ve üstü	9	2.78	1.00			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.20’de son sınavda kaç tercih yapma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin faktörlerine ilişkin ortalamalar anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$).

4.4.8. Tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği uygulanmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.21 ve Tablo 4.22’de sunulmuştur.

Tablo 4.21. Tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler			Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Tercihlerin Kaçının ÖGK Programı Olmaması	Akademik Olanaklar	1-5	82	2.78	1.02	0,323	0,724	-	
		6-10	22	2.73	0.80				
		11 ve üstü	4	3.15	0.60				
	İstihdam	1-5	82	3.07	1.04	0,425	0,655	-	
		6-10	22	3.11	0.81				
		11 ve üstü	4	3.54	0.83				
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1-5	82	2.75	1.05	0,016	0,984	-	
		6-10	22	2.78	1.00				
		11 ve üstü	4	2.82	0.94				
	Kampüs Olanakları	1-5	82	2.74	1.08	0,907	0,407	-	
		6-10	22	2.79	0.85				
		11 ve üstü	4	3.45	1.11				
	Yakın Önerileri	1-5	82	2.48	1.13	0,518	0,597	-	
		6-10	22	2.30	1.09				
		11 ve üstü	4	2.00	0.86				
	Tanıtım Materyalleri	1-5	82	2.57	1.23	0,084	0,920	-	
		6-10	22	2.55	1.10				
		11 ve üstü	4	2.81	1.48				

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.21’de tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin faktörlere ilişkin ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 22. Tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
Tavsiye	1-5	82	1.95	0.86	0,337	0,715	-

Tercihlerin Kaçının ÖGK Programı Olması	Olanak	6-10	22	2.11	1.07	2,251	0,110	-
		11 ve üstü	4	2.13	1.12			
		1-5	82	2.52	1.04			
		6-10	22	2.74	0.94			
		11 ve üstü	4	3.56	1.03			
		1-5	82	2.44	1.28			
	Konum	6-10	22	2.85	1.10	1,002	0,371	-
		11 ve üstü	4	2.42	0.32			
		1-5	82	2.51	1.35			
		6-10	22	2.98	1.15			
		11 ve üstü	4	3.25	0.87			
		1-5	82	2.51	1.35			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.22’de tercihlerin kaçının ÖGK programı olması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin faktörlerine ilişkin ortalamalar anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$).

4.4.9. Bölüm hakkında ön bilgi açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların bölüm hakkında ön bilgileri açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek amacıyla bağımsız örneklem t-test istatistiği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4.23 ve Tablo 4.24’te paylaşılmıştır.

Tablo 4. 23. Bölüm hakkında ön bilgi açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	n	$\bar{x}$	s	t	df	p
Bölüm Hakkında Ön Bilgi	Akademik	Evet	76	2.82	0.95	0,699	106	0,486
	Olanaklar	Hayır	32	2.68	1.01			
	İstihdam	Evet	76	3.18	0.97	1,344	106	0,182

	Hayır	32	2.90	1.03			
Üniversitenin Bulunduğu İl	Evet	76	2.77	0.92	0,218	106	0,828
	Hayır	32	2.72	1.27			
Kampüs Olanakları	Evet	76	2.82	1.05	0,766	106	0,445
	Hayır	32	2.66	1.02			
Yakın Önerileri	Evet	76	2.41	1.07	-	106	0,797
	Hayır	32	2.47	1.22			
Tanıtım Materyalleri	Evet	76	2.57	1.18	-	106	0,913
	Hayır	32	2.59	1.28			

Tablo 4.23'te bölüm hakkında ön bilgi açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 24. Bölüm hakkında ön bilgi açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
Bölüm Hakkında Ön Bilgi	Tavsiye	Evet	76	2.07	0.90	1,428	106	0,156
		Hayır	32	1.80	0.91			
	Olanak	Evet	76	2.76	1.07	2,598	106	0,011*
		Hayır	32	2.21	0.85			
	Konum	Evet	76	2.57	1.18	0,616	106	0,539
		Hayır	32	2.41	1.35			
	Nam	Evet	76	2.76	1.33	1,652	106	0,101
		Hayır	32	2.31	1.20			

Tablo 4.24'te bölüm hakkında ön bilgi açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların yalnızca olanak faktöründe anlamlı

bir biçimde farklılaştığı dikkat çekmektedir ($t = 2,598$; $df = 106$; $p < 0,05$). Buna göre bölüm hakkında ön bilgisi olan öğrencilerin, olmayanlara kıyasla üniversiteyi tercih etme açısından olanak faktörüne daha önem verdikleri söylenebilir.

4.4.10. ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumları açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla bağımsız örneklem t-test istatistiği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4.25 ve Tablo 4.26’da paylaşılmıştır.

Tablo 4. 25. ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
ÖGK Programından Tercih Döneminde Haberdar Olma Durumu	Akademik	Evet	2.65	1.05	2.65	-	106	0,172
	Olanaklar	Hayır	2.90	0.88	2.90	1,376		
	İstihdam	Evet	2.88	1.06	2.88	-	106	0,027*
		Hayır	3.30	0.88	3.30	2,243		
	Üniversitenin	Evet	2.59	1.15	2.59	-	93,321	0,113
	Bulunduğu İl	Hayır	2.91	0.88	2.91	1,600		
	Kampüs	Evet	2.53	1.06	2.53	-	106	0,022*
	Olanakları	Hayır	2.99	0.97	2.99	2,332		
	Yakın	Evet	2.27	1.12	2.27	-	106	0,164
	Önerileri	Hayır	2.57	1.10	2.57	1,402		
Tanıtım	Evet	2.37	1.25	2.37	-	106	0,092	
Materyalleri	Hayır	2.76	1.14	2.76	1,699			

* $p < 0,05$

Tablo 4.25’te ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin faktörlerden istihdam ($t = -2,243$; $df = 106$; $p < 0,05$) ve kampüs olanakları ($t = -2,332$; $df = 106$; $p < 0,05$) anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Buna göre ÖGK programından tercih döneminde haberdar

olan öğrenciler, olmayan öğrencilere kıyasla program tercihinde istihdam ve kampüs olanaklarına daha çok önem vermiştir.

Tablo 4. 26. ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	df	<i>p</i>
ÖGK Programından Tercih Döneminde Haberdar Olma Durumu	Tavsiye	Evet	51	2.06	1.05	0,736	106	0,463
		Hayır	57	1.93	0.76			
	Olanak	Evet	51	2.35	1.12	-	106	0,170
		Hayır	57	2.82	0.91			
	Konum	Evet	51	2.34	1.33	-	106	0,153
		Hayır	57	2.68	1.11			
	Nam	Evet	51	2.31	1.24	-	106	0,174
		Hayır	57	2.91	1.31			

Tablo 4.26’da ÖGK programından tercih döneminde haberdar olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğine ilişkin aritmetik ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görünmektedir ($p>0,05$).

4.4.11. Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.27 ve Tablo 4.28’de sunulmuştur.

Tablo 4. 27. Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	PH
-------------	------	----------	-----------	----------	----------	----------	----

Yerleşilen ÖGK Programının Üniversite Tercih Listesinin Kaçınıcı Sırasında Olma Durumu	Akademik Olanaklar	1. 1-5	59	2.80	0.95	0,028	0,972	-
		2. 6-10	35	2.78	1.11			
		3. 11 ve üstü	14	2.73	0.64			
	İstihdam	1. 1-5	59	3.10	0.98	1,341	0,266	-
		2. 6-10	35	2.94	1.05			
		3. 11 ve üstü	14	3.45	0.85			
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1. 1-5	59	2.80	1.03	0,168	0,846	-
		2. 6-10	35	2.67	1.03			
		3. 11 ve üstü	14	2.79	1.06			
	Kampüs Olanakları	1. 1-5	59	2.77	1.15	0,347	0,708	-
		2. 6-10	35	2.70	0.91			
		3. 11 ve üstü	14	2.97	0.86			
	Yakın Önerileri	1. 1-5	59	2.59	1.10	2,616	0,078	-
		2. 6-10	35	2.37	1.15			
		3. 11 ve üstü	14	1.86	0.91			
	Tanıtım Materyalleri	1. 1-5	59	2.65	1.25	0,353	0,704	-
		2. 6-10	35	2.44	1.20			
		3. 11 ve üstü	14	2.59	1.07			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.27’de yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin faktörlere ilişkin ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 28. Yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Yerleşilen ÖGK Programının	Tavsiye	1. 1-5	59	2.15	0.94	2,137	0,123	-
		2. 6-10	35	1.83	0.90			
		3. 11 ve üstü	14	1.71	0.67			

Üniversite		1. 1-5	59	2.69	1.12			
Tercih	Olanak	2. 6-10	35	2.46	0.92	0,507	0,604	-
Listesinin		3. 11 ve üstü	14	2.57	0.94			
Kaçıncı		1. 1-5	59	2.56	1.32			
Sırasında	Konum	2. 6-10	35	2.43	1.23	0,138	0,871	-
Olma		3. 11 ve üstü	14	2.57	0.79			
Durumu		1. 1-5	59	2.69	1.36			
	Nam	2. 6-10	35	2.50	1.38	0,253	0,777	-
		3. 11 ve üstü	14	2.68	0.85			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.28’de yerleşilen ÖGK programının üniversite tercih listesinin kaçınıcı sırasında olma durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin faktörlerine ilişkin ortalamalar anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$).

4.4.12. Tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların tercihlerde okudukları üniversitede kaç farklı program yer alması açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.29 ve Tablo 4.30’da sunulmuştur.

Tablo 4. 29. Tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Tercihlerde	Akademik	1. 1-5	84	2.75	0.99		
Okunulan	Olanaklar	2. 6-10	16	3.03	0.93	0,686	0,506
Üniversitede		3. 11 ve üstü	8	2.60	0.68		-
Kaç Farklı	İstihdam	1. 1-5	84	3.05	1.00	0,968	0,383
		2. 6-10	16	3.09	1.13		-

Program	3. 11 ve üstü	8	3.56	0.40			
Yer Alması	Üniversitenin Bulunduğu İl	1. 1-5	84	2.67	1.01		
		2. 6-10	16	3.04	1.08	1,304	0,276
		3. 11 ve üstü	8	3.09	1.06		
	Kampüs Olanakları	1. 1-5	84	2.71	1.04		
		2. 6-10	16	2.95	1.16	0,864	0,425
		3. 11 ve üstü	8	3.13	0.67		
	Yakın Önerileri	1. 1-5	84	2.28	1.10		
		2. 6-10	16	2.98	1.12	1,970	0,149
		3. 11 ve üstü	8	2.88	0.85		
	Tanıtım Materyalleri	1. 1-5	84	2.46	1.22		
		2. 6-10	16	3.06	1.27	1,958	0,146
		3. 11 ve üstü	8	2.84	0.61		

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.29’da tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından program seçme faktörleri ölçeğinin faktörlere ilişkin ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4. 30. Tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Tercihlerde Okunulan Üniversitede Kaç Farklı Program Yer Alması	Tavsiye	1. 1-5	84	1.91	0.91		
		2. 6-10	16	2.39	0.92	1,928	0,151
		3. 11 ve üstü	8	2.04	0.71		
	Olanak	1. 1-5	84	2.54	1.06		
		2. 6-10	16	2.86	0.98	0,629	0,535
		3. 11 ve üstü	8	2.66	0.87		
	Konum	1. 1-5	84	2.41	1.26		
		2. 6-10	16	2.90	1.22	1,532	0,221

	3. 11 ve üstü	8	2.92	0.56			
	1. 1-5	84	2.48	1.28			
Nam	2. 6-10	16	3.13	1.48	2,723	0,070	-
	3. 11 ve üstü	8	3.25	0.80			

PH = Post-Hoc.

Tablo 4.30’da tercihlerde okunulan üniversitede kaç farklı program yer alması açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin faktörlerine ilişkin ortalamalar anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$).

4.4.13. Okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından ölçeklerin incelenmesi

Katılımcıların okudukları üniversiteyi ne kadar süredir araştırmaları durumu açısından ölçeklerin faktörlerine yönelik aritmetik ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyebilmek maksadıyla tek yönlü varyans (ANOVA) analizi istatistiği kullanılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans (ANOVA) analizine yönelik bulgular Tablo 4.31 ve Tablo 4.32’de sunulmuştur.

Tablo 4. 31. Okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler	Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Okunulan Üniversitenin Ne Kadar Süredir Araştırılması Durumu	Akademik Olanaklar	1. 1-5	65	2.57	0.93	4,193	0,018*
		2. 6-10	23	3.10	0.95		
		3. 11 ve üstü	20	3.11	0.95		
	İstihdam	1. 1-5	65	2.87	0.97	4,997	0,008**
		2. 6-10	23	3.54	0.78		
		3. 11 ve üstü	20	3.34	1.06		
	Üniversitenin Bulunduğu İl	1. 1-5	65	2.66	1.06	1,709	0,186
		2. 6-10	23	3.11	0.93		
		3. 11 ve üstü	20	2.66	1.00		

Kampüs Olanakları	1. 1-5	65	2.60	0.97	3,229	0,044*	1-2
	2. 6-10	23	3.22	1.00			
	3. 11 ve üstü	20	2.84	1.16			
Yakın Önerileri	1. 1-5	65	2.35	1.05	0,438	0,646	-
	2. 6-10	23	2.49	1.24			
	3. 11 ve üstü	20	2.60	1.20			
Tanıtım Materyalleri	1. 1-5	65	2.32	1.13	4,168	0,018*	1-2
	2. 6-10	23	3.07	1.12			
	3. 11 ve üstü	20	2.85	1.37			

PH = Post-Hoc; ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$.

Tablo 4.31’de okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından program seçme faktörleri ölçeğinin akademik olanaklar ($F = 4,193$; $p < 0,05$), istihdam ($F = 4,997$; $p < 0,01$), kampüs olanakları ($F = 3,229$; $p < 0,05$) ve tanıtım materyalleri ($F = 4,168$; $p < 0,05$) faktörlerinin anlamlı bir biçimde farklılaştığı dikkat çekmektedir. Tukey testi sonucuna göre genel bir değerlendirme yapılırsa eğer, okunulan üniversiteyi daha çok süre araştıran öğrencilerin, daha az süre araştıran öğrencilere kıyasla program tercihinde akademik olanaklara, istihdama, kampüs olanaklarına ve tanıtım materyallerine daha çok önem verdikleri ifade edilebilir.

Tablo 4. 32. Okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin incelenmesi

Değişkenler		Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	PH
Okunulan Üniversitenin	Tavsiye	1. 1-5	65	1.86	0.93	1,787	0,172	-
		2. 6-10	23	2.22	0.82			
		3. 11 ve üstü	20	2.14	0.89			
Ne Kadar Süredir Araştırılması Durumu	Olanak	1. 1-5	65	2.36	1.02	4,602	0,012*	1-2 1-3
		2. 6-10	23	2.96	0.88			
		3. 11 ve üstü	20	2.96	1.06			
	Konum	1. 1-5	65	2.40	1.25	1,256	0,289	-
		2. 6-10	23	2.87	1.23			

	3. 11 ve üstü	20	2.50	1.11			
	1. 1-5	65	2.45	1.31			
Nam	2. 6-10	23	2.91	1.20	1,500	0,228	-
	3. 11 ve üstü	20	2.88	1.38			

*PH = Post-Hoc; *p<0,05.*

Tablo 4.32’de okunulan üniversitenin ne kadar süredir araştırılması durumu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin yalnızca olanak faktörü anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($F = 4,602$; $p<0,01$). Buna göre okunulan üniversiteyi daha çok süre araştıran öğrencilerin, daha az araştıran öğrencilere kıyasla üniversiteyi tercih etme faktörlerinden olanağa daha çok önem verdikleri söylenmelidir.

5. SONUÇLAR

Yapılan bu araştırma meslek yüksekokulları bünyesinde eğitim öğretim faaliyet gösteren özel güvenlik ve koruma programı öğrencilerinin meslek ve üniversite tercih eğilimlerinin neler olduğunu ortaya koymak amacıyla Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulu özel güvenlik ve koruma programında öğrenim görmekte olan aktif 171 öğrencinin 108'ine ulaşılarak çalışma uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

Öğrencilerin çoğunlukla istihdam amaçlı program tercihinde bulundukları görülürken, daha az olarak yakınlarının önerileriyle tercih ettikleri dikkat çekmektedir.

Öğrencilerin üniversiteyi daha çok nam ve olanakları açısından tercih ettikleri belirlenirken, tavsiye ve konum ile daha az tercih eğiliminde oldukları tespit edilmiştir. Bu durum (Bilgin, vd.2017)'nin yapmış olduğu bilgisayar ve teknolojileri bölümlerine 2017 yılında yerleşen öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörler isimli çalışması ile benzerlik göstermekte ve üniversitenin namı öğrencilerin tercihlerini etkileyen önemli bir unsur olarak görülmekte aynı şekilde tavsiye boyutu ise tercihleri etkileme konusunda düşük bir öneme sahip tercih faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cinsiyet bazında program seçimi ve üniversite tercih faktörlerinde bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Yaş açısından program seçme faktörleri ölçeğine ilişkin faktörlerin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, katılımcılar için üniversitenin konumu 20-21 yaş arasındaki katılımcılara kıyasla daha önemlidir.

Program seçim faktörleri ölçeği ve üniversite tercih ölçeği açısından sınıf düzeyine göre aritmetik ortalamaların anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı gözlemlenmektedir.

Program seçme faktörleri ölçeği açısından öğrenim türüne göre aritmetik ortalamaların anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı gözlenirken, üniversite tercih faktörleri ölçeği açısından ise sadece olanak faktöründe anlamlı bir farklılık olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, birinci öğretimde olan öğrencilerin, ikinci öğretimde olanlara kıyasla olanaklar faktöründe daha yüksek bir ortalamaya sahip

oldukları görülüyor. Bu durum, birinci öğretimdeki öğrencilerin üniversite tercihlerinde olanaklara daha fazla önem verdiklerini düşündürebilir.

Program seçme faktörleri ölçeği açısından sınavı kaçınıcı girişte kazanıldığı durumunda faktörler arasında anlamlı bir farklılık gözlenmezken, üniversite tercih faktörleri ölçeği açısından sınavı kaçınıcı girişte kazanıldığı durumda olanak ve nam faktörleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmektedir. Bu bağlamda, ilk denemede sınavı kazanan öğrencilerle, üçüncü veya daha sonraki denemelerde kazanan öğrencilerin üniversitenin olanaklarına daha fazla önem verdikleri vurgulanabilir. Öte yandan, ikinci denemede sınavı kazanan öğrencilerle, üçüncü veya daha sonraki denemelerde kazanan öğrencilerin üniversitenin namına daha fazla önem verdikleri ifade edilebilir.

Son sınavda yapılan tercih sayısı durumuna göre, program seçme faktörleri ölçeğinde üniversitenin bulunduğu il ve yakın öneriler faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Üniversitenin bulunduğu il faktöründe, 1-5 ve 16 ve üzeri tercih sayısı grupları arasında anlamlı bir farklılık gözlenirken, yakın öneriler faktöründe de aynı gruplar arasında anlamlı bir farklılık mevcuttur. Bu durumda, 1-5 arası tercih yapan öğrencilerin, 16 ve üzerinde tercih yapan öğrencilere kıyasla program tercihlerinde üniversitenin bulunduğu il ve yakın önerilere daha fazla önem verdikleri görülmektedir. Ancak, son sınavda yapılan tercih sayısı durumuna göre üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinin faktörleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Tercihlerde kaç farklı bölüm olması açısından program seçme faktörleri ölçeğine ve üniversiteyi tercih etme faktörlerine ilişkin ortalamaların anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir.

Tercih edilen programların ÖGK programı olma durumuna göre, program seçme faktörleri ölçeği faktörlerine ilişkin ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Benzer şekilde, tercih edilen programların kaçının ÖGK programı olduğu açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeği faktörlerine ilişkin ortalamalarda da anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.

Program seçme faktörleri ölçeği açısından bölüm hakkında ön bilgiye göre aritmetik ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık gözlenmezken, üniversite tercih

faktörleri ölçeği açısından ise bölüm hakkında ön bilgiye göre aritmetik ortalamaların sadece olanak faktöründe anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmektedir. Bu durumda, bölüm hakkında ön bilgisi olan öğrencilerin, olmayanlara göre üniversite tercihi yaparken olanak faktörüne daha fazla önem verdikleri ifade edilebilir.

Tercih döneminde ÖGK programından haberdar olma durumuna göre, program seçme faktörleri ölçeğinde istihdam ve kampüs olanakları faktörlerinde anlamlı bir farklılık belirlenmektedir. Bu bağlamda, ÖGK programından haberdar olan öğrencilerin, haberdar olmayanlara kıyasla program tercihinde istihdam ve kampüs olanaklarına daha fazla önem verdikleri gözlenmektedir. Ancak, üniversite tercih faktörleri ölçeğinde ÖGK programından haberdar olma durumuna göre aritmetik ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

ÖGK programının yerleşilen üniversite tercih listesindeki sıra durumuna göre, program seçme faktörleri ölçeği ve üniversite tercih etme faktörleri ölçeği faktörlerine ilişkin ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir.

Tercih edilen üniversitede bulunan farklı program sayısı açısından, program seçme faktörleri ölçeği ile üniversite tercih etme faktörleri ölçeği arasında ortalamaların anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı gözlenmektedir.

Okunulan üniversitenin araştırılma süresine göre, program seçme faktörleri ölçeğinde akademik olanaklar, istihdam, kampüs olanakları ve tanıtım materyalleri faktörleri arasında anlamlı şekilde bir farklılık belirlenmektedir. Genel kapsamlı şekilde bir değerlendirme yapıldığında, üniversiteyi daha uzun süre araştıran öğrencilerin, daha kısa süre araştıranlara göre program tercihlerinde akademik olanaklar, istihdam, kampüs olanakları ve tanıtım materyallerine daha fazla önem verdikleri ifade edilebilir. Üniversiteyi tercih etme faktörleri ölçeğinde ise sadece olanak faktörü açısından araştırma süresine bağlı anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu durumda, üniversiteyi daha uzun süre araştıran öğrencilerin, daha kısa süre araştıranlara kıyasla olanağa daha fazla önem verdikleri gözlenmektedir.

Yapılan çalışma sonucunda öne çıkan parametreler aşağıda belirtilmiştir:

Program seçiminde üniversitenin araştırılması sürecinde üniversitenin sahip olduğu olanaklar, kampüs olanakları, üniversite tarafından hazırlanan tanıtım materyalleri ve programın istihdam imkânı vermesi etkili olmuştur.

Üniversite tercih etme faktörlerine ilişkin olarak yaş açısından üniversiteyi tercih etme faktörleri konusunda katılımcılardan 22 yaş üstü olanların tercihlerinde üniversitenin konumu etkili olmuştur.

Üniversite tercih faktörleri konusunda birinci öğretimde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile üniversite sınavını üç ve üzeri girişte kazanan öğrencilerin üniversite tercihlerinde üniversitenin olanaklarına verdikleri önem etkili olmuştur.

Program seçimi aşamasında, üniversite tercihlerinde 1-5 arası tercih yapan öğrencilerin, 16 ve üzeri tercih yapanlara kıyasla üniversitenin bulunduğu ilin ve çevresindeki yakınlarının önerilerin etkili olduğu görülmüştür.

Bölüm hakkında ön bilgiye sahip öğrencilerin bilgi sahibi olmayanlara kıyasla olanaklara daha çok önem verdikleri tespit edilmiştir.

Program seçiminde özel güvenlik ve koruma programının varlığından tercih döneminde haberdar olan öğrencilerin, olmayanlara kıyasla istihdam ve kampüs olanaklarına daha çok önem verdikleri görülmüştür.

Üniversitenin araştırılma süresinin program tercih faktörleri ölçeği açısından değerlendirilmesinde, üniversiteyi daha uzun süre araştıran öğrencilerin, daha kısa süre araştıranlara göre akademik olanaklar, istihdam, kampüs imkanları ve tanıtım materyallerine daha fazla önem verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca, daha uzun süre araştıran öğrencilerin, daha kısa süre araştıranlara göre bu olanaklara daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir.

Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan verilerin üniversitelerin kontenjan doluluk oranlarının arttırılması konusunda ve özel güvenlik ve koruma programının tercih sebebi olması konusunda faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda üniversiteler tarafından gerçekleştirilen tanıtım stratejilerinde daha fazla öğrenci ve ailelerine ulaşarak kampüs imkanları, istihdam olanakları, staj imkanları, sosyal ve

fiziksel olanaklar konusu ile yeni tanıtım yöntemleri geliştirmeleri açısından bu faktörlerin dikkate alınması gereklidir.

5.1 Öneriler

Yapılan bu alışma Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören ÖGK programı öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Farklı iller, bölüm ve programlar üzerinde de bu tarz çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Araştırmada özel güvenlik ve koruma programı öğrencilerinin meslek ve üniversite tercih eğilimleri incelenmiş olup; kayıtlı bulunan 171 öğrencinin 108'ine ulaşım sağlanarak veri toplama çalışması gerçekleştirilmiştir. Ancak geriye kalan 63 öğrenciden aktif olarak kayıtlı olduğu halde kayıt yaptışıp okulunu donduran, okulunu uzatan veya dönem başında kayıt yaptışmalarına rağmen kayıtlarını sildiren öğrencilerin gerekçeleri konusunda da çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, C. (1991). *Süper güçlerin hakimiyet kavgası*. AS-TEK Yayınevi Ankara.
- Açıkgöz, S. (2006). *Kıbrıs barış harekâtı 20 Temmuz 1974*. [Yayımlanmamış, Yüksek Lisans Tezi] Edirne Trakya Üniversitesi.
- Ansiklopedi, (2021). “*Millî mücadele döneminde kongreler*” Erişim:06.03.2024.<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/milli-mucadele-doneminde-kongreler/>
- Arı, Tayyar (2010) *Uluslararası ilişkiler teorileri*, Bursa: MKM Yayıncılık
- Arzu, AL., & Aslan, N. Türkiye’nin güvenlik anlayışındaki dönüşüm: Türkiye–Irak ilişkileri. *International Journal of Political Science and Urban Studies*, 7(2), 493-515. <https://doi.org/10.14782/ipsus.623254>.
- Aydın, M. (2003). Securitization of History and Geography: Understanding of Security in Turkey. *Southeast European and Black Sea Studies*, 3(2), 163-184. https://www.academia.edu/455240/Securitization_of_History_and_Geography_Understanding_of_Security_In_Turkey.
- Bakan, S. & Şahin, S. (2018). Uluslararası güvenlik yaklaşımlarının tarihsel dönüşümü ve yeni tehditler. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 4(2), 135-152. <https://doi.org/10.34137/jilses.470686>.
- Bayazıt, A., & Gürbüz, G. B. (2023). Karadeniz tahıl koridoru anlaşmasının uluslararası ticaret açısından değerlendirilmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10(6), 2215-2235. <https://doi.org/10.46868/atdd.2023.591>.
- Bilgin, Ç. U., Kalender, M. K., YILMAZ, M. B., Orhan, F., Erdem, M., & YILDIRIM, S. (2019). BÖTE bölümlerine 2017 yılında yerleşen öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörler. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 279-290. DOI: 10.12984/egedf.491627
- Büyükbaş, H. G. (2019). *Vakıf üniversitelerindeki teknik önlisans programlarını tercih eden öğrencilerin üniversite tercihini etkileyen faktörler* (Tez No. 552586) [Yüksek Lisans Tezi KTO Karatay Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çavdar, E., & Gürbüz, R. (2016). Özel güvenlik hizmetlerinde kalite: Van YYU Uygulaması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 74-90. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/31354/346237>.
- Çermeli, A. ve Atabey, H. (2002). *Jandarma genel komutanlığı tarihi, asayiş ve kolluk tarihi içerisinde Türk jandarma teşkilatı*, cilt (1), Ankara: Kozan Ofset.
- Çınar, B. (1997). *Devlet Güvenliği, istihbarat ve terör*. Sam Yayınları.

- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları* (4. baskı). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Dabağır, C. (2005). *Savunma Sanayiinin Durumu ve Dışa Bağımlılığın Azaltılması Yönünde Uygulanması Gereken Stratejiler ve Özel Sektörün Bu Konudaki Katkılarının İncelenmesi*, (Tez No. 159842) [Yüksek Lisans Tezi, Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü.] Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dedeoğlu, B. (2004). Yeniden güvenlik topluluğu: benzerliklerin karşılıklı bağımlılığından farklılıkların birlikteliğine. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1(4),1-21. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/539644>.
- Dedeoğlu, B. (2020). *Uluslararası güvenlik ve strateji* Yenyüzyıl Yayınları
- Deniz, T. (2014). Uluslararası göç sorunu perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*,181(181), 175-204. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200514>.
- Doğan, M. G. (2019). *Özel güvenlik teşkilatında eğitim olgusu: özel güvenlik eğitim kursları ve meslek yüksekokullarındaki özel güvenlik ve koruma bölümleri*, (Tez No. 622263) [Yüksek Lisans Tezi İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- DPT, (2001) “*Sekizinci Beş yıllık kalkınma planı güvenlik hizmetlerinde etkinlik özel ihtisas komisyonu raporu* Erişim:19.02.2024 <https://www.sbb.gov.tr/>
- Eraslan, C. (2014). *Atatürk'ten sonra Türkiye'nin iç politikası. (Sekreteryası Hüseyin Tosun), Türkiye Cumhuriyeti Tarihi- II*, 10. Baskı, Ankara: Atatürk Araştırmaları Merkezi
- Gülcü, M. (2004). *Özel güvenlik hukuku*. Kardeşler Matbaacılık, İstanbul, 230-272.
- Güney, A. (2006). *Türkiye’de özel güvenlik teşkilatlarının yetkilerinin analizi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Beykent Üniversitesi.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis*. USA: Pearson Educated Limited. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2190475>
- Haspolat, E. (2012). *Neoliberalizm ve baskı aygıtının dönüşümü: Türkiye’de özel güvenliğin gelişimi*. Notabene.Yayınları
- Hünler, A. (2010). *İç güvenlik hizmetlerinde özelleştirme ve 5188 sayılı kanun* (Tez No. 249341) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Dinamik Akademi Yayın Dağıtım.

- Kaplan, M., & Eren, H. (2023). " Jandarma" algısına yönelik metaforik analiz. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (60), 131-150. <https://doi.org/10.53568/yyusbed.1233770>.
- Karaağaç, C. (2016). *Geleceğin hava kuvvetleri: 2016-2050 sektör değerlendirme raporu*. Savunma Teknolojileri Mühendislik (STM). https://thinktech.stm.com.tr/uploads/docs/1608914423_satm-bb-17-0200-sektor-raporlari-ih-260417.pdf.
- Karabulut, B. (2011). *Uluslararası ilişkilerde anahtar kavramlar serisi: 2: güvenlik*. Ankara: Barış Kitabevi.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi* (9. Basım). Ankara Nobel Yayın Dağıtım.
- Kim, H.Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry & Endodontics*, 38(1), 52-54. <https://doi.org/10.5395/rde.2013.38.1.52>.
- Köroğlu, S. (2007). "Devlet (ulusal), toplumsal ve bireysel güvenliğin sağlanmasında kolluk kuvvetlerinin kullanımı" İstanbul: Harp Akademileri Basım Evi.
- Mesjasz, C. (2004). *Complexity studies and security in the complex world: an epistemological framework of analysis (draft version)*, Cracow: Cracow University of Economics 10.1007/978-3-540-85081-6_22
- Mevzuat, (2004). "Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" <https://l24.im/2iUbPj>
- Mevzuat, (2004). "Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun" Erişim:10.03.2024.<https://teftis.ktb.gov.tr/TR-264521/bazi-kurum-ve-kuruluslarin-korunmasi-ve-guvenliklerinin-saglanmasi-hakkinda-kanun.html>
- MFA, (2024). "Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Türkiye" Erişim:03.04.2024.<https://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>
- Mil, H. İ. (2014). Türkiye’de Özel Güvenlik Sistemi ve Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(01), 117-134. <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>
- Özdağ, Ü. (2005). *Türkiye’de düşük yoğunluklu çatışma ve pkk*. 3ok Yayıncılık.
- Özdemir, S. (2023). Türkiye’nin değişen ulusal güvenlik anlayışı Cumhuriyeti’in kuruluşundan, soğuk savaş’ın bitimine. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 8(1), 31-44. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3705340>.
- Özübek, A., & Öztop, S. (2021). Jandarma teşkilatı’nın 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası dönüşümü. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 19-30. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2138834>.

- Pallant, J. (2011). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS (4th ed.)*. New York: Open University Press. <https://doi.org/10.4324/9781003117452>.
- Rapor, (2022). “Emniyet Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu” Erişim:28.03.2024.<https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/2022-EGM-Idare-Faaliyet-Raporu-.pdf>
- Rapor, (2006). “İçişleri Bakanlığı İnceleme ve Araştırma Raporu” Erişim:01.04.2024.https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/IcSite/mulkiyeteftis/inc_arst_rapor/5188-sayili-Ozel-Guvenlik-Hizmetlerine-Dair-Kanun-ve-ozel-guvenlik-uygulamasinin-.doc
- Sarınay, Y. (1988). *Türkiye'nin batı ittifakına yönelişi ve NATO'ya girişi (1939-1952)* (Vol. 107). Kültür ve Turizm Bakanlığı. https://scholar.google.com/scholar?hl=tr&as_sdt=0,5&cluster=452256163730935184.
- Strom, K., Berzofsky, M., Shook-Sa, B., Barrick, K., Daye, C., Horstmann, N., & Kinsey, S. (2010). *The private security endüstriye: a review of the definitions, available data sources, and paths moving forward*. US Department of Justice and National Criminal Justice Reference Service, Final Report. <https://www.ojp.gov/library/publications/private-security-industry-review-definitions-available-data-sources-and-paths>.
- Şengöz, M. (2022). Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi modeli'nin bütünlük bir süreç olarak yeniden yorumlanması. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 164-173. <https://doi.org/10.51725/etad.977931>.
- Taşçı, T. A. (2020). Türkiye-Rusya ilişkileri ve üst düzey iş birliği konseyi (ÜDİK). *KARE*, (8), 81-128 *Uluslararası Edebiyat Tarih ve Düşünce Dergisi*. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/941000>.
- Tekiner, M. A., & Gemici, E. (2019). Türkiye'nin mevcut iç güvenlik yapısı ve 15 Temmuz sonrası yeni bir yapılanma modeli. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(Özel Sayı), 15-40. <https://doi.org/10.18037/ausbd.658669>.
- Tör, N. (2023). *Türkiye'de özel güvenlik hizmetleri sorunları ve çözüm önerileri üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Halil, T. (2013) *Geçmişten günümüze ülke ve TBMM güvenliğinde polisin rolü* <https://silo.tips/download/gemten-gnmze-lke-ve-tbmm-gvenlnde-polsn-rol>
- Turkey, Şafak, A., Bıçak, V., & Şafak, A. Ş. (2000). *Güvenlik kuvvetleri ve polis mevzuatı: polisin el kitabı*. Liberte Yayınları

Uluslan, Ş. (2008). Türkiye'nin milletler cemiyeti'ne (cemiyet-i akvam) girişı-öncesi ve sonrası. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 7(16), 237-258. <https://dergipark.org.tr/en/pub/cttad/issue/25239/266834>.

Yökatlas, (2024). “Özel Güvenlik ve Koruma Programı Bulunan Tüm Üniversiteler” Erişim:10.05.2024. <https://yokatlas.yok.gov.tr/>

EKLER

EK 1-Etik Kurul Onayı

T.C.
İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu

Sayı : E-49846378-302.14.1-2400008918
Konu : Etik Kurul (Mustafa Şen)

07.06.2024

Sayın İlgili,

“Özel Güvenlik ve Koruma Programı Öğrencilerinin Meslek ve Üniversite Seçme Eğilimleri Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksek Okulu Özelinde Bir Araştırma” konulu başvuru, 10.05.2024 tarih 2024/4 sayılı sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu toplantısında görüşülmüş, raportörün belirttiği eksikliklerinin giderilmesi için başvurunun iadesine karar verilmişti. İlgili başvuru 06.06.2024 tarih 2024/5 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu toplantısında yeniden gündeme alınmış, belirtilen eksikliklerin giderildiği anlaşılmış ve çalışmanın bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olduğuna karar verilmiştir.

Prof. Dr. Aziz EKŞİ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu Başkanı

**ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK
VE ÜNİVERSİTE TERCİH EĞİLİMLERİ**

ANKET FORMU

Katılımcının Eğitim Gördüğü Program :

Değerli katılımcı,

Bu anket İstanbul Topkapı Üniversitesi Güvenlik Bilimleri ve Uygulamaları Programı için yapılan ‘Özel Güvenlik ve Koruma Programı Öğrencilerinin Meslek ve Üniversite Tercih Eğilimleri: Karabük Üniversitesi Eskipazar Meslek Yüksekokulu Özelinde Bir Araştırma’ konulu araştırmanın bir parçasıdır.

Sadece 5-10 dakikanızı alacak olan bu anket sorularını dikkatli ve özverili bir şekilde cevaplamanız, yapılacak olan bilimsel çalışmanın değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Anketimizi doldurarak bize zaman ayırdığınız ve çalışmamıza katkıda bulunduğunuz için teşekkür eder, başarılar dileriz.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tayfun GÜVEN

Araştırmacı: Mustafa ŞEN

I. BÖLÜM TANITICI BİLGİLER

Soru 1: Cinsiyetiniz?

() Kadın () Erkek

Soru 2: Medeni Durum?

() Bekar () Evli

Soru 3: Yaşınız?

Yanıtınız:

Soru 4: Kaçınıcı Sınıftasınız?

() 1 () 2

Soru 5: Öğrenim Türünüz?

() I. Öğretim () II. Öğretim

Soru 6: Sınavı kaçınıcı girişte kazandınız?

() 1 () 2 () 3 () 4 ve üstü

Soru 7: Son sınavda kaç tercih yaptınız?

☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16 ve üstü

Soru 8: Tercihlerinizde kaç farklı bölüm vardı?

☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16 ve üstü

Soru 9: Tercihlerinizin kaçı ÖGK programına aitti?

☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16 ve üstü

Soru 10: Bölümünüz hakkında ön bilginiz var mıydı?

☐ Evet ☐ Hayır

Soru 11: ÖGK programından tercih döneminde mi haberiniz oldu?

☐ Evet ☐ Hayır

Soru 12: Yerleştiğiniz ÖGK programını kendi kararınız ile mi tercih ettiniz?

☐ Evet ☐ Hayır

Soru 13: Yerleşmiş olduğunuz ÖGK programı üniversite tercih listenizin kaçınıcı sırasındaydı?

☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16 -20 ☐ 21 ve üstü tercih

Soru 14: Tercihlerde okuduğunuz üniversitede kaç farklı program yer alıyordu?

☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16 -20 ☐ 21 ve üstü tercih

Soru 15: Okuduğunuz üniversiteyi ne kadar süre ile araştırdınız?

☐ Hiç Araştırmadım ☐ 1 Hafta ☐ 2-3 Hafta ☐ 1 Ay ☐ 2 ay ve üstü

II. PROGRAM SEÇME FAKTÖRLERİ

Okumakta olduğunuz program ile ilgili olarak aşağıda belirtilen her bir madde için lütfen size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Okumakta olduğum PROGRAMI tercih ederken;	Hiç Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
Üniversitedeki öğretim üyelerinin ismi veya özgeçmişi etkili olmuştur.					
Üniversitenin KPSS vb. merkezi sınavlardaki başarısı etkili olmuştur.					
Üniversitenin toplumda algılanan akademik saygınlığı etkili olmuştur.					
Üniversitenin marka olarak ismi etkili olmuştur.					
Üniversitenin yurtdışındaki üniversitelerle öğrenci değişimi programlarının bulunması etkili olmuştur					
Üniversitenin bulunduğu kentte mezuniyet sonrası iş olanaklarının çok olması etkili olmuştur.					
Üniversitenin öğrencilere okul içinde part-time iş olanakları sağlaması etkili olmuştur.					
Üniversitenin mezunlarına uluslararası geçerliliği olan diploma eki vermesi etkili olmuştur.					
Üniversitenin kariyer merkezi aracılığıyla mezunlarına iş bulmada yardımcı olması etkili olmuştur.					
Üniversitenin öğrencilere staj imkânı sağlaması etkili olmuştur.					
Üniversitenin mezunlarının iş bulma imkânları etkili olmuştur.					
Üniversitenin bulunduğu kentin yaşanılır olduğunu düşünmem etkili olmuştur.					

Üniversitenin ailemin ikametgahına yakınlığı etkili olmuştur.					
Üniversitenin bulunduğu kentin ekonomik olarak ucuz yaşam koşullarına sahip olması etkili olmuştur.					
Üniversitenin bulunduğu kentte ev kiralalarının ucuz olması etkili olmuştur.					
Üniversitenin bulunduğu kentte devlet yurdu olması etkili olmuştur.					
Ailemin üniversitenin bulunduğu kentte ikamet etmesi ya da üniversitenin bulunduğu kentte yanında kalabileceğim akrabamın olması etkili olmuştur.					
Okumakta olduğum PROGRAMI tercih ederken;	Hiç Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
Üniversitenin bulunduğu şehirden ailemin ikametgâhına ulaşım imkanları etkili olmuştur.					
Üniversitenin bulunduğu kentin yaşanılır olduğunu düşünmem etkili olmuştur.					
Üniversite kampüsünün fiziksel olanakları (bina, kütüphane, kantin vb. etkili olmuştur.					
Üniversite kampüsünün sosyal olanakları (eğlence, spor vb..) etkili olmuştur.					
Üniversite kampüsünün güvenli olması etkili olmuştur.					
Üniversite kampüsünün şehir merkezine yakınlığı etkili olmuştur.					
Üniversite kampüsü içinde yurt, pansiyon vb. barınma olanaklarının bulunması etkili olmuştur.					
Ailemin tavsiye ve telkinleri etkili olmuştur.					
Arkadaşlarımın tavsiyeleri etkili olmuştur.					

Lise veya dershanedeki öğretmenlerimin telkin ve tavsiyeleri etkili olmuştur.					
Üniversite hakkında dergi, gazete veya internette okuduğum bilgiler etkili olmuştur.					
Üniversitenin web sayfasından edindiğim bilgiler etkili olmuştur.					
Üniversitenin burs, yemek gibi ekonomik yardım sağlaması etkili olmuştur.					
Üniversitenin reklam ve tanıtım faaliyetleri etkili olmuştur.					

III ÜNİVERSİTEYİ TERCİH ETME FAKTÖRLERİ

Okumakta olduğunuz Üniversite ile ilgili olarak aşağıda belirtilen her bir madde için lütfen size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Okumuş olduğum ÜNİVERSİTEYİ tercihimde;	Hiç Etkilemedi (1)	Etkilemedi (2)	Kararsızım (3)	Etkiledi (4)	Tamamen Etkiledi (5)
Bir yakınımın bu üniversitede okuyor olması					
Ailemin bu üniversitede okumam için ısrar etmesi					
Rehber öğretmenimin bu üniversitede okumam için ısrar etmesi					
Diğer kişilerin (arkadaş, öğretmen, akraba) bu üniversitede okumam için ısrar etmeleri					
Üniversite tanıtım günlerinde bu üniversiteyi tercih etmeye ikna olma durumum					
Bu üniversitenin bir kampüs içinde eğitim veriyor olması					
Bu üniversitede yurt olanağının bulunması					
Bu üniversitenin sunduğu kültür/sanat/spor/kulüp olanakları					
Bu üniversitede Teknokent'in bulunması					
Bu üniversitenin bulunduğu şehir					
Bu üniversitenin şehir içinde bulunduğu konum					
Bu üniversitenin ulaşım kolaylığı					
Bu üniversitenin önemsenen bir devlet üniversitesi olması					
Bu üniversitenin toplum içerisindeki itibarlı konumu					

ÖZGEÇMİŞ

Mustafa ŞEN; ilk, orta ve lise öğrenimini Karabük İlinde tamamlamıştır. 2009 yılında Anadolu Üniversitesi Halkla İlişkiler Ön Lisans programından, 2010 yılında Jandarma Okullar Komutanlığı Uzman Jandarma Okulundan mezun olarak Jandarma Genel Komutanlığına bağlı farklı birimlerde görevlere bulunmuştur. 2013 yılında Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Lisans, 2019 yılında ise Anadolu Üniversitesi Adalet Ön Lisans programlarında eğitimlerini başarı ile tamamlamıştır.

Halen Karabük Üniversitesi bünyesinde bilgisayar işletmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç kız çocuğu sahibidir.